

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postalakarékpenztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

1833 március 2. — 1933 március 2.

— Emlékezés néhai József főherceg, lovassági tábornokra, a régi m. kir. honvédség első főparancsnokára. —

A m. kir. honvédség főparancsnoka elrendelte, hogy az idén, március 2-án a honvédség rövid foglalkozási szünet keretében kegyeletes emlékezéssel adózzék néhai József főherceg lovassági tábornok, a régi m. kir. honvédség első főparancsnoka emlékének.

A megemlékezésben természetesen a m. kir. csendőrség is részt vesz. Szolgálgják e sorok is az ünnepeket.

József főherceg, lovassági tábornok, József kir. herceg, tábornagy úr atyja, aki 1868-tól 1905-ig, tehát 37 éven át volt a m. kir. honvédség főparancsnoka, most száz éve, 1833 március 2-án született Pozsonyban.

Mint a magyar nemzet iránt nagy érdemeket szerzett József nádor fia, a nádori család magyar levegőjében megismerte és megszerette a magyar nemzetet. Tökéletesen megtanulta nyelvünket s nevelésének iránya is mindvégig olyan volt, hogy lelki kötelei a magyarsággal szemben a későbbi évek folyamán egyre szorosabbakká váltak. Az alsó parkban éveken át együtt játszott a község egyszerű gyermekeivel, akik atyja, a nádor (más néven: palatinus) után „Palatinus Jóska” becézéssel szólították.

József főherceget már 1846-ban, tehát 12 éves korában édesapja, József nádor jelenlétében felavatták Jászberényben Palatinus-huszárnak. Szabó László verbunkos hadnagy nyomta a kis főherceg fejébe a huszárcsákót az egész Palatinus-ezred színe előtt, a toborzó nótákat pedig a nádor udvari zenekara, a Balázs József bandája és a Palatinus-huszárok hófehérlovú zenekara felváltva játszotta. A kis főherceg az akkori szokás szerint Benedek János verbunkos káplár markába csapott fel s így Benedek (a későbbi csendbiztos) huszárnnyelven: „apja” lett a kis főhercegnek, aki ezzel meg is kezdte katonai szolgálatát, mint hadapród.

Hét év múlva, 1853-ban az Olmützben állomásozó 3. dragonyosezred őrnagya lett, innen egy év múlva Prágában a Wasa- (60. magyar) gyalogezred kötelékébe lépett s ott alezredessé léptette elő a császár. Már 1856-ban ezredes, a következő évben pedig elérte vágyát: újra visszakerült Magyarországra.

Sopronban, majd Kecskeméten és Fegyverházán teljesített szolgálatot.

A katonai kötelesség ifjú hitvese mellől 1866-ban az északi harctérre szólította a főherceget, ahol mint tábornok részt vett a Schweinschädel és Königsgrätz melletti csatákban. Dandárát mindig hősiesen vezette, négy lovat lőttek ki alóla, meg is sebesült. A hadjárat vége felé átvette a VI. hadtest vezetését, majd a békekötés után visszatért hazájába, Magyarországra. Itt I. Ferenc József altábornaggyá nevezte ki, majd, midőn a magyar nemzet régi vágya teljesült, az 1868. évi XLII. törvénycikk megteremtette a m. kir. honvédséget, őfelsége — 1868 december 5-én — az ifjú honvédsereg élére helyezte, mint főparancsnokot.

Honvéd főparancsnokká történt kinevezését az egész magyar nemzet örömteljes lelkesedéssel és az ifjú honvédség sorsára nézve remény-

teljes bizalommal fogadta. József főherceg ezt a reményt teljes mértékben be is váltotta. 1869-ben már meg volt szervezve a hat kerületbe foglalt 82 önálló gyalog zászlóaljból, 28 önálló huszár- és 4 dicsőszázadból állott első honvédség. Ebből a szerény kezdetből fejlődött ki a világháború előtti idők hatalmas honvédsége.

A számszerű fejlődésnél azonban még fontosabb volt a minőségi. Az eredetileg csak megszálló seregnek szánt másodvonali alakulás csakhamar teljes harci értékű elsővonalbeli sereggé vált. Ez az eredmény igen nagy részében a József főherceg szemé-

lyes érdeme volt. Katonai tudásán és páratlan lelkiismeretességén kívül nagy segítségére volt a fényes eredmény elérésében a szeretet is, amelyet honvédsége iránt állandóan érzett és tanúsított: valóban atyja volt honvédeknek.

A magyarság iránt való szeretetét hasonló szeretettel viszonzotta nemcsak a honvédség, hanem az egész nemzet. Kevés olyan népszerű ember volt az országban, mint József főherceg. Eme népszerűségének nagy mértékben volt oka az is, hogy ő volt az egyetlen magyar főherceg. Magyarságát mindig kiemelte magyaros életmódja, sok magyaros kedvtelése, magyaros bajusza és nem utolsó sorban magyaros, huszáros sallangos makrapipája. Részt vett a nemzet életében, otthonos volt a magyar úri társaságban és személyes tulajdonságaival még jobban öregbítette, kimélyítette azt a ragaszkodást, amit már az atyja, József nádor iránti kegyelet is biztosított a számára.

Ha nem volt Budapesten, birtokain: Alcsúton, Kistapolcsányban vagy Kisjenőn szokott tartózkodni, nyaranta sok éven át cirkenicai nyaralójátán üdült a családjával. Atyjától örökölte a Margitszigetet és azt a rajongó szeretetet, amely annak folytonos ékesítésére ösztönözte, nagy hálijára a budapestieknek, akiknek a Margitsziget sok testi és lelki örömet szerzett. De emellett nagyon szívesen foglalkozott József főherceg a tudománnyal is. Különösen a növénytant szerette. Tudományos érdemeiért a *Magyar Tudományos Akadémia* 1866-ban tiszteletbeli tagjává választotta, a budapesti tudományegyetem pedig 1896-ban, a millenium évében díszdoktorává avatta.

József főherceg már fiatal korában nagy érdeklődést tanúsított a cigányok iránt. Megtanulta a nyel-

vüket is olyan alaposan, hogy e téren az ország egyik legelső szakértőjévé vált. Megírta a cigány nyelvtant és hozzá cigány szótárt is szerkesztett. De nemcsak a tudós kutató érdeklődése hajtotta a cigányok felé, hanem érző szíve is. Szerette volna ezt a kóbor, üldözött népet a jólét és művelődés ösvényeire vezetni, de telepítési kísérletei, amelyekkel ezt a célját szolgálni akarta, nem váltak be. A cigányokkal azért folytonos érintkezésben maradt, el is terjedt közöttük a híre messze az ország határain túl is. Legendás alakká vált a cigányok szemében, ő volt a „baro raj”: a cigánykirály.

Annak, hogy a nemzet József főhercegre megkülönböztetett szeretettel emlékszik, kétségtelenül az az indítóoka, hogy ő maga is nemcsak szimpátiával viseltetett irántunk, de magyarrá is vált, a szó legszorosabb értelmében. Abban az időben, amikor az uralkodóház tagjainak túlnyomó része nem is beszélt magyarul, különösen jól esett a József főherceg részéről tapasztalt kivétel. Mint katona, mint földesúr, aki birtokaiból mintagazdaságokat szervezett, mint tudós és végül mint a közügyek lelkes felkarolója, vagyis, mint ember ehhez a szeretethez mindenkinek őszinte nagyrabecsülését is megszerezte.

Nemes szíve 1905 június 13-án Fiumében, a Villa Giuseppe egyik csendes szobájában szűnt meg dobogni. Halála mély gyászba borította egész Magyarországot. Hitvese, Klotild főhercegnő mellett pihen Budán, a királyi várpalota sírboltjában.

Míg élt: honvédségünk példaképe volt. Holta után is a mienk maradt: teste magyar földben nyugszik. Szívünkbe zártuk, mert igaz ember, jó katona és derék magyar volt.

És mert tudom, hogy egyedül Te vagy az,
Kinek szerelme millió szívre szól —
S mégis van köztünk olyan áruló, gaz,
Ki rád szórja átkát ajkirol:
Annál mélyebbre a szívembe zárom
Szerelmedet, mely üdvöt hoz reám —
Te mindenem, legelső Ideáлом,
Örök szerelmem: imádott Hazám!

MAGYAR GYULA.

Vallomás.

Te vagy az én legelső Ideáлом!
Első s örök szerelmem is Te vagy!
Te vagy, kinek a nevét is imádom,
S szívemre jó hír egykor majd a fagy
És nem tudok már senkit sem szeretni:
Meghalt rém nézve minden idelenn:
Téged akkor sem tudlak elfeledni,
Hanem imádni foglak végtelen!...

Hisz' Te csaltad ki lángoló szívemből,
Terólad zengett legelső dalom!
Szerelmedé a szép, jó és nemesből
Szívemben élő minden kis atom;
Szerelmedé, mely örök s végtelen,
Nem csalfa álom, mint szószanyai más.
S máh hogyha nem hordhatnák a szívemben:
Nem von' számomra üdv, feltámadás!...

Csendőrhistóriák.

Meglepő szemle.

Kökény törzsörömester az ebédutáni vonattal érkezett vissza a városból s ahogy betette a lábát a laktanyába, felborult az őrs nyugalma, fejtetőre állott a napirend. Lábdobogás, ajtócsapkodás dörömbölt végig a máskor csendes épületen s még az udvar eperfái is nyugtalanul rezgették a lombjukat, mintha csak ők is részt akartak volna venni a hirtelen sürgős-forgásban. De átragadt az idegesség a szomszédokra is. Olajosné hallgatózott egy ideig, majd megrázta tagadóan a fejét, ezzel jelezve, hogy sötét gyanú támadt a lelkében, de még nem hisz neki egészen.

Hogy azonban az őrsfőzőnő szokásos ebédutáni látogatása egyre később, sőt azt is meglátta Olajosné, hogy az őrsfőzőnő nekifog az ajtókilincsek szidolozásának, összecapta a tenyerét és felkiáltott:

Közbiztonsági mozaik Bécsből.

írta: MILVIUS ATTILA százados.

Mult hó végén néhány napot töltöttem Bécsben. Mivel az ügy, melynek elintézése odautazásomat szükségessé tette, nem foglalta le minden időmet, üres óráimat az osztrák csendőrség és a bécsi rendőrigazgatóság intézményeinek tanulmányozására fordítottam Mindkét helyen kitűnő szívességgel és lekötelező udvariassággal fogadtak.

Az idő rövidsége miatt alapos, részletes tanulmányozásról szó sem lehetett. Csupán általános tájékozódásra szorítkozhattam. Mindenki így jár, aki kevés idő alatt sokat szeretne látni. Ezért beszámolóm sem lehet összefüggő egész, csupán mozaikszerűen egymasmellé helyezett színes képek sorozata. Ezek egyike-másika azért, azt hiszem, így is érdeklődésre tarthat számot.

Az osztrák csendőrség szervezetét, szolgálátát lapunk volt „Külföldi csendőrségek” rovata annakidején ismertette, így nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni annál kevésbé, mert azóta nem történtek különösebb változások. Engem most elsősorban az osztrák csendőrség karhatalmi felszerelése érdekelt. Szaklapokban már sokat olvastam arról, hogy a nyugati államok közbiztonsági szerveinek fegyvertárába az utóbbi évek folyamán a gáz is besorozták és eredményesen használják. Eddig sohasem volt alkalmam ilyen felszerelést a valóságban megtekinteni. Mostani bécsi tartózkodásom során végre kielégíthettem kíváncsiságomat, mert gázszközökkel úgy az osztrák csendőrség, mint a bécsi rendőrség fel van szerelve.

Mielőtt az osztrák csendőrség és rendőrség gázfelszerelését ismertetném, néhány vonallal vázolom a gáznak a közbiztonsági karhatalmi szolgálóban való jelentőségét.

— Jesszus! Szemle lesz!... — Férje megköcskázta a fülét, és ellenvetést, Olajosné azonban diadalmas mosollyal mutatott a laktanyaudvar felé, ahol Kakuk próbacsendőr koptatta a kezét nagy szuszogással egy ruhadarabon. Erre már a férj is beadta a derekát: Tényleg szemle lesz!

Tudni kell ugyanis, hogy az őrs közszertetben állott s a lakosság lélekben kitartott a csendőrök mellett minden bajban, ha mindjárt akkora baj is, mint egy meglepő szemle.

— Biztosan tudod? — kérdezte már tizedszer Kókény törzsrőrmestert László őrmester, aki még mindig bízott benne, hogy csoda történik s a csoda elfújja majd a „rémhírt.”

Kókény törzsrőrmester azonban kitartott az értesülése mellett s a beszélgetésre fűlő Kakuk próbacsendőr akkora sóhajjal rontott neki megint a ruhakefélésnek, hogy ezzel a szusszantással-díjat nyerhetett volna a gyöngyhalászok versenyén.

— Mindent rendbehozni! — hangzott itt is, ott is Kókény törzsrőrmester parancsa. Érezte, hogy neki kell majd a szemlén helytállani, mert az őrsparancsnok szemle előtt — ha megneszeli — nyakcsigolyatöréssel, kolerával s hasonló enyhe, átmeneti betegségekkel ágyának szokott esni. Szemle után persze meggyógyul.

Poroltak, keféltek, síkáltak, rakosgattak, átcsoportosítottak és megfésültek a laktanyában szemétdombtól a padlásig mindent. Estefelé úgy lépegetett Kókény törzsrőrmester a kivasalt udvaron, mintha tisztaság sehol mást a világon nem lenne, csak az ő őrsén. Kakuk próbacsendőr is büszkén állapította meg magában, hogy tud ő azért rendet teremteni, ha éppen muszáj s aztán egyik

A háború kitűzött célja az ellenség megsemmisítése. Erre kell törekedni minden harci ténykedésnél. Az alkalmazott harceszközök és harcejáráások is ennek a célnak megfelelően vannak megválasztva. A szemben álló idegen, ellenség, kivel szemben kíméletnek nincsen helye. A közbiztonsági szervezetek ellenszegülések, rendzavarások, forradalmi megmozdulások esetében, gyakran már békeidőben is, fegyveres erőszakkal kell fellépniök. Ennél a harctevékenységnél azonban a cél nem a megsemmisítés, hanem csupán az engedelmesség biztosítása, a rend helyreállítása, más szóval az államhatalom akaratának feltétlen érvényesítése. A szemben álló fél nem küllenség, hanem a saját állam polgára. Sokszor talán született ellensége a közbiztonságnak, de még többször, különösen tömegmozgalmak esetén, félrevezetett, felizgatott, elkeseredett ember, egyébként békés, hasznos polgára az államnak, aki csak a tömeglélek hatalmas szuggesztív erejének hatása alatt került szembe a törvényes renddel. vagy pedig ártatlan szórakozás közben egy pohár borral többet ivott és ennek hatása alatt cselekedett. Az elérendő célt és az ellenfelet tekintve, világos, hogy a harc eszközeit és a harcjárást is ezeknek megfelelően kell megválasztani.

Szolgálati Utasításunknak a szolgálati jogokat szabályozó részein keresztül vörös fonálként vonul végig az az intenció, hogy a legsúlyosabb következményekkel járó szolgálati felépítési eszköz, a fegyverhasználat, csak ultima ratioként nyerjen alkalmazást. A lehető kímélet magánál a fegyverhasználat alkalmazásánál is kötelességgé van előírva. A Szolgálati Utasítás az egyeztetett figyelemmel a kényszerítő eszközök alkalmazásáig, az enyhébb eszközök egész skáláját sorolja fel, melyek tulajdonképpen mind a fegyverhasználat megelőzését szolgálják. Tapasztalat szerint ezeknek az enyhébb eszközöknek segítségével

kezébe vette a szolgálati utasítást, másik kezébe a büntetőtörvényt és felváltva tanulni kezdett a könyvekből. Egy paragrafust a balkézből, egyet a jobbkézből s hogy el ne űnja magát ebben az egyhangúságban, közben megcsinált egy számtani feladatot, de csak az egyik szemével, mert ugyanakkor a másik szemével a falitérképen kutatta Magyarország fővárosának bűvőhelyét. Tulajdonképpen, figyelme pedig két dolog között oszlott meg: egy, hogy mi lesz ma vacsorára, kettő, hogy szemle után csupán 36 órával, avagy tizenégy nap egyszerű fogsággal lesz e majd öregebb csendőr? Aztán mind elálmosodtak s mint ahogy a katonák belenyugszanak a hajnali roham gondolatába, őket is elfájtotta a végzet elkerülhetetlensége és elaludtak.

Reggel autódudára lett figyelmes az udvart söprögető próbacsendőr. Odarohant a kapuhoz s mikor odaért, ugyanabban a pillanatban nyitott be a kapun az őrnagy úr. Köpenyben volt s ez a próbacsendőrt zavarbahoztta, de azért kivágta a rezet:

— Százados úr, alázatosan jelentem...

Közben rájött a tévedésre, gyorsan kijavította:

— Ezredes úr, alázatosan jelentem...

Itt megint rájött a hibára, de akkor már egészen összezavarodott, mindenféle csillagok és zsinórok táncoltak a szeme előtt s aztán már csak hebegni tudta felváltva:

— Százados úr, ezredes úr, százados úr, ezredes úr... — az őrnagyí rendfokozatra rá se tévedt a nyelve.

Mikor az őrnagy úr látta, hogy fiatal bajtársunk egyre csak ezt hajtogatja, részólt szeliden, hogy jelentsem már valamit. Erre a próbacsendőr agya felszabadult az első zavar enyhe nyomása alól, megismerte az őrnagy

a kitűzött szolgálati célt gyakran nem lehet elérni, néha azért, mert alkalmazásuk hatástalan marad, máskor, mert alkalmazásuk a körülmények folytán nem volt lehetséges, úgy hogy a csendőrnek mégis a fegyverhez kell nyúlnia. A gáz alkalmazása a fegyverhasználatot megelőző enyhébb eszközök közé sorolható és azok között hatásossága folytán feltétlenül a legelső helyet foglalja el. Az adódó esetek nagy százalékában a szolgálati cél elérését fegyverhasználat, tehát nem kívánatos, súlyos következmények nélkül is lehetővé teszi.

Közbiztonsági célokra természetesen nem a súlyos élettani elváltozásokat, egészségrontást, halált okozó gázokat, hanem az ú. n. könnyfakasztó gázokat (Tränengas) használják, melyek azokat, kikkel szemben alkalmazást nyérnek, egy bizonyos helyiség vagy terület elhagyására kényszerítik, továbbá rövid időre úgy támadásra, mint védelemre egyaránt képtelenné teszik. Ez a gáz a szemekre hat, azokat marja, erős könnyezést okoz s a rosszullét érzését váltja ki. Az illető képtelen szemét kinyitni és bármit is cselekedni; az elgázosított területről vakon és ész nélkül menekül. 5—30 perc múlva azonban a hatás minden néven nevezendő káros utókövetkezmény nélkül teljesen megszűnik.

Korcsmai verekedések megszüntetésénél pl. elég, ha a járőr 4—5 gázüvegcsét hajt a helyiségbe. A felfegyverzett gonosztevő védett helyzetének elhagyására gázzal kényszeríthető a legkönnyebben anélkül, hogy bántódása történne és a fellépő csendőrnek életét vagy testi épségét veszélynek kellene kitenni.

Tömegek szétszórásánál gázpisztollyal, gázkézigránáttal, hajtott gázfázékkal, gázpuskákkal hasonló hatást lehet érni. A becsi rendőrség gázszakértője egy mérnök, aki Spanyolországban a Primo de Rivera diktatúra idejében

rendfokozatot és mosolygásra pirult arccal jött rá, hogy tud ő még azért gondolkodni, vele ugyan nem vall szegényt az őr, ha kezdetben kicsit, rosszul is kezdte. Kivágta hát gyorsan a jelentését:

— Őrnagy úr, alázatosan jelentem, azért lepődtem meg, mert tegnap a Kökény törzsőrmester úr azt mondotta, hogy az őrnagy úr csak délből érkezik meglepő szemlére!

Az őrnagy úr nem szólt semmit, hanem leléptette a próbacsendőrt s következett a laktanyaszemle.

Csak éppen megemlítem, hogy kár volt az eperfa kérgéről a port lekefélni, mert azt nem nézte az őrnagy úr, ellenben azt rögtön észrevette, hogy a böröndöskamra egyik titkos sarkában Kakuk próbacsendőr nyakig sáros cipője sunyít. A konyhaasztalt is kár volt viaszkkal kifényesíteni, mert azt sem vette észre az őrnagy úr, de a konyhaasztal alatt menten meglátta a mosatlanul maradt töltöttkáposztás fazekat. Kökény törzsőrmester tarkója vörösen verejtékezett és egyik ámulatból a másikba esett, mikor látta, hogy nem ott csináltatott rendet, ahol kellett volna. Mindegy, azért a laktanyaszemlét megúszták valahogy.

Következett a kivonulás. Minden ment elég jól, csak éppen Kökény törzsőrmester fordult mindig balra, amikor jobbra kellett volna és jobbra, amikor balra kellett volna fordulnia. Az őrnagy úr rászólt a sorozatos tévedései miatt s megkérdezte tőle, mikor tanulja már meg, hogy melyik a jobb s melyik a bal lába? Kökény törzsőrmester azzal védekezett, hogy ő mindig vezényelni szokott s ezért a sorban nem tud tájékozódni.

Az iskolázás jött azután. Kakuk próbacsendőr brili-

éveken keresztül a spanyol hadsereg gázszakértője volt. Tőle hallottam, hogy a diktatúra ellen folyton megismétlődő katonai puccskísérleteket és lázadásokat mindig gáz-támadásokkal szerelték le. Nagy eltorlaszolt, védelemre berendezett laktanyákat és táborokat gázzal percek alatt kifüstöltek s így a célt a legcsekélyebb véráldozat nélkül érték el.

Közbiztonsági őrtestületek kezében a gázfelszerelés tehát egy kitűzött cél elérésére legtöbb esetben képesítő, a lehető kímélet követelményének is megfelelő, humánus harceszköz.

Az osztrák csendőrségnél minden országos csendőrpáncsnokságnak (Landesgendarmariekommando, megfelel a mi kerületi páncsnokságunknak) van gázfelszerelése, mellyel ez a páncsnokság a kivonuló karhatalmakat esetenként látja el.

A gázfelszerelés támadó és védő eszközökből áll. Támadó eszközök: a gázüvegcsé, a gázfázék és a gázpisztoly. Védő eszközök: a gázálarc. A egész felszerelés igen praktikus, borjúbőr-hátibőröndökbe van máházva.

A gáz-támadó eszközök töltete chloracetophenon, könnyfakasztó gáz, mely az üvegcsékben folyékony, a gázfázékokban és pisztolyövedékekben pedig szilárd halmazállapotban van jelen. A folyékony chloracetophenon húzamosabb időre nem raktárképes, mert vegyi bomlás következik be. Ez mindenestre hátrányt jelent, de az, hogy a karhatalom hasznavehetetlen eszközökkel vonuljon ki, elkerülhető, mert a bekövetkezett bomlás az egyébként kristálytiszt, színtelen folyadék zavarossá válásán azonnal felismerhető.

A gázüvegcsé csak zárt helyiségekben alkalmazható. A csendőrnek gázálarcra csak abban az esetben van szüksége, ha maga is az elgázosítandó helyiségben tartózk-

rozott. Arany Jánost megtette vértanunak s mikor a tatárokat bejövételéről faggatta az őrnagy úr, akkor a sügát a — tanárok bejövételének értette. Azután pedig feltette neki a kérdést az őrnagy úr: mit csinál, ha két orvhalászt lát meg a vízben halászni? A próbacsendőr azt felelte, hogy beúszik utánuk. — De ha nem tud úszni? — kérdezte az őrnagy úr. — De én tudok úszni! — felelte a próbacsendőr. Nem lehetett vele zöldágra vergődni, mert sahogyan sem tudta magát úgy elképzelni, hogy úszni ne tudna.

Az őrnagy úr most Bernát őrmestertől kérdezte meg, hogy mit csinál a halászokkal. De bizony, ő sem tudott okosabbat mondani, mint hogy megvárja, amíg kijönnek és akkor ellenőrzi a halászejgyüket.

— De nem jönnek ki két hónapig sem! — vetette közbe türelmetlenül az őrnagy úr.

— Akkor én már nem várom meg őket, őrnagy úr, alázatosan jelentem — felelte Bernát őrmester — mert nekem hat hét múlva lejár a kötelezőm, akkor leszerelék, a tiszthelyettes úrnak tehát úgyis mást kell kivezéni az ellenőrzésre.

Ilyen viszontagságok között, de azért mégis megúszták a szemléti nagyobb baj nélkül. Mindössze annyi baj történt, hogy szemle után az ebéd alkalmával Kajtár őrmester lerántotta valahogy az asztalterítőt s mikor az őrsfőző meglátta, hogy a legkedvesebb edényei pozdójává törtek, felmondott. Csak hosszas rábeszélésre és annak ellenében vonta vissza a felmondását, hogy bevezetik neki a rádiót.

Be is vezették. Fülelt a kagylóba az őrsfőző, de azután azt mondta, hogy nem ér semmit az egész, mert nem lehet visszabeszélni. Kajtár őrmester azonban erős-

dik. Ez rendszerint elkerülhető, mert a csendőr az üvegcséket az ajtón vagy ablakon keresztül is behajíthatja. A felhasználható üvegcsé számát az elgázosítandó helyiség méretei szabják meg. A hatás biztos.

A gázpisztoly kinézésre, szerkezetre, ürméretre nézve teljesen hasonló a háborúban alkalmazott világító pisztolyokhoz. Különbség csak a töltényekben van, melyek nem világító anyagot, hanem gáztöltetet tartalmaznak. A gáztöltetet körülbelül 50 méter távolsáig lehet a pisztolyból kilőni. A leeső lövedék azonnal gázt fejleszt. Tömegek szétosztatásánál több lövés, nem túl nagy területre, feltétlenül eredménnyel jár.

A gázfázék méretben és alakban hasonló a nyeles kézigránát fejéhez. Fémhádog burok, szilárd halmazállapotú chloracetophenon töltettel. Az anyag időzített gyújtás következtében jut légemű állapotba. A begyújtáshoz a fázék fenekét le kell venni és az előtűnő zsinórt meg kell rántani. Az elhajított fazékat az ellenfél nem tudja visszadobni, mert az a begyújtás után olyan forróvá válik, hogy még kesztyűs kézzel sem lehet megérinteni. Tekintettel arra, hogy a gázfazékat nagyobb távolságra nem lehet hajítani, a hajítási távolság növelése érdekében parittyaszerű készüléket szerkesztettek. Ez a készülék egyszerű, körülbelül 50 cm hosszú, a kézigránát nyeléhez hasonló farúd, melynek egyik végére négy rugalmas acélkarom van alkalmazva. A gázfazékat a karmok közé illesztik és a begyújtó zsinórt a karmok egyikéhez erősítik. Hajításnál a lendület folytán a fazék a karmok közül kirepül és a begyújtás, a karomhoz erősített zsinór megfeszülése következtében, önműködőleg történik. Úgyes, kiképzett emberek parittyá segítségével a gázfazékat 40—50 méter távolságra is el tudják hajítani. A gázfazék hatás tekintetében

nagyobb töltete folytán a gázpisztoly-lövedékek hatását többszörösen meghaladja.

A védőeszközökre (gázálarc) zárt helyiségekben, ha a gázt alkalmazó is ott tartózkodik mindig, szabadban csak ellenszél esetén van szükség.

A bécsi rendőrség gázfelszerelése a csendőrségétől eltérő. Gázüvegcséi nincsenek, ehelyett kisebb feladatok megoldására, ú. n. gázceruzák vannak. Ezek a zsebceruza hű utánzatai, melyeket gombnyomással lehet begyújtani. Töltetük csekély. Ártalmatlan külsejük folytán igen alkalmasok polgári ruhában teljesített szolgálat céljaira.

Kétféle gázpisztolyuk van. Az egyik azonos a csendőrségnél rendszeresítettel, a másik teljesen rövidcsövű pisztoly, melynél a töltet az elsütés pillanatában — a tűzéségi kartácslövedékhez hasonlóan — azonnal a csőtorkolat elhagyása után széjjelrobban és gázállapotba megy át. Hátránya: a pisztolykezelőnek gázálarcot vagy legalább is gázvédő szemüveget kell viselnie.

Gázkézigránátjuk teljesen hasonló a nyeles kézigránához. A begyújtás a kupak leemelése után láthatóvá váló zsinór megrántásával történik. A zsinór megrántása 4 másodperc időzített precíziós gyújtószerkezetet hoz működésbe. A gázkézigránát 40—60 méter távolságra hajítható.

A gázpuska lögyapotos tölténnyel 60—200 méter távolságra 80 gramm súlyú gázlövedékeket hajít. A lövedék nagyon könnyű és nincsen repeszhatása.

A gázfelszerelés a rendőrség rajtaütő osztagainak felszerelését képezi. A felszerelés minden rajtaütő osztag számára három egységládába van málházva. Az első láda 6 gázpuskát és 6 gázpisztolyt hozzávaló töltényekkel, továbbá 6 kézigránátot tartalmaz. A második ládába a gázvédőszerek (gázálarcok és szemüvegek) vannak málházva.

ködött, hogy de bizony vissza lehet beszélni. Éppen a pontos időt mondták be. Az egyik jelzés után bekialtolt a kagylóba Kajtár őrmester: — Nem értettem, ismétlje! — Erre megszólalt a rádióbemondó: — Ismétlem a pontos időt... — Az őrsfőzőnő felsívtott a bámulattól, később azonban rájött a csalásra s akkor már nemcsak felmondott, hanem el is ment. Sokáig sajnálták az őrsön, mert nagyon jól tudott főzni.

Boda István tiszthelyettes
(Budapest)

A hal.

Zemplén megye egyik őrsén történt még a háború előtt. A nőtlen őrsparancsnok az irodában aludta az igazak álmát, éjjél után azonban belépett az őrsirodába Mois Mihály csendőr és harsányan jelentette igen rossz magyarsággal:

— Őrmester úr alázatosan jelentek, szolgálatból bevonultál és hozta egy halat!

Az őrmester felriadt álmából s azt mondta neki, hogy jól van fiam, tegyék csak a halat az éléskamrába. Mois azonban csak állt és újra jelentette:

— De őrmester úr, halat hoztuk!

— Jól van, fiam, mondtam, hogy tegyék el, holnap majd megesszük.

De Mois csak újra és újra jelentette hogy „hozta egy halat”. Az őrsparancsnok kijött a türelméből s gondolta, inkább megnézi hát a halat most, csak azután hagyják aludni.

Kilépett a folyosóra, hát ott feküdt a kövön egy —

hulla. Mois halat jelentett a halott helyett s mikor az őrsparancsnok megkérdezte, honnan szerezte ezt a hullát, jelentette:

— Erdőbe találtál, levagtál és hatadon hazahoztál halat.

A továbbiakból csak az tartozik ide, hogy Mois csendőr aztán szépen „visszavitte, ahol találta halat”.

Tárnok János tiszthelyettes
(Tiszakarád).

Vezényszavak.

Király Jeromos törzsőrmester már megütötte az ötvenes korhatárt, de fiatalos erővel harsogta az udvaron:

— Rövid lépést!

„A szakasz türelmesen topogja az apró lépéseket, mikor azonban egyik perc a másik után telik el újabb vezényszó nélkül, a jobbindulatúak az öreg Jeromos felé forgatják a nyakukat, hogy felhívják a figyelmét a hosszú vezényszóltre, a rossz májúak pedig kuncogva lesik: mi lesz? Az udvar másik sarka felől ugyanis errefelé ballag az alhadnagy úr...”

Az alhadnagy úr odaér, megáll. A szakasz ropja az aprólépést, Király törzsőrmester pedig áll, mint a cövek, valamint tátog a szája, de hang nem jön ki a torkán. Elfelejtette a legközelebbi vezényszót. Az alhadnagy úr meg lehetős türelmetlenül szól rá:

— Na, Király! Hát mi a vezényszó a rövid lépés után? — Csak ez a kis lökés kellett a törzsőrmester megakadt szekerének, a következő pillanatban teletüdővel harsogta:

A harmadik láda a gáztalanító felszerelést tartalmazza. Ezek különböző vegyszerek, permetező készülékek stb.

A csendőrség és a rendőrség a gázfelszerelésen kívül hordozható akadályokkal, csapatszállító és tehergépkocsikkal, a bécsi rendőrség ezenfelül még a modern utcai harc minden egyéb eszközével is fel van szerelve. (Páncélgépkocsi, golyószóró géppuska, géppisztoly.) A legénységnek puskája és rohamsisakja van.

Itt jegyzem meg, hogy a berlini és prágai rendőrség karhatalmi célokra ú. n. vízvető gépkocsikat szerzett be. Ezek a bécsi rendőrség szakembereitől hallottak szerint nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket.

Végül meg kell említenem a gáznak még egy, a mi szempontunkból gyökeresen kívül nem hagyható lélektani hatását. A fegyverhasználat tragédiát okoz. Sebesülés vagy halál. Ennek hatása az épségbenmaradottakra nem mindig egyforma. Néha elrettentő, ez a mi szempontunkból az előnyösebb, de néha fokozza az elkeseredettséget és az elvakultságot, ez a rosszabbik eset. A legdrámaibb körülmények között alkalmazott gáztámadás hatása is mindig egyforma: mindig komédia. Képzeljük el a tévtanokkal feltűzött, az imént még forradalmi jelszavakat hangoztató fanatizált tömeget, mely tüsszögve, köhögve, krakogva és szemeit dörzsölve rebben szét. Az érdektelen szemlélők nevetnek. A felkorbácsolt szenvedélyek pillanatnyi lehűtésére semmi sem alkalmasabb, mint a neveltségessé tétel. Nagy ember, Napoleon mondta egy alkalommal, hogy „du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas”. (A magasztost a neveltségestől csak egy lépés választja el.)

Bécsi portyázásaim alatt meglátogattam a rendőrigazgatóság bűnügyi múzeumát is. Nem célom a látottakat hü-

ségesen leírni, csupán egyes érdekesebb, tanulságosabb dolgokat említek fel.

A megszokott kép. Üvegszekrények, telve a legkülönbözőbb bűncselekmények elkövetési eszközeivel és produktumaival. Különösen gazdag a pénzhamisításra vonatkozó gyűjtemény. A múzeum négy teremből áll. Az első terem a dísz- és fogadóterem. A második a történelmi terem. Ennek érdekességei: egy Mária Terézia-korabeli mentőszekrény, mely annakidején a bécsi rendőrségi állomások részére volt rendszeresítve. Egy pillantás a szekrénybe, mely részvétet kelt a XVIII. század közepén élt és balesetet szenvedett elődeink iránt. A szekrény egyik sarkában alig észrevehetően minimális mennyiségű közönséges vászonkötészer húzódik meg. Ezzel szemben a főhelyet hatalmas beöntőkészülék foglalja el. A gyógyszeres dobozok és üvegcék címkéinek olvasása a látogatót mosolyra késztetik. Herbatea, kamillatea, olajok, szeszek stb. A modern ember számára a legmulatságosabb látványt a szekrényhez mellékelte „Eljárás tetszhalál esetén” című vastag füzet nyújtja és az egyik gyógyszeres doboz, melynek rejtélyes rendeltetését és tartalmát kockára vágott dohány képezi. A történelmi terem másik érdekessége egy jól sikerült ceruzarajz, melyet a XVIII. század végén egy bíró három vádlott rablóról készített sajátkezűleg azzal a céllal, hogy azokat majdan a kiszabadulásuk után is fel lehessen ismerni. Abban a korban, mely sem a személyleírást, sem a fényképezést, sem a daktiloszkópiát nem ismerte, ez a bíró korát megelőzte és a modern személyazonosító eljárások előhírnökének tekinthető. A történelmi teremben látható egy érdekes képhamisítás is. A hamisító a XVI. századból származó olajfestményt utánzott, beleértve a hosszú idő következtében beállott elváltozásokat is. Ilyenek a régi képeken látható apró, erezészerű repedések. A hamisító ezeket is ügyesen utánozta, de csupán a kép

— Hosszúlé—pést!

A szakasz — az őrsparancsnokképző iskolában — igen fegyelmezett volt, de egy-egy elfojtott kuncogás azért kihallatszott a sarokból, az alhadnagyot pedig elkapta az indulat:

— Miért nem egy fröccsöt rendel nekik? Mi az a hosszúlépés?! Ki iszik ma hosszúlépést, mikor a bort ingyen adják, a szóda pedig méregdrága! — És ezzel dohogva elrobogott az udvar tulsó sarkába.

Molnár János tiszthelyettes
(Keszthely).

Őrszemváltás.

A világháború alatt a vöröstoronyi őrsön teljesítem szolgálatot. Az őrs az Ott hidjához is adott őrséget akkoriban. Az őrszemek felvezető nélkül váltották egymást.

Egyik éjszaka Gálík János csendőr volt őrségen a hídnál egy népfelkelővel s mikor a felváltás közeledett, a híd tulsó végében egy vasúti talpát állított fel s ráakasztott egy oláh szűrt. Azután átadta a szolgálatot Gábor Pál csendőrnek és Suszter Mihály népfelkelőnek.

A két új őrs portyázgatott a hidon s mikor a tulsó végén meglátták a szűrbe öltöztetett talpát, suttogva tanakodtak: kifelé, miféle lehet az a mozdulatlan ember? Megállapodtak abban, hogy igazoltatják. Óvatosan közelebb húzódtak az alakhoz s rákiáltottak:

— Állj! Ki vagy? — Gábor csendőrnek aztán eszébe jutott, hogy az alak ugys áll, hát újra rákiáltott:

— Igazolja magát!

A szűrés alak azonban mélyen hallgatott s meg sem moccant. Újra tanakodni kezdett a két őrszem. Elővették a német tudományukat:

— Halt, verda? — de ez sem használt.

— Stáj! Csinye? — kiáltották románul. Ez is eredménytelen maradt.

Ekkor elhatározták, hogy fegyvert használnak. Két durranás jelezte, hogy az elhatározást tett követte, a szűrés ember pedig végigterült a földön.

Nagy izgalommal látták, hogy eltalálták a titokzatos idegent, Most megint felszólították, hogy nevezze meg magát. De persze a talpfa tovább hallgatott. A két őrszem pedig arra gondolt, hogy vagy meghalt, vagy pedig csak tetteti magát az illető s így okosabb lesz kellő óvatossággal megközelíteni.

Hason kúsztak feléje, miközben mindketten egyre azt kiabálták:

— Ne mozdulj, mert lövök!

Nagyon elszégyellték magukat, mikor a talpát megtalálták, bár arra büszkéik lehettek volna, hogy — eltalálták. Két lövés nyoma volt rajta. Mivel pedig a lövésekre az őrsön felfigyeltek, nem lehetett letagadni a dolgot.

Gálík János végignézte az egész megközelítési műveletet s nagyokat mulatott magában. Ezt azonban 8 napi laktanyafogsággal kellett neki megfizetnie, a szárnyparancsnok úr ugyanis ennyire taksálta a tréfát.

U. Nagy József tiszthelyettes
(Dombrád),

Néhai József főherceg emlékeztető: Hadgyakorlaton.

(Erdélyi fényképe.)

világos részein. A háttér sötét tónusaiban a repedések utánzását elmulasztotta, mely körülmény a hamisítás megállapításához vezetett.

A következő terem a különböző hamisítások és bűnöző csalafintaságok emlékeit őrzi. Az egyik szekrényben utazóbörönd áll számtalan felragasztott szállodai- és podgyászcdulával. A börönd egy kém tulajdonát képezte, kinek a cédulák segítségével összes utazásait sikerült rekonstruálni. Ugyanott láthatók a legkülönbözőbb rejtékhelyek, melyeket kémek jelentéseik továbbítására igyekeztek felhasználni. Hajkefe, zsebtűkőr, tojás, összeragasztott dióhéj stb. Egy másik szekrény egy egészen különleges eszközökkel vagyoni haszonra törekedő csaló készítményeit tartalmazza. Az illető csontokból sok ügyességgel kezdetleges emberi és állati alakokat faragott ki, azokat mesterségesen ellátta a kor patinájával, majd egy közeli barlangban elrejtette őket, ezután gyermekeit és azok kis pajtásait a kérdéses területre küldte játszani, akik ott mindig újabb és újabb „régiségeket” leltek. A csaló ily módon a „történelmi idők előtti régiségekből” igen jelentékeny jövedelmet biztosított magának. Készítményei még múzeumokba is bekerültek. Végül akadt egy valódi szakértő, aki azután üzelveinek véget vetett. A pénzhamisítási eszközök között találtam magyar vonatkozású dolgot is. 1920-ban Bécsben egy háromtagú bűnöző szövetség működött, mely a lebélyegezetlen osztrák-magyar bankjegyeket poton pénzért összevásárolta, azokat hamis magyar felülbélyegzéssel látta el s drágán értékesítette. Ezzel a magyar

államnak természetesen súlyos károkat okoztak. A hamisítványok egyébként tökéleteseknek mondhatók.

Egy másik szekrény kitűnően működő, elmésen szerkesztett masinát tartalmaz, mellyel bécsi hamisítók száz-ezerszámra gyártották a különböző drága egyiptomi cigaretták hüvelyeit.

A külvilág és a szabadságvesztés-büntetésüket töltők közötti érintkezés ravasz fogásainak szemléltetésére egész kis kiállítás áll az egyik sarokban. Papírosból készült bécsiszelet 20 cigaretta tartalommal, továbbá egy beszegett zsebkendő, melynek szegése, a rövidebb és hosszabb öltések pontot és vonalat jelentve, hosszú Morse-jelekkel írt értesítést tartalmaz, ennek a gyűjteménynek legértékesebb darabjai.

A negyedik teremben látható egy harisnyakötő, ráerősített apró horgokkal, melyekre egy üzleti tolvaj nő a lopott aranyórákat, gyűrűket, láncokat felakasztotta. Mellette női cipő áll, melynek talp és sarok közötti részéhez alulról viaszlemez van hozzáragasztva. A tolvaj nő üzletekben, áruválogatás közben egy ékszerdarabot észrevétlenül leejtett a padlóra, azután rálépett, az ékszer természetesen beleragadt a viaszba.

Másik szekrényben egy kézelő áll, melyet egy gyilkosság tettese felejtett a helyszínen. Kiletét a tisztítóintézeteknek a kézelő belsejébe alkalmazott jelzései révén sikerült megállapítani. Mellette egy másik gyilkosság bűnjelét láthatók. A tettes áldozatát széjjeldarabolta és a hullarészeket újságpapírral kibélelt utazókisérőbe csoma-

golta. A nyomozás során a kosárban egy elszakított ujságlapot is találtak. A kiegészítő rész gyanúsított ebédőszekrényéből került elő és így bűnössége mellett megdönt-hetetlen bizonyítékot szolgáltatott.

Az egész múzeum legkülönlegesebb darabja egy, a végén tühegyesre reszelt esernyőmerevítő drót. Ezzel egy szerencsétlen ember olyan módon követett el öngyilkosságot, hogy azt a végbelén keresztül bevezette testébe és egyéb belsőrészein kívül szívét is átszúrva, meghalt.

Egészen elüt a környezet komorságától a következő kiállított tárgy, egy barna, plüss játékmackó. A mackó története tanulságos. Ékszerlopási esetből kifolyólag egy helyen háromszor egymásután tartottak eredménytelen házkutatást, míg végre eszükbe jutott azt a mackót is közelebből megvizsgálni, mellyel gyanúsított kisgyermek mindhárom kutatás alatt a konyhában játszott. Az ékszerek a mackó gyomrából kerültek elő.

Két darab a szakszerű bűnelbiztosítás módját illusztrálja. Meszelt falon véres ujjnyomot, más esetben ceruzairást találtak a helyszínen. A helyszínelők a vastag mérszőteget a nyom megmunkálása nélkül lefejtették a falról és azokat két üveglemez közé helyezve, ily módon eredményesen biztosították.

Biztosítási csalás tipikus jelenségeit szemlélteti a következő kiállított tárgy. Egy ember lakása ingóságait betörés ellen biztosította és azután betöréses lopásért tett feljelentést. A betörő állítólag a szárnysajtó betétlapjait emelte ki oly módon, hogy legvékonyabb részeit több helyen megfúrta és azután a lyukak közötti részeket átvágta. Az ajtóbetétábla alapos vizsgálata világosan megmutatta, hogy a fúrás és vágás okozta forgácsolódás kifelé esik, ami viszont a belülről történt fúrás, illetve vágás mellett bizonyít s így a betörés lehetőségét kizárja.

Egy terjedelmes asztalra vannak kirakva Johann Breitwiesernek, a bécsi kasszaűró királynak betörő- és kasszaűró szerszámai. Breitwieser körülbelül négy éven keresztül folytatta mesterségét hihetetlen szakértelemmel. Nem volt olyan zár, pénzszekrény, mely az ő szakmabeli művészetének ellen tudott volna állni. Vagyonra tett szert. Saját villája volt Bécs környékén. Olyan tökéletesen dolgozott, hogy a rendőrség ilyen nagyfokú technikai felkészültségnek nem tudta magyarázatát adni. Lelcplezésekor minden kiderült. Villájában tökéletesen berendezett, modern műhelyt találtak. Ebben állította elő összes betörőszerszámain, melyekkel minőség tekintetében a legtökéletesebb gyártmányok sem vehették fel a versenyt. Az elméleti tudást technikai szakkönyvekből szerezte, melyekből egész kis könyvtár van a múzeum asztalán elhelyezve. Breitwieser egyébként elfogásakor ellenszegült és a rendőrök villája felszerében agyonlőtték.

Igen érdekes diapositív fényképgyűjtemény szemlélteti azokat a jellegzetes elváltozásokat, melyeket egyes iparágak folytatása az emberi testen előidéz. Ezek ismerete a személyazonosítás elsőrendű segédeszközét képezi.

Ki van állítva a múzeumban egy minta helyszínelő bórönd is. Szerénytelenség nélkül és örömmel állapítottam meg, hogy a mi nyomozó alosztályaink helyszínelő felszerelése ennél jóval sokoldalúbb, gazdagabb és tökéletesebb.

A múzeumból a rendőrigazgatóság Poller laboratóriumába vezetett az utam. A Poller-féle mintázó eljárású lapunk hasábjain már többen ismertették, arra a nyomozó-osztályparancsnokság laboratóriuma és a nyomozó alosztályok is be vannak rendezve, így ez az eljárás előttünk nem ismeretlen. A bécsi laboratórium munkájának színvonalát a miénk felett áll, ami természetes is, hisz ezt a laboratóriumot maga a feltaláló, dr. Poller rendezte be s

a közelmúltban történt elhalálozásáig ő is vezette személyesen. Említettem, hogy a rendőrségi bűnügyi múzeumnak az ipari elváltozásokat szemléltető diapositív gyűjteménye van. A Poller-laboratóriumban ugyanez a gyűjtemény megvan Poller-eljárás szerint készült mintákban. A kettő összehasonlítása szembeötlően kimutatja a három dimenziós, plasztikus ábrázolás fölényét az egy síkban történő két dimenziós ábrázolással szemben. A fénykép a szemléltetés tökéletessége szempontjából a Poller-féle mintákkal nem veheti fel a versenyt.

A laboratórium vezetője elmondta, hogy a Poller-eljárás segítségével az utolsó években számos ismeretlen hullát, köztük a nagy feltűnést keltett lainzi gyilkosság áldozatát is sikerült agnoszkálni. A hullák fejét lemintázták, a mintáról azután hozzátartozók, ismerősök néha hetek, hónapok múlva ismertek rá eltűnt hozzátartozójukra, illetve ismerősükre, amikor azok hullája már régen a föld alatt pihent. Ugyanezek a személyek a halottról készült fényképfelvételen hozzátartozójukat nem tudták felismerni.

A laboratórium egyik szekrényében egy darab sajt van elhelyezve, mellette a sajtól készült Poller-minta. A tettes a sajtba beleharapott és azt a helyszínen hagyta. A sajtot azonnal a helyszínelés után lenyomták. A nyomozás megindult. Gyanúsítható személyt csak hetek múlva sikerült felkutatni. Ekkor előtérbe lépett a sajtának a jelentősége, mert a rajta levő fognyomok és gyanúsított fogainak összehasonlítása bizonyítékot szolgáltatathatott. Igen ám, de az elmúlt idő alatt a sajt felére zsugorodott össze úgy, hogy a fognyomok méretre és alakra nézve egyaránt teljesen megváltoztak. Szerencsére itt volt a Poller-minta, melyen az idő mit sem változtatott s így segítségével a fognyomok azonosítása sikerrel is járt.

A modern tudományos kriminalisztika megalapítója, dr. Hans Gross gráci egyetemi tanár Ausztria szülöttje volt. Németnyelvű munkája „Kézikönyv vizsgálóbírák részére. Mint a kriminalisztika szisztémája” örökbecsű, maradandó érték, melyre a világ összes kriminalisztikai írói hivatkoznak. Egy pillantás néhai Gross professzor könyvtárába, melyet a bécsi rendőrigazgatóság őriz kegyelettel, meggyőz ennek az embernek egyetemes tudásáról, másrészt a kriminalisztikának, mint tudománynak sokoldalúságáról. A kriminalisztika nem önálló tudomány, hanem a büntetőjog segédtudománya. De más tekintetben sem önálló. Az egyetemes tudományok minden ágazatában felkutatja azt, ami céljainak megfelel, rendszerébe illeszti és felhasználja. Az alapos és helyes kriminalisztikai szakoktatás feladata ezt a sokoldalú tudást, kiterjedt ismereteket mindazoknak közvetíteni, akiknek kriminalisztikai képzettségre hivatásuk gyakorlásánál szükségük van. Hans Gross hazájában a kriminalisztikai szakoktatás magas színvonalon áll. Az egyetemeknek, a bécsi rendőrigazgatóságnak külön kriminalisztikai intézetei (Kriminalistisches Institut) vannak, melyekben az érdeklődő hallgatók modern, tudományos, kriminalisztikai kiképzésben részesülnek. A csendőrség különböző tanfolyamainak és iskoláinak tantermében a kriminalisztikai tárgyak főhelyet foglalnak el és oktatásuk magas színvonalon áll.

Itt csak a bécsi rendőrigazgatóság kriminalisztikai intézetéről óhajtok egyet-mást elmondani. Ez az intézet négy tanféléves kriminalisztikai tanfolyamokat tart, első sorban saját tisztviselői részére. Ezek számára a részvétel kötelező. A tanfolyamot egyéb szolgálati teendőik ellátása mellett kell végezniük. Az intézet helyiségei (tantermek, vetítőterem, gazdag tansegédletár, szakkönyvtár) a rendőrigazgatóság

Néhai József főherceg emlékeztére: Magyar konyha a vadászaton.

(Erdélyi fényképe.)

egyik épületében vannak elhelyezve. (Rössauer Lände 7. sz.) Laboratóriumi gyakorlatok céljaira a rendőrigazgatóság kriminalisztikai laboratóriuma áll rendelkezésre. A tantárgyak száma 17, ezek a következők: Bevezetés a vegytanba. — Üzemgazdaságtan, könyvvezetési és mérlegszerkesztési gyakorlatok. — Fényképészeti optika. — A fényképezés vegyi alapjai, fényképészeti vegyszertan. — Gyakorlati bevezetés a kriminalisztikai fényképezésbe. — Kriminalisztikai szimpotomológia és diagnostika. — A bűnöző alanyok általános megjelenéstana. — Gyakorlatok a kriminalisztikai optikában, különös tekintettel a hamisítványok vizsgálatára. — Embertan, különös tekintettel a felismerés és örökléstanra. — Gyakorlati bevezetés a daktiloszkópiába. — Bűnügyi élettan. — Bevezetés a bűnügyi elmekörtanba. — Kriminálaktika. — Bűnügyi technológia és megjelenéstana. — Írásszakértői gyakorlatok. — Törvényszéki orvostan. — A méregtan bűnügyi szempontból fontos fejezetei, továbbá a rostok, ürlék vizsgálata stb. — A rendes tárgyakon kívül még több rendkívüli felolvasás szerepel a tanfolyam tantervében. Ilyenek pl. a villamosági nyomtan, villanyáram által okozott balesetek; az újabb bel- és külföldi szakirodalom megbeszélése; gyöngyök, drágakövek és ezek hamisításai stb.

A tantárgyakat kevés kivétellel egyetemi tanárok adják elő. A tanfolyamon külföldiek is résztvehetnek. Bécsi tartózkodásom alatt pl. egyiptomiakkal és kínaiakkal is találkoztam.

Megtekintettem a rendőrigazgatóság már említett kriminalisztikai laboratóriumát is, mely főleg optikai eszközök-

kel van gazdagon felszerelve (különböző mikroszkópok, fényképezőgépek, kvarclámpa, berendezés, mely az ultraviolett sugarakban való fényképezést megengedi, színekpelemzők stb.).

A bécsi rendőrigazgatóságnak van még egy érdekessége, a nemzetközi iroda (Internationales Bureau).

Már a háború előtt kísérletek történtek arra, hogy a nemzetközi bűnözők ellen folytatott küzdelmet az összes államok rendőrségeinek valamilyen formában való szorosabb kapcsolatbahozásával eredményesebbé tegyék. Több konferencia, kongresszus szolgálta ezt a célt, melyeken a különböző államok képviselői ennek az együttműködésnek módzatai és gyakorlati kivitele fölött elmélkedtek. A háború természetesen véget vetett ennek a nemzetközi eszmecserének. Ez nemsokára igen hátrányosan éreztette hatását. A háború alatt és az azt követő évek folyamán a nemzetközi bűnözők garázdálkodása olyan méreteket öltött, hogy lekiűzdésük érdekében a nemzetközi együttműködésnek valamilyen formában való megoldása parancsoló szükségként jelentkezett. 1923 szeptemberében a bécsi rendőrigazgatóság akkori elnökének, Schobernek kezdeményezésére (később Ausztria szövetségi kancellárja volt) Bécsben nemzetközi rendőrkongresszus ült össze, mely ugyancsak Schober ajánlatára igen fontos határozatot hozott. Schober rámutatott arra, hogy az időközönként egybehívott kongresszusok egymagukban nem alkalmasak a szoros nemzetközi együttműködés biztosítására, mert a tanácskozások során felmerült életrevaló gon-

dotatok a kongresszus befejezése után a gyakorlatban nem lesznek megvalósítva. Így született meg a ma is fentálló „Comission internationale de police criminelle” magyarul a bűnügyi rendőrség nemzetközi bizottsága. Ez a bizottság Bécsben az ú. n. nemzetközi irodát (Internationale Bureau) tartja fenn, mely a nemzetközi bűnözők elleni küzdelem állandóan működő központját képezi. A nemzetközi iroda és egyes intézményei a bécsi rendőrigazgatóságnál vannak. Az 1928. évi berni kongresszus óta a csatlakozott államok (köztük Magyarország is) lakosságszámuk alapján megállapított kulcs szerint anyagi szolgáltatással közösen járulnak hozzá ezen fontos nemzetközi szerv fenntartásához.

A nemzetközi bizottság, a nemzetközi iroda és az egyes tagállamok nemzeti központjai között kívánatos szoros és állandó kapcsolat fenntartása érdekében „Internationale Öffentliche Sicherheit” címen hivatalos folyóiratot ad ki (három nyelven: németül, franciául és olaszul). Ez a folyóirat a bizottság hivatalos közleményeit, nemzetközi bűnözők körözőleveleit, eltűntek, talált hullák utáni tudakozódásokat és egyéb rokonközleményeket tartalmaz. A folyóirat mellékletként az „Erkennungszeichen”, (ismertetőjel) című kiadvány jelenik meg, mely a valódi és hamis pénzek ismertető jeleinek közlésével a pénzhamisítók elleni küzdelem kiváló segédeszközét képezi. A budapesti 1. nyomozó alosztály mindkét folyóiratra előfizet, a körözött egyéneket a nyomozó kulcsba felveszi, ezenkívül a nyomozó alosztályok a lapok tartalmát nyilvántartásuk kiegészítésére is felhasználják. A közelmúltban a sümegi várnál egy ismeretlen angol fiatal ember öngyilkosságát követett el. Tekintettel arra, hogy az öngyilkos kilétét nem lehetett megállapítani, az 1. nyomozó alosztályparancsnokság a nyomozó osztályparancsnokság útján a nemzetközi irodához fordult s az öngyilkos fényképének és személyleírásának a hivatalos folyóiratban való közlését kérte. A közlemény a lap legutolsó számában meg is jelent, melyet most már széles e világon mindenhol olvasnak s így remény van arra, hogy az illető kilétét ezen az úton sikerülni fog tisztázni.

A nemzetközi irodának a bécsi rendőrigazgatóságnál a következő intézményei vannak:

1. A nemzetközi bűnözők nyilvántartása,
2. Nemzetközi központ a pénzhamisítás, —
3. Nemzetközi központ a csekk- és értékpapírhamisítás, —
4. Nemzetközi központ az útlevélhamisítás,
5. Nemzetközi központ a bódító méregkereskedelem — és
6. A leánykereskedelem leküzdésére.

Az intézmények közül csupán az 1. és 2. alatt említetteket volt alkalmam megtekinteni. A nemzetközi bűnözők nyilvántartásában kb. 2900 kifejezetten nemzetközi jellegű bűntettes van nyilvántartva. A nyilvántartás főnyilvántartásból és alosztályokból áll. A főnyilvántartásban a nyilvántartó lapok a nyilvántartottak vezetécknevei szerint alfabetikus sorrendben fordulnak elő. A 33 alosztály a bűnözőket egyes bűnöző szakmáknak megfelelően csoportosítva (száladatolvajok, zsebtolvajok stb.) tartja nyilván. Külön testi ismertetőjelek szerinti nyilvántartásuk csak a csekkhamisítóknak van. A nyilvántartás alapját az egyes tagállamok nemzeti központjainak bejelentései képezik.

A nemzetközi hamispénz központ a nemzetközi jellegű pénzhamisítókát és jelentősebb pénzhamisítási eseteket tartja nyilván. Ezek szerint a nyilvántartás személyi és esemény-nyilvántartásra oszlik. A személyi nyilvántartás mellett nemzetközi pénzhamisítók fényképalbuma is van. A központ ezen kívül valódi és hamis bankjegy- és éremgyűjteménnyel is rendelkezik.

A nemzetközi iroda központi nyilvántartó szervei, folyóirata, valamint a tagállamok nemzeti központjaival fenntartott, állandó összeköttetés folytán a nemzetközi érintkezést módfelett megkönnyíti és leegyszerűsíti. Az egyes nemzeti központok körözéseiket, priorálás iránti kéréseit beküldik a nemzetközi irodának, mely sokszorosítja a fényképeket, iratokat és azokat az összes tagállamok központjainak elküldi, a priorálás eredményéről pedig az érdeklődőt közvetlenül értesíti. Technikai okokból csupán az újjnyomatlapok sokszorosításával nem foglalkozik, úgy hogy ezeket a körözőlevél mellé 44 példányban kell mellékelni.

A pénzhamisító-központnak a hamis pénzek vizsgálatához szükséges berendezése nincsen. Itt kapcsolódik be egy egészen különleges, félhivatalos szerv, mely azonban a nemzeti központtal szoros nexusban áll. Ez az intézmény, melyet megtekinttem, az osztrák bankok egyesületének laboratóriuma. Vezetője a már említett „ismertetőjel” szerkesztője, aki egy személyben a pénzhamisítás elsőrendű technikai szakértője is. Ez a laboratórium a pénz- és értékpapírhamisítás vizsgálatához szükséges legmodernebb technikai felszereléssel van ellátva. Itt látható a világ legtekélyesebb valódi bankjegy-gyűjteménye, mely magába foglalja a mindenkor forgalomban levő bankjegyei, még pedig a világ összes jegybankjainak (jelenleg 102) összes címleteit. Értékes és terjedelmes hamispénz-gyűjtemény sem hiányzik. A laboratóriumnak a pénz- és értékpapírhamisítókról, bankcsalókról és bankrablókról is van pontos bűnügyi nyilvántartása. Ez a magánintézmény teljesíti tökéletes technikai felszerelésével a szükséges szakértői vizsgálatokat a nemzetközi hamispénz-központ számára.

A Cessero-ügy.

(Az „Archiv für Kriminologie”-ból a szerkesztőség engedélyével.)

Írta: ROBERT T. PAESSLER bírósági vegyész
(Wilkes-Barre, Pennsylvania).

1928 február 16-án 0 óra 20 perckor Hertz Adolfot, West-Wyoming község rendőrfőnökét egy Ditrich nevű ember távbeszélőn arról értesítette, hogy a Sholmaker-utca egyik elhagyott részén ismeretlen hullát talált. A rendőrfőnök azonnal értesítette Scureman vizsgálóbíró, a pennsylvániai államrendőrséget és Luzerne grófság bűnügyi rendőrségét.

A rendőrtisztviselők a helyszínre érve, a járdán idősebb férfi hulláját találták, mely a hátán feküdt. A torok, majdnem egyik fültől a másikig, át volt metszve. A tarkón több mély seb, az arcon elől és oldalt, valamint a törzsön, felhámhorzsolódások voltak láthatók. Munkásing, nadrág, alsónemű, rövid harisnya és cipő képeztek a ruházatot. A hulla fekvőhelyén csupán elenyészően csekély vér volt látható. Ebből a tényből, tekintetbe véve, hogy a hullát látható sérüléseknek hatalmas vérzéssel kellett járniuk, a tisztviselők arra következtettek, hogy a bűncselekményt máshol követték el és a holttestet utólag hozták erre a félreeső helyre.

A holttestet ezután a hullaházba szállították. Alaposabb vizsgálat itt megállapította, hogy a légsző és a bal nyakútór teljesen át van vágva. A ruházat részletes átkutatása során, mint személyazonosságra alkalmas adat, csupán egy munkabérjegyzék került elő, melyet az egyik környékbeli bánya állított ki. A bányával távbeszélőn folytatott értekezés során, a munkajegyzék segítségével,

Néhai József főherceg emlékezetére: Tűzoltóünnepély Acsuton.

(Erdélyi fényképe.)

sikerült megállapítani, hogy a hulla Cessero Józseffel azonos, ki West-Wyomingben lakott. Hertz rendőrfőnök azonban az elhalt lakására ment, de nem talált ott senkit, pedig a hátsó ajtó nyitva volt és az I. emeleten lámpa is égett. Rövid idő múlva megállapítást nyert, hogy a család többi tagjai, úgymint az elhaltak Mária nevű férjes leánya, férjével, Cassiso Ernővel, továbbá az elhalt két hadjadon leánya, Franciska és Sára, néhány nap óta a szomszédos Luzerne városban vannak látogatóban; az apa ott-hon maradt, hogy munkahelyéhez közelebb legyen. 16-án 8 órakor Seureman vizsgálóbíró Luzernrelátvbeszélőn összehívottatást kapott és értesítette a családot Cessero József elhalálozásáról. A család tagjai a hullaházban felismerték Cessero. Ezután a vizsgálóbíró a családdal a lakásba ment és ott megkezdte a kihallgatásokat, de a családtagok nem tudtak olyan adatokat szolgáltatni, melyek a bűntény felderítéséhez vezettek volna.

16-án délben 13 órakor engem, mint szakértőt felkértek, hogy a wyomingi házban tartsak szemlét. Mikor odaérkeztem, az alkonyat már nem volt messze, ezért elhatároztuk, hogy elsősorban a ház környékét fogjuk átvizsgálni. Ennél a vizsgálatnál friss hamunyom keltette fel a figyelmünket, mely a ház hátsó ajtajától a ház hátsó oldalát megkerülve, az utcára vezetett.

A nyom részletesebb vizsgálata alkalmával megállapítást nyert, hogy a hamu felülete rózsaszínű elszíneződést kezd mutatni. Az úttesten Kelley-Springfield gyártmányú gépkocsiabrons jól kivehető benyomatát találtuk. A benyomat alakjából meg lehetett állapítani, hogy olyan gépkocsi első bal kerekétől származik, mely az úttestről lefelé farolt (hátrált).

Az a pont, ahol a hamunyom az úttesten megszünt,

olyan helyt volt, ahol egy, közvetlenül a háznak utcára nyíló ajtaja előtt álló gépkocsi ajtaja lehetett. Hogy ezen a helyen gépkocsi állott, azt az abroncsnyomok bizonyították.

Mindezen helyekről fényképfelvételeket készítettünk, a hamunyom különböző részeiről próbákat vettünk, az abroncsnyomot pedig gipszszel lemintáztuk.

Ezután a ház belsejére terjesztettük ki a helyszíni szemlét. A pincén kezdtem, mert a földszinten és az emeleten látszólag minden a legnagyobb rendben volt. A pincében erős borszagot éreztünk. A pince részben cementtel burkolt padlójának bal első sarka erősen nedves volt. A délelőtt folyamán megtartott első helyszíni szemlénél közreműködő rendőrtisztviselők arra gondoltak, hogy a borszag és a padló feltűnő nedvessége a pincében elhelyezett hordókból csepegő bortól származik. Itt rá szeretnék mutatni azokra az előnyökre, melyekkel helyszíni szemlének megfelelő fényerejű világító eszközök alkalmazása mellett való megejtése jár, különösen akkor, midőn a bűntény helyszíne épületek belsejében fekszik. Ha villanyáram áll rendelkezésre, úgy tükröreflektoros 1000 wattos nitró-lámpát, ha nincs villany, úgy erős reflektoros gázolaj-lámpát szoktam használni. Közösleges villany vagy egyéb lámpák nem világítanak be elég intenzíven elegendő területet és ezért, ha azokkal nagyobb felületet világítunk meg, úgy fontos részletek könnyen elkerülhetik figyelmünket. Ezt az itt leírt példa is bizonyítja. Megfelelő megvilágítás mellett ugyanis könnyen felismertem, hogy a pince padlójának előlő részén látható nedvességfoltok ragadós, vöröses folyadéktól származnak, melyet nedves ronggyal megkiéreltek eltávolítani és azután a

helyet a szokásos pincszeméttel (szénpor, föld, stb.) behintették.

A foltok terjedelméből és erősségéből kitűnt, hogy az áldozat megtámadása ezen a helyen játszódott le, mert a maradványok tetemes vérvészteségre engedtek következtetni, ami a hullán talált sérüléseknek meg is felelt. A foltok különböző részeiből próbákat vettünk, majd a falakon, padlón és lépcsőkön is felfedezett véryomokat követve, az ebédlőn, konyhán és hátsó ajtón keresztül egészen addig a pontig jutottunk, ahol a hamunyom kezdődött. Az ebédlőn való keresztülhaladásunk közben egy jelentéktelennek látszó foltot fedeztem fel a padlón, mely délelőtt, a nem megfelelő megvilágítás miatt, elkerülte a rendőrtisztviselők figyelmét annál is inkább, mert ez az elszíneződés a padlót borító linoleum színétől nem nagyon ütött el. Az a körülmény, hogy úgy az ebédlő, mint a konyha padlóját frissen feltörölték és azok attól még nedvesek is voltak, a rendőrtisztviselőknek is feltűnt. A linoleum ezen részét kivágtuk és vizsgálat céljaira eltettük.

A konyhában egy, a kamrába nyíló ajtó mögött szintén több foltot fedeztünk fel. Ez az ajtó rendszerint nyitva szokott állni, ezért feledkezhetek meg a padló feltörésénél a mögötte levő foltokról.

Időközben a telek hátsó részén fekvő melléképületet is átkutatták. Ebben pecsétetes, széjjelvagdalt szőnyegfoszlányt, egy útitáskát, egy pár szörmebéléses kesztyűt és futóknak használt szőnyegdarabokat találtak.

Az őrizetbe vett tárgyakat biztos, pontos burkolatba helyeztük és a laboratóriumba szállítottuk. Ott a nedves darabokat kitéregettük, vagy felaggattuk, hogy azok szobai hőmérséklet mellett mielőbb megszáradjanak.

A következő feladat volt az abroncsnyomhoz tartozó gépkocsi felkutatása. Megállapítást nyert, hogy a szomszédos Luzerne városban csupán egy gépkocsinak van Kelley-Springfield-abroncsa. Ez a kocsi Cassisónak, a meggyilkolt Cessero vejének tulajdonát képezte. A gépkocsit alaposan megvizsgáltam. Az amerikai tető fel volt húzva, az utasrész padlójáról hiányzott a szőnyeg, a padló és az egyik ablak függönye, pedig erősen nedves volt. Ezeket a részeket előzőleg fényképezés útján rögzítettük és csak azután szállítottuk be őket a laboratóriumba. Itt ismertem azt, hogy a laboratóriumba beszállított tárgyakat miként szoktam csomagolni. A vizsgálati anyagokat tiszta, szélesszájú üvegedényekben helyezem el. Minden edényre számot teszek. Ez a szám megfelel annak a számnak, mely alatt az illető tárgy vagy anyag leírását, találati helyét, az őrizetbevétele idejét, tanukat, vázlatokat, hőmérsékletet, időjárási viszonyokat stb. jegyzőkönyvembe bejegyeztem. Az üvegedények ugyanezen számmal ellátott manilla- (gyékényfajta) huzatot kapnak, nehogy szállítás közben megsérüljenek. Nagyobb tárgyakat megfelelő méretű burkolatokban szoktam elhelyezni és szintén megszámozni. A laboratóriumban használatos burkolatok a tárgyaknak változatlanul való megőrzésére igen alkalmasak, mert keskeny oldalukon nyitottak, fémszalaggal ellátott zárófülök van, mely a nyíláson áthajtva és becsípvé, a burkolatot teljesen lezárja.

Másnap megkaptam Cassiso cipőit, zsebkendőjét, három köpenyt, melyeket a wyomingi házban találtak, továbbá egy hajcsomót a halott fejéről. Nem tudom, miért nem küldte a rendőrség hozzám a Cassiso körmei alatt található piszkot, pedig ezt kifejezetten kértem. Cassiso ruháit, a cipő kivételével szintén nem kaptam meg, valószínűleg azért, mert a rendőrtisztviselők által megjejtett mikroszkópi vizsgálat semmi gyanúsat nem eredményezett. A későbbi bizonyítás megállapította, hogy

két köpeny Cassisoé volt. A harmadik köpeny nem az ő tulajdonát képezte, ezen nem is találtam véryomokat.

Időpazarlás lenne, ha részletesen ismertetni akarnám az ügy összes bűnjelének (számszerint 90) vizsgálatát. Azt hiszem, teljesen elegendő, ha annyit közlök, hogy valamennyit vegyi, mikroszkópi és spektroszkópi vizsgálatnak vettem alá, továbbá, hogy mindazon tárgyakat, melyek mint fontos bűnjelök jöhettek figyelembe, embervér jelenlétére nézve biológiailag is megvizsgáltam. Az eredmény az államügyészség feltevését mindenben alátámasztotta.

A bírósági ügyész szempontjából ennek az ügynek érdekesebb mozzanatai a következőkben foglalhatók össze:

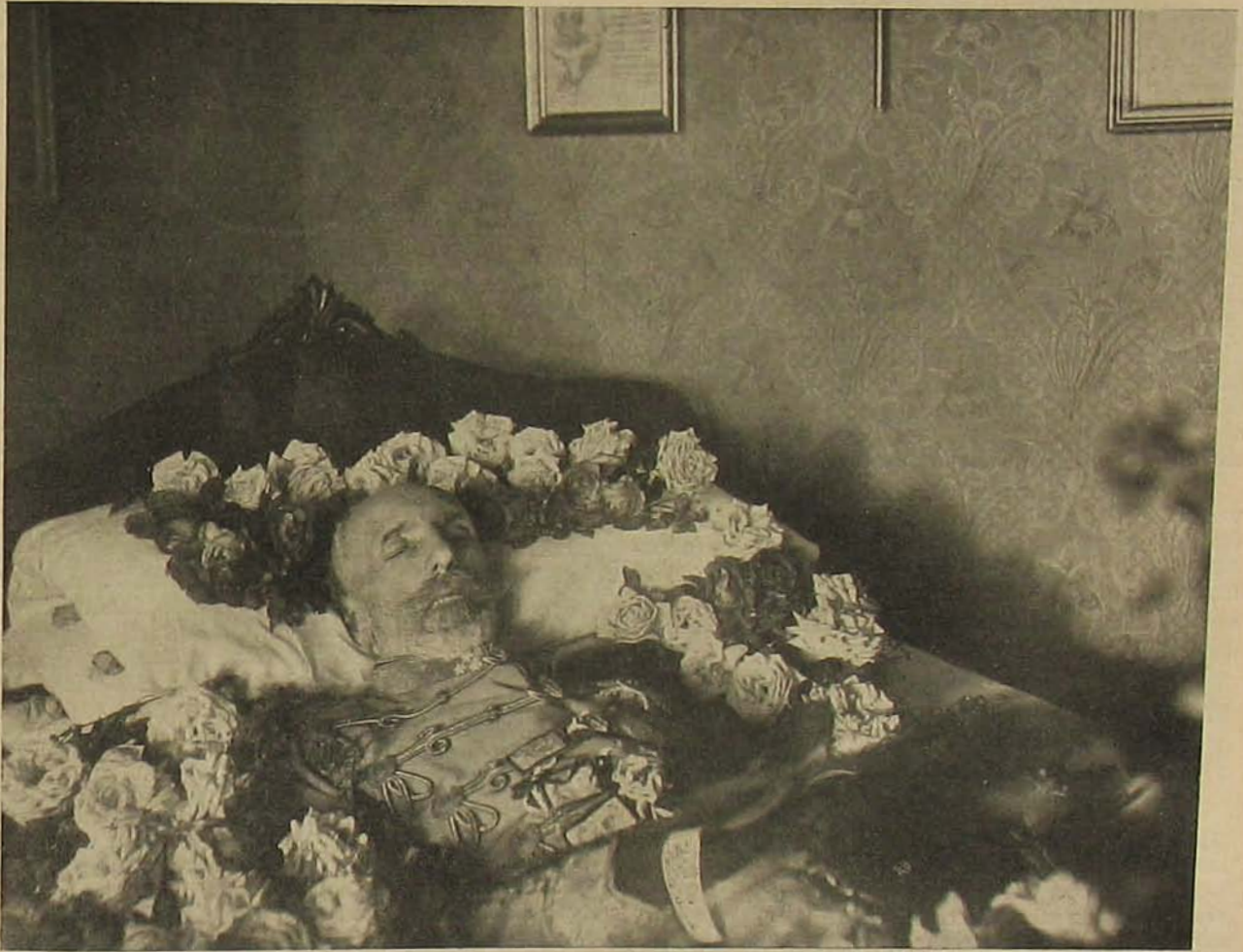
1. A helyszínen talált abroncslenyomat és az abroncs bizonyítékot szolgáltatott Cassiso kocsijának a helyszínen való jelenlétére, dacára annak, hogy állítása szerint ott utoljára 14-én fordult meg, mely időben a hőmérséklet 0 fokot (Fahrenheit) tett ki és a talaj keményre volt fagyva. Azt, hogy a nyom Kelley-Springfield-abroncsból származott, a vizsgálat során határozottan meg lehetett állapítani, de sehogysem sikerült a gipszöntvénynek az abronccsal való méretbeli azonosítása. Végre rájöttünk a hibára. Az abroncs ugyanis rugalmas test, mely különböző megterhelés mellett deformálódik és így különböző alakú és méretű benyomokat idéz elő. Kísérleteket végeztünk olyanformán, hogy a kerécsapágyon keresztül rudat fektettünk és azt megterheltük, az ilyen módon előidézett benyomatok méretbelileg pontosan egyeztek a gipszöntvényvel.

2. Az út pontos követése, amelyen a holttestet szállították, továbbá az ajtó előtt álló kocsi helyzetéből és a hamunyom megszűnéséből azt a következtetést lehetett levonni, hogy a hullát a gépkocsi utasszekrényébe helyezték.

3. A vádlott Cassiso tulajdonát képező gépkocsi utasszekrényének padlóján embervért lehetett kimutatni és azt is meg lehetett állapítani, hogy a kocsi belsejét rövid idővel azelőtt felmosták.

4. Az ebédlő linoleumburkolatán talált folt közelebbi vizsgálatnál vér- és láblenyomatonak bizonyult, mely feltűnően hasonlított a Cassiso jobb cipőjére szerelt gumisarkokhoz. Láblenyomatok összehasonlításánál és azonosításánál az alábbi módszert szoktam alkalmazni. A lenyomatot és az összehasonlítás tárgyát — jelen esetben Cassiso cipőjének gumisarkait — egymás mellé, pontosan egy síkba helyeztem el, azután lefényképeztem. Ezzel az eljárással elértem azt, hogy a képen mindhárom tárgy azonos méretarányban jelentkezik. Így nem volt nehéz megállapítani, hogy a linoleumon talált lenyomat Cassiso jobb cipőjének gumisarkától származik. Ezért a lenyomatról és a jobbsarkokról készített felvételeket kb. háromszorosra megnagyítottam. A nagyításokat nem papírosra, hanem filmre készítettem, hogy az így készült diapozitíveket egymásra helyezhessem. Egy sötétkamara-lámpa színszűrőjét jégüveggel cseréltem fel, a lámpába 200 wattos gömbégőt helyeztem, majd az egymásra helyezett diapozitíveket a lámpa átvilágítása mellett bemutattam az esküdteknek, kik ilyen módon a szeglyukak, kiemelkedések, kopások stb. tökéletes egyezéséről személyes meggyőződést szerezhettek. Eredményes kísérletek történtek embervér kimutatására úgy a linoleumon talált lenyomaton, mint a gumisarkon és cipőtálpakon is.

5. A melléképületben talált kesztyűn embervértől származó nyomokat és több emberi hajszálakat fedeztem fel. Ezek a hajszálak szín, hosszúság stb. tekintetében

Néhai József főherceg a halottas ágyon.

(Erdélyi fényképe.)

ugyanazokat a jellegzetes tulajdonságokat mutatták, mint az elhalt hajszájai. Azt is meg lehetett állapítani, hogy a kesztyűn talált hajszákat a fejbőről erőszakosan tépték ki. A főtárgyaláson az ügyész bebizonyította, hogy a kesztyű a vádlott tulajdona és hogy azt a gyilkosság éjjelén kezén viselte.

Sokszor fordultak már hozzám azaz a kérdéssel, hogy miért van szükség ilyen sok tárgy (jelen esetben 90) szakértői megvizsgálására. Véleményem szerint az első helyszínelésnél sokkal könnyebb nagymennyiségű vizsgálati anyaghoz jutni és később azok közül az értéktelenekeket kicselezni, mint későbbi időpontban új bűnjelkeket beszerezni. Ez mindig nehézségekbe ütközik vagy azért, mert azok a tárgyak (nyomok), melyekre szükség volna, már megsemmisültek, vagy pedig azért, mert azt, hogy azok az első nyomozás alkalmával is léteztek, utólag már rendszerint nem sikerül bizonyítani. A nyomozás elején sohasem lehet tudni, hogy mi lesz fontos és mi lényegtelen. A hulla exhumálását kieszaközölni mindenestre sokkal körülményesebb és időtráblóbb eljárás, mint a nyomozás elején, minden eshetőségre, számítva, lehetőleg sok vizsgálati anyagot összegyűjteni.

Saját megállapításaimon kívül Cassiso bűnössége mellett még a következő gyanúok szóltak: Az elhalt Cessero Józsefnek 2000 dolláros életbiztosítása volt Mária nevű néma leánya javára, ki Cassisonál volt férjével. Az is kiderült, hogy Cassisonak mintegy 11 hónapja

viszonya volt Cessero 16 éves Franciska nevű leányával. Cassiso két ízben is kérte a leányt, hogy 'szerezzen neki mérget, mert: „Az öregtől jó volna megszabadulni”. Megígérte a leálynak, hogy új gépkocsit vásárol és azon vele New-York és Ohio államokba utazást fognak tenni. Cessero Franciska később azt is előadta, hogy sógora, Cassiso hamis vallomástételre is rá akarta venni. 16-án reggel arra kérte ugyanis, hogy a rendőrség, kérdésére azt válaszolja, hogy ő — Cassiso — előző este és éjjel a luzernei lakását nem hagyta el. A valóságban Cassiso 21 óra után autón eltávozott és csak 2 óra tájban tért haza.

Vádlott a főtárgyaláson a következőkkel védekezett: A luzernei lakást gépkocsiján 15-én este pár perccel 20 óra után hagyta el, hogy a Wilkes-Barrei színházba menjen. Utközben egy barátja és két idegen arra kérték, hogy gépkocsiján vigye el őket Forty-Fort község egyik utcájába. A kérésnek eleget is tett. Midőn a kérdéses utcába érve a kocsit megállította, barátja revolvért szegezett rá és azt követelte, hogy a kocsit bocsássa még néhány órára rendelkezésükre. A kényszernek engedve, a kocsit ott hagyta és gyalog Wilkes-Barreba ment, hol megnézte a színházi előadást. (Azt azonban nem tudta elmondani, hogy a színházban mit adtak.) Előadás után villamoson hazautazott, majd gyalog a barátja házához ment, akinek a kocsit odaköltöszönte. Barátja éppen a kocsit mosásával foglalatzkodott. Cassiso azt állította, hogy a kocsin vér-

nyomokat látott (éjjel 1 óra 30 és 2 óra között) s midőn azok keletkezése felől érdeklődött, barátja csak annyit felelt neki, hogy fogja be a száját mert ha beszél, akkor családjával együtt a levegőbe fog repülni. Ezután a barátja ismét revolvért szegezett rá és a nála volt 50 dollárját elvette. Az állítólagos barátot természetesen nem sikerült sehol sem feltalálni.

Cassiso tagadta, hogy Franciskával, a sógornőjével viszonya volt, vagy hogy őt mérgegvásárlásra és hamis valomástételre akarta volna rávenni. A zsebkendőn és köpenyeken levő vérfoltokra azt adta elő, hogy azok vagy orrvérzéstől vagy pedig 16-án délelőtt a házban valamely véres tárgy érintésétől származnak, a cipőin levő vérfoltokra vonatkozólag pedig azt állította, szemet és fát hozott fel a pincéből, a vér akkor tapadhatott a cipőjéhez. Ezzel szemben Cessero Franciska határozottan állította, hogy a fát és szemet ő hordta fel, Cassiso nem is járt a pincében.

Dacára annak, hogy a bizonyítás csupán gyanúokra volt felépítve az ügyészség az elkövetés eszközét sem tudta megszerezni, az esküdtek Cassisót bűnösnek mondták ki gyilkosság büntetében s ezért őt a bíróság 20 évi fegyházbüntetésre ítélte.

A fiatalokorra vonatkozó rendelkezések a katonai büntetőtörvénykönyvben.

írta: DR. KRANTZ DEZSŐ alezredes-hadbíró.

A hazai szociálpolitikai természetű kormányzati, törvényhozási és társadalmi alkotások sorozatában a fiatalok egyének erkölcsi romlástól való megmentése érdekében megvalósított mélyreható s kiváló gyakorlati fontosságú, különleges mentő és nevelő intézkedéseknek a katonaságnál kétségtelenül nincs akkora jelentőségük, mint amennyivel azok a polgári életben bírnak. Természetes folyománya az annak, hogy polgári egyének csak kivételesen, rendkívüli viszonyok közt és csak átmenetileg tartozhatnak katonai büntetőbíráskodás alá, továbbá, hogy a rendes katonai juris-dikció alatt álló — katonai — egyének közt gyermek nincs, de aránylag kevés a tizennyolcadik évét még be nem töltött (fiatalokorú) is.

A honvédségről szóló 1921. évi XLIX. t.-c. 10. §-ának d) pontja szerint a m. kir. honvédség legénységi állományába való felvételnek kelléke a betöltött 20. és a még nem haladott 25. év. A hivatkozott § utolsó bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján azonban a honvédelmi miniszter abban az esetben, ha kivételes körülmények szükségessé teszik, a megállapított korhatárokat megváltoztathatja és különösen megokolt esetekben korengedélyt adhat. Így, az értelmi és erkölcsi fejlettség szempontjából még a felavatás előtt megfelelő kiválasztás után, honvédelmi miniszteri engedéllyel 18 éven aluliak is felvehetők a honvédség kötelékébe.

Ezzel nyer a büntetőjogszabályokba ütköző magatartást tanúsító fiatalokorúakkal való elbánás kérdése a honvédség tagjai szempontjából gyakorlati fontosságot, miután az osztó igazság és társadalmi érdekek megkövetelik, hogy a büntetőnovellának (1908. évi XXXVI. t.-c.) vonatkozó humánus és hasznos rendelkezései, amennyire csak a katonai viszonyok közt megvalósíthatók, a katonai büntetőbíráskodás alatt állókra is kiterjesztessenek.

Ebből a szempontból a fiatalokorúak fölötti bíráskodás kérdését az 1930. évi II. t.-c.-be foglalt új katonai büntetőtörvény önállóan szabályozza (39., 49., 59. és

64. §.). E szabályozásnál mindenekelőtt az a megfontolás érvényesült, hogy a büntetőnovellának (Bn.) a fiatalokorúakra vonatkozó rendelkezései és a fiatalokorúak bíróságáról szóló törvény (1913. évi VII. t.-c. = Fb.) annyira egymásba kapcsolódnak, hogy őket különválasztani sem lehet, — már pedig a fiatalokorúak bíróságának intézménye katonai szolgálati és egyéb kézenfekvő okokból a katonaságnál meg nem valósítható.

Az sem téveszthető szem elől, hogy a katonaságnál a kihágásokat és a csekélyebb jelentőségű vétségeket rendszerint fegyelmi úton intézik el, miért is ily esetben a „dorgálás”-ra, a „próbárabocsátás”-ra, vagy „javító nevelésre”-re nincs is szükség. Viszont súlyosabb esetekben, ahol a tettesnek a rendfokozatban való meghagyása is kérdésessé válik, az úgynevezett dorgálással vagy próbárabocsátással, esetleg javító neveléssel való elintézése a katonai szolgálati és fegyelmi érdekekkel aligha volna összeegyeztethető.

Több irányban tett megfigyelés szerint az ily korban levő fiatalokorúak még nem rendelkeznek azzal az erkölcsi és értelmi fejlettséggel, amelyet a teljes büntetőjogi beszámíthatóság megkíván. Akaraterejük már életani okokból sem lehet oly fejlett, mint a felnőtteké.

E korban éled a nemi élet, felcsigázva a szenvedélyeket, sokszor elgyöngítve, sokszor elragadva azokat, akiket megfelelően nem neveltek és nem ellenőriztek.

Rendszerint ekkor válik ki a fiatalokorú családjából és önállóságot, szabadságot keresve, a szabad élet kísértéseinek is védtelenül kiteszi magát.

Rendszerint e korban találkozunk a leginkább nienthető, a leginkább érthető emberi tévedésekkel.

Ebben a korban a jellem még teljesen nem alakult ki. A hajlamok még nem szilárdultak meg úgy, hogy azokon kellő szigorral és megfelelő bánásmóddal még változtatni ne lehessen.

Az ennek elérésére szolgáló eszközöket teljes mértékben megtaláljuk a katonai szolgálatban, mely a fiatalokorú büntetéseinek megmentése érdekében tekintetbejövő valamennyi eszközt hatásában és értékében túlszárnyalja.

Ismeretes, hogy a fiatalokorúak erkölcsi zűllésének és bűnözésének legjelentősebb okai a megfelelő nevelés, az állandó felügyelet és irányítás, a rendszeres foglalkoztatás hiánya, a környezet erkölcstelen példája stb., stb., mely a fiatalokorúak erkölcsi fejlődését veszélyeztető tényezőket a katonai szolgálat elhárítja, mert a fiatalokorú katonai előjáróinak állandó felügyelete, ellenőrzése, üdvösbefolyása alá kerül és e helyes irányítás mellett legjobb nevelője a rendszeres munka s a katonai rend és fegyelem.

Mint hogy azonban a 18 éven aluliak ellenállóképessége és akaratereje még érettebb korban és kellő észbeli és erkölcsi fejlettség mellett is csekélyebb a felnőttekéénél s ennél fogva azok a bűncselekményekre vezető kísértéseket nehezebben küzdik le: még a katonai kötelekbe tartozó fiatalokorúak tekintetében sem lehet a különleges büntetőjogi elbírálástól mereven elzárkózni.

A második breitenfeldi csata után a sereg romjait Lipót Vilmos főherceg 1642—43 telén Csehországban összegyűjtötte. A vezérség megtorlasképpen igen szigorú büntetéseket mért azokra, akiknek gyávasága miatt a csata elveszett. Rokitzan mellett a Madlot-féle ezredet, mint első sorban bűnöst, feloszlatta, zászlót a hóhér elégette, a tisztek kardjait eltörte és azokból akasztófaszökeket csinált; Madlot és Desfours ezredek Prágában lefejeztettek, az összes századosok és hadnagyok, valamint a legénységből minden tizedik ember felakasztottat, az ezred maradványai pedig becstelenné nyilvánítottak.

Nemzetünk világtokintélyű nesztörát, gróf Apponyi Albertet, február 14-én helyezték örök nyugalomra a budavári koronázó templomban, a királyi kripták egyikében.

Katonai büntetőtörvényünk a 18 éven aluliakat az ellenükben alkalmazható intézkedések szempontjából két csoportba osztotta:

Az egyik csoportot alkotják a gyermekek és azok a fiatakorúak, akiknél hiányzik a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettség.

A másik csoportba a kellő értelmi és erkölcsi fejlettséggel rendelkező s ennek folytán büntetőjogi felelősségre vonható fiatakorúak tartoznak.

Az első csoportot illetően a Bn. 15. §-ával szószerint megegyezően megállapítja a Kbt. 40. §-a, hogy: „Az ellen, aki a cselekmény elkövetésekor életének tizenkettődik évét meg nem haladta (gyermek), sem vád nem emelhető, sem bünvádi eljárás nem indítható.”

A büntetendő cselekményt elkövetett gyermekkel szemben tehát nem a megtorlás, hanem a megmentés és a nevelés szempontjait kell érvényre emelni. Az a részletezés, hogy az ily korú gyermek ellen vád nem emelhető, sem bünvádi eljárás nem indítható, mitsem jelent, mert aki ellen bünvádi eljárás nem indítható, az ellen természetesen vád sem emelhető és viszont.

Szószerint egyezik — ugyancsak — a Bn. 16. §-ával a Kbt. 41. §-ának az a rendelkezése, hogy: „Az, aki a cselekmény elkövetésekor életének tizenkettődik évét már meghaladta, de tizennyolcadik évét még be nem töltötte (fiatakorú), ha a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége nem volt meg, büntetőjogi felelősségre nem vonható.”

Ez mindenképp azt jelenti, hogy a büntethetőség megállapításához az erkölcsi és értelmi fejlettségnek egymást kiegészítve, együtt kell fennforognia. Ha tehát akár erkölcsi, akár értelmi fejletlenség tapasztalható: a

bünvádi felelősség megállapításának nincs helye. Továbbá azt jelenti a törvény idézett rendelkezése, hogy az értelmi és erkölcsi fejlettségnek már akkor meg kellett lennie, amikor az illető a büntetendő cselekményt elkövette. Ezt oly esetben, amidőn a cselekmény elkövetése és a felelősségrevonás között aránylag hosszabb idő telt el, nem mindenkor könnyű megállapítani, a nehézség azonban nem ment fel attól, hogy ebben az irányban, esetleg tanúk és orvosszakértők igénybevételével, a kérdés földeríthessék.

Az első csoportbeliekkel szemben, — vagyis ha a terhelt 12 éven aluli, vagy bár ennél idősebb, de 18. évét be nem töltötte és fejletlensége miatt büntetőjogilag felelősségre nem vonható —, kizárólag a Bn.-ban és a Fb.-ben megállapított nevelésszerű intézkedéseknek, illetőleg övrendszabályoknak van helye. Ezek alkalmazását a katonai büntetőtörvény a fiatakorúak bíróságának engedi át, hogy ez a gyermekkel, illetve a büntetőjogi felelősségre nem vonható fiatakorúval szemben a megfelelően találandó intézkedéseket alkalmazza. Ily átadásnak természetesen a katonai bünvádi eljárásnak a főtárgyalást megelőző szakában is helye lehet a bíróság vagy az illetékes parancsnok rendelkezése szerint.

Ha a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettség hiányával bírónak talált gyanúsított katonai kötelékbe tartozik, úgy őt, a bűnügy jogerős befejezése után, — ami a körülmények szerint a feljelentés félretételével, a bünvádi üldözés megszüntetésével, illetőleg felmentésével történik — előljáró parancsnoksága adja át a fiatakorúak bíróságának. Miután — a parancsnokság előterjesztésére — az illetőt a katonai kötelékből az illetékes miniszter elbocsátotta.

A csoportosításunk szerinti másik kategóriába tartozó büntettes fiatakorú, ha a cselekmény elkövetésekor a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt, büntetőjogi felelősséggel tartozik. Ilyenl szemből tehát büntetést kell alkalmazni.* Az értelmi és erkölcsi fejlettséggel bíró fiatakorúakra egyébként általában a felnőttek tekintetében irányadó büntetőjogi elvek érvényesülnek. A cselekmény súlyához és a tettes egyéniségéhez mért megtorló jellegű büntetések alakjában. Dorgálás, próbárabocsátás és javítónevelés tehát ily fiatakorúak ellen nem alkalmazható. A Ktbt. 43. §-a szerint: „Az ellen a fiatakorú ellen, akinek a cselekmény elkövetésekor a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt, büntetést kell alkalmazni.” A büntetést a törvény szerint halállal, fegyházzal vagy börtönnel büntetendő cselekmény miatt fogházban, más büntetéssel büntetendő cselekmény miatt a törvényben meghatározott büntetési nemből kell megállapítani.

A fogházbüntetés legrövidebb tartama tizenöt nap, leghosszabb tartama: ha a fiatakorú a cselekmény elkövetésekor tizenötödik évét betöltötte és cselekményére a törvény halálbüntetést vagy életfogytig tartó fegyházbüntetést állapít meg, tizenöt év; ha a fiatakorú a cselekmény elkövetésekor tizenötödik évét betöltötte és cselekményére a törvény határozott tartamú fegyházbüntetést állapít meg, tíz év; más esetekben öt év.

Az államfogházbüntetés legrövidebb tartama egy nap, leghosszabb tartama két év.

Az elzárásbüntetés leghosszabb tartama két hónap.

A törvény szerint fogházzal, államfogházzal vagy elzárással büntetendő cselekmény miatt szabadságvesztésbüntetés helyett pénzbüntetést kell alkalmazni, ha ezzel a büntetés célját jobban el lehet érni.

Hivatalvesztés és politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése fiatakorú ellen nem mondható ki. Más mellékbüntetés alkalmazása nincs kizárva.

A büntetéseknek ezen §-ban meghatározott alsó és felső határa áthághatatlan; a legmagasabb mérték tehát pl. a Btk. 97. §-a esetében sem emelhető, a fogházbüntetés pedig 15 napnál lejjebb akkor sem szállítható, ha a vonatkozó cselekményre a törvény 15 napnál rövidebb fogházbüntetést állapít meg. Nincs azonban akadálya annak, hogy a 15 napi fogházbüntetés súlyosítások alkalmazásával (bőjt, kemény fekvőhely, fogház- és elzárásbüntetés esetében pedig magánzárka is) megfelelően megrövidíthessék.

A törvényes feltételek fennforgása esetén a büntetés feltételes felfüggesztésének a kedvezményében a fiatakorúak is részesíthetők.

Kiemelendő még, hogy a lefokozás alkalmazása, a szakképzettséget kívánó hivatás vagy foglalkozás gyakorlásától való eltiltás, az elkobzás, a viselt hivatal elvesztésének a kimondása, a kiutasítás, valamint a pénzbüntetés mint mellékbüntetések fiatakorúak ellen nincsenek kizárva.

A Bn. 18. §-a 2. bekezdésének megfelelőleg, a Ktbt. 44. §-a szerint is a fiatakorúnak az a cselekménye, amely a törvény szerint büntett, a büntetéssel vétségé minősül. Ez természetes következménye annak, hogy a fiatakorúra alkalmazható legsúlyosabb büntetés a fogház. Lényegesebb e §-nak az a része, amely kimondja,

hogy ámbár az elkövetett cselekmény vétségnek tekintendő: abban a tekintetben mégis, hogy a cselekmény hivatalból vagy magánindítványra üldözendő-e, valamint a kísérlet büntethetőségének tekintetében a cselekménynek a törvényben megállapított minősítése irányadó.

A Bn. 27. és 29. §-át kívánta a lehetőségig honorálni a Ktbt. 45. §-a azzal a rendelkezésével, hogy a fiatakorban elkövetett bűncselekmény miatt kiszabott szabadságvesztésbüntetés, amennyiben az elítélt a fiatakorúak részére felállított külön polgári fogháznak át nem adható, megfelelő külön helyiségben hajtható végre.

Annak az elvnek, mely szerint a közönséges bűncselekmények általában büntető rendelkezések alá esnek, ha azokat fiatakorúak követi el, logikus folyamán, hogy a fiatakorúaknak oly cselekményeit, amelyeket a törvény vétségnek nyilvánít, tekintet nélkül az alkalmazandó büntetési tételre, fegyelmi úton is lehet megtorolni, ha az ily megtorlásnak egyéb feltételei fennforognak. Ez a rendelkezés a fiatakorúak által elkövetett összes vétségekre, tehát a katonai vétségekre is vonatkozik.

Említettük már, hogy katonai büntetőtörvényünknek az értelmi és erkölcsi fejlettséggel rendelkező, tehát büntetőjogilag felelősségre vonható fiatakorúakkal szemben alkalmazandó, a Bn. szellemében átvett enyhébb büntetőrendelkezései a közönséges deliktumokra vonatkoznak. Katonai büntettek és katonai vétségek esetében tehát azok alkalmazást nem nyernek. Ily büntetésekre és vétségekre a törvényben megállapított büntetés alkalmazása független a tettes életkorától. Ezt a rendelkezést akkor is alkalmazni kell, ha a katonai bűncselekmény az elkövetés céljánál vagy módjánál, vagy más körülménynél fogva ugyanúgy, vagy súlyosabban büntetendő közönséges bűncselekménnyé minősül.

Nem nyer alkalmazást tehát katonai büntett esetében a Ktbt. 48. §-ában körvonalozott ama büntetés-enyhítő rendelkezés, mely szerint az ellen, aki a büntett elkövetésekor életének tizennyolcadik évét már meghaladta, de huszadik évét még be nem töltötte, a törvény szerint halállal vagy életfogytig tartó fegyházzal büntetendő cselekmény miatt tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházbüntetést kell megállapítani. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a husz éven aluli életkorban levők ellen okvetlenül a törvényben megállapított halál- vagy más rendes büntetést kell alkalmazni, és nem vonja meg a lehetőségét annak, hogy a katonai bíróság túlnyomó enyhítő körülmények alapján — mely enyhítő körülmények között a 20 éven aluli életkort különösen is kiemeli — a halálbüntetés kimondásától katonai büntettek esetében is eltekinthessen, vagy esetleg a szabadságvesztésbüntetés fokát enyhébbre változtathassa. Csupán annak akarta a törvény fontos katonai érdekből elejét venni, hogy a tettes csak azért, mert 20., illetőleg 18. életévét be nem töltötte, a törvényben katonai bűn-

Gróf Holk császári tábornagy a harmincéves háborúban 3000 főből álló csapatot szervezett, amely rajtaütésekre, megrohanásokra, portyázásokra és egyéb, mozgékony kis csapatokban végrehajtható műveletekre volt szánva. Ezt a csapatot Holk-féle vadászoknak hívták és általánosan csodálták a többi, nehéz mozgású gyalog csapattal szemben. A Holk-féle vadászok lennének tehát elődei a későbbi (a XVIII. század közepén, majd a XIX. század elején) felállított vadász csapatoknak. Némelyek ezt a csapatot tartják a későbbi 8. gyalogezred eredetének, ami különben sehol sincs bebizonyítva és az autentikus okmányok sem tudnak erről.

* Már itt említjük, hogy a katonai büntetőtörvény a Bn. enyhébb büntetőrendelkezéseinek csak akkor ad helyet, ha a tett nem katonai bűncselekmény.

A pestvidéki kir. törvényszék bírái és ügyészei február 23-án megtekintették a budapesti esendőr nyomozó alakulatokat.

cselekményre rótt büntetéstől szabadulhasson és hogy e tekintetben neki már előre kivételes elbánás biztosítottassék.

Előfordulhat azonban, hogy valamely katonai bűncselekmény tényálladékát kimerítő magatartás célja ál vagy más körülménynél fogva ugyanúgy, vagy súlyosabban büntetendő közönséges bűncselekmény törvényes fogalma alá esik. Így pl. az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921. évi III. t.-c. 2. §-ának 1. bekezdése szerint minősül az az egyébként más minősítés alá eső katonai deliktum, amelyet az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására vagy megsemmisítésére, különösen valamely társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos létesítésére irányuló mozgalommal vagy szervezkedéssel összefüggően és annak céljára követtek el. Ily átminősítés bizonyára nem szolgálhat okul arra, hogy a tettes magatartása senyhébb megítélés alá essék, mert hisz ez annyit jelentene, mint mentesíteni őt a katonai bűncselekményekre megállapított jogkövetkezmények alól, csak azért, mert a cselekmény fokozottabb jogsértéssel vagy veszélyeztetéssel járt.

De nem jöhetnek — állambiztonsági okokból — a szóbanforgó büntetésenyhitő rendelkezések akkor sem tekintetbe, ha az elkövetett cselekmény az 1930. évi III. t.-c. (Élt.) 60. §-ában meghatározott hűtlenség bűncselekményének törvényes fogalma alá esik.

Orvvadászesetek.

I.

Írta: SIMON (SMÁTROLA) MÁRTON esendőr
(Somogy-szentmiklós).

Mult évi június 15-én rendes szolgálatban voltunk Novák András tőzszórmester úrral. Nemespátrón bizalmas úton arról értesültünk, hogy a község tűzoltóparancsnokának, Bebők Józsefnek, engedély nélküli kétesövű vadászpuskája van a szőlőhegyen szokott azzal szintén engedély nélkül vadászni.

Ha nem győződöttünk volna meg már több ízben is róla, hogy ennek az adatnak a közlöje mindig megbízható jelentéseket szokott nekünk hozni, akkor valószínűleg nem vettük volna komolyan a Bebők meggyanúsítását, mert a község egyik módos adófizetője és tűzoltóparancsnoka volt. Mivel azonban a hírforrás megbízható volt, utána kellett néznünk ennek a valószínűtlenül hangzó gyanúnak is.

Arra azonban súlyt helyeztünk, hogy a nyomozást kezdettől fogva bizalmi egyén jelenlétében folytassuk le s ezért első utunk a községi bíróhoz vezetett. Nyári munkaidő lévén, a bíró házában senkit sem találtunk otthon, így aztán az egyik községi esküdt s egyben mezőőr lakására mentünk. Éppen aludt, de felkeltöttünk s mert másik bizalmi egyén felkutatására nem sok reményünk volt, a mezőőrt vittük magunkkal egyedül. Elmentünk Bebők lakására.

De nem találtuk otthon. Apja s a többi hozzátartozója azt mondta, hogy Nagykanizsára ment összkáért valami

építkezés céljaira. Ekkor a hozzátartozóknak egyenesen megmondottuk, hogy mi járatban vagyunk. Hallgatni káros lett volna, mert ha nem szólnak semmit, hanem elme-gyűnk azán Bebők házaérkezve meghallja, hogy kerestük, bizonyosan az lesz az első dolga, hogy az orvvadászat esz-közeit eltüntesse. Ha természetesen ludas a dologban.

Mikor a családdal közöltük a gyanút, felháborodva tiltakoztak. Szidták, mint a bokrot, aki róluk a csendőröknek ilyeneket mondott. Nincsenek ők arra a kis vadhúsrá rá-szorulva: van vagy 180 tyúkjuk, 15 sertésük, egy csomó kacsájuk és libájuk: Hát ez igaz is volt, de azzal is tisztá-ban voltunk, hogy azért a vadpecsenyét senki sem veti meg, akárhány tyúkjuk is van egyébként odahaza.

A nagy felháborodást sikerült aztán felhasználnunk arra, hogy a család kérésére tartottunk házkutatást. Az éléskamrában egy féligteleit boroshordó mögött szalmával kitömött menyétbort találtunk s nyomban megállapítottuk, hogy söréttel lötték agyon. Megkérdeztük Bebökéket, ho-gyan jutottak a menyéhez s amikor azt felelték, hogy ugy ütötték agyon az udvaron, akkor már megvolt a gyanu első támasztéka: hazudtak.

Mikor az éléskamrából kijöttünk, rögtön feltűnt, hogy az idősebbik Bebők — 78 éves öregember — eltűnt vála-hová. Kérdésünkre azt felelte a család, hogy kiment az öregember borért a pincébe. Ebben a válaszban is volt ha-zugság. Azt elhittük, hogy a pincébe ment, de nem borért. Bor ugyanis, mint említettem, volt még odahaza vagy 25 liter, a pótlás tehát igazán nem lehetett sürgős. Nyilván-valónak láttuk tehát, hogy az öreg az orvvadászattal kap-csolatban sietett ki a szőlőbe.

Nyomába eredtünk. De az öregember elég fürge volt, mert már szembejött velünk, amikor a pincéjükhöz köze-ledtünk. Nem volt annál bor egy szem se, most már tehát kétségtelen volt, hogy másodszer is hazudtak Bebökék s akik pedig hazudnak valamilyen gyanúval kapcsolatban, annak a gyanúnak okvetlenül van valami alapja. A vadász-puskának tehát a pincében kell lennie.

Visszavittük az öregot is. Készségesen nyitotta ki a pincét, amelynek a padlásra kívüli szokásos három helyi-sége volt: maga a borospince, a préház és a burgonyás-kamra. Járőrtársammal úgy beszéltük meg a kutatást, hogy azt én végzem s ő közben szemmel tartja Bebököt.

Először a burgonyáskamrába kattattam át, nem talál-tam semmit. Azután a borospincébe vettem sorra. Volt benne vagy 30 hekioliter bor, úgy 32 hordónyi. Itt nehe-zen ment a kutatás, de azért a villamos zseblámpám segít-ségével ezt a feiadatot is kellő alaposággal tudtam meg-oldani. Itt sem találtam semmit, de újra és újra átkutat-tam a pincét s végül is feltűnt, hogy az egyik padlásdeszka vége jobban kiáll, mint a többié. Könnyen elmozdíthattam a helyéből s ekkor egy 30 cm átmérőjű üveget találtam, benne pedig 18 drb 14-es vadászpuskába való töltényt. A kétrendbeli hazugság még csak azt mutatta, hogy valami nincs rendjén a Bebők portán, ez a harmadik adat azonban már egyenesen az orvvadászattal állott összefüggésben. Ter-mészetes, hogy még kitartóbbak lettünk, bár az öreg Bebők azzal igyekezett kívágni magát a bajból, hogy azokat a töl-tényeket ő csinálta még 50 évvel ezelőtt, amikor vadászbérlő volt. Ez volt a harmadik hazugság, mert a töltények rozsdá-mentesek, fényesek voltak s egyáltalában nem látszott raj-tuk, hogy félévszázad óta lettek volna a nyirkos pincében. Az orvvadászok elleni nyomozás valósággal szenvedélyem volt különben is, így aztán élvezettel láttam, mint jutunk mindig egy lépéssel közelebb a — puskához. De azért nem ment könnyen, míg odajutottunk.

A borospince után a préházat fogtam kutatás alá.

Mindenféle limlommal volt az tele, a kutatásnak ez a része igen körülményes volt, de azért végeztem pontosan. Meg-néztem minden szeget s csakugyan, mikor az öreg prés ta-lapzatát a zseblámpámmal alaposan körülnézegettem, egy helyen repedést és egy úgynevezett szentpétterszeget talál-tam. A szeg mozgott. Kiemeltem s a helyén egy üreget ta-láltam, benne pedig két vászonzacskót. Később lemértük a zacskók tartalmát: háromnegyed kg puskapor volt az egyik-ben, a másikban pedig egy kg ötös sörét 35 drb ólomdarab-kával keverve s azonfelül ott volt 20 drb gyutacs is. Most már igazán csak a puska következhetett.

A padlás került sorra, ami szintén elég körülményes volt, mert sok volt benne a széna s ebben nehezen tudtam előrejutni úgy, hogy tényleg kutassak is. Nem találtam sem-mit, lementem a pincébe. Ekkor járőrvezetőm közölte velem, hogy amikor a padlásra mentem, Bebők elfehéredett s az arcán egyébként is aggodalom tükröződött. A padlást tehát újra át kellett kutatnom, de megint hiába. Ekkor eszembe jutott, hogy a tetőzetet is át kell kutatni.

Nem volt azonban létra s hirtelenében másfelől sem lehetett volna keríteni. Átdadtam tehát a puskámat járőr-vezetőmnek s a 7 méter magas tetőzet mentén egyik szaru-fától a másikig légterásmutatványok kíséretében jutottam el. Ekkor láttam, hogy nem hiábavaló a mindennapi torna sem a csendőr számára.

Amint így a zsuptetőt vizsgálgtam, madárfészek-szerű nyílást fedeztem fel benne. Benyúltam a nyílásba s kezem hideg tárgyat érintett. Megvolt tehát a puska is, még pedig egészen jó, 14-es kétsővű, csontal diszített agyú. De ekkor már a tetőzetnek csak a felénél tartottam s bár nem sok reményem lehetett még további eredményre, az elv kedvéért be akartam a kutatást fejezni. Két méterrel odébb egy másik üregben talált 35 drb üres töltényhüvely volt a jutalom.

Most már látta Bebők, hogy hiába tagadna. Beismerte a vadászatot, de csak — verebekre. A fiatalabb Bebők ugyanezt mondogta, valószínűleg előre megbeszélték, hogy ezt mondják, ha bajba kerülnek a puska miatt. Ilyen ne-veltséges kifogást természetesen figyelembe sem vettünk, el-végre ha valaki azt mondja, hogy ólomdarabokkal kevert ötös söréttel 14-es vadászpuskát csak azért tart, hogy verebekre lőddözön vele, ezzel azt bizonyítja, hogy ros-szúl tud hazudni, de nem azt, hogy — nem orvvadász. Azután már a feljelentés és az ítélet következett.

Az eredmény egyébként nekem nagyon sokat ért, mert nemcsak annak örültem, hogy egy orvvadászt ártalmatlanná sikerült tenni, hanem az igazán alapos és kitartó házkutatás rendkívüli fontosságát akkor tanultam meg becsülni s erről azóta sem feledkezem meg nyomozásaim során.

II.

Írta: KARDOS ISTVÁN törzsőrmester (Nagydorog).

Az egyik nagydorogi őrskörletbeli földbirtokos ispánja, Gampel Dezső feljelentést tett a múlt év június 19-én az őrsön egy orvvadász ellen, akit Kajdas határában az előző napon orvvadászaton tettenért. Az oláhlaposi erdőben járt kint kocsin s lövésre lett figyelmes. Kihajtott az erdő szé-lére s mintegy háromszáz lépésre egy földművesembert pil-lantott meg, aki feléje közeledett. Ő eléje akart vágni, de a másik észrevette őt s megfordulva, befutott egy akácso-ba. Az ispán megkerülte az akácot, de az orvvadász akkor már a nyílt mezőn futott, ezért az ispán végigjárt az útvo-nalat, amit az orvvadász feléje megtett. Az erdő sarkában találta is 2 agyonlőtt nyulat s a közelben a bokrok alatt egy kétsővű vadászpuskát és 2 drb kilőtt, 16-os töltényhüvelyt.

Az orvvadász arcát nem figyelhette meg a távolság

miatt s különben is eltakarta az arcát a kalapjával. Fekete kabát, fekete kalap volt rajta s a testalkatáról is közölt adatokat, ezek azonban — mint később láttuk — nem voltak helyes adatok.

Az ügy nyomozására Bohár Sándor tiszthelyettes úr és én kaptunk parancsot. A helyszíni szemlével kezdtük természetesen. Elsősorban azt a helyet kellett megkeresnünk, ahol az orvvadász lesben ült. A mezítábas nyomokat megtaláltuk s azok mentén, egy rozstábla szélében megtaláltuk a leshelyet, ahol a rozs le volt ott tiporva. Ezután a rozstábla mellett elterülő tarlót vettük szemügyre, amerrefelé a lövéseket az orvvadásznak le kellett adnia. A fojtás darabjait reméltük ebben az irányban megtalálni s meg is találtuk. Az apró papírdarabokat gondosan összeszedtük s eltettük. Azután egy lábnyomfot kiöntöttünk, tüzetesen átnéztük még egyszer a helyszínt s bementünk a kajdaci községházára.

Ott a papírdarabkákat nem kis türelemmel összeillesztettük. Részben térképből, részben pedig valami énekeskönyvből kitépett papírosból készült a fojtás. Arra gondoltunk, hogy ha az egyszerű földművesember térképhez jut, azt csak iskolásgyermek hozhatta a házhöz, elmentünk tehát a községi tanítóhoz. A tanító ugyanazt állapította meg, amit mi: a térkép Tolna megye térképe volt s a harmadikosztályú tanulóknak ő osztotta ki ezeket a térképeket. Az orvvadász tehát valószínűleg azok között lesz, akiknek ilyen iskolásgyermekük van, de az énekeskönyv papírdarabjainak a származását is tisztázni kellett még.

A községházára visszatérőben megbízható református házban új és régi énekeskönyvet kerestünk s ezeket alaposan átnézegetve, megállapítottuk, hogy a fojtás „énekes része” az új református ima- és énekeskönyv 415. és 416. lapja volt, mielőtt orvvadászatot követett el vele valaki. De ki ez a valaki?

Az ismert orvvadászok közül egyikre sem illettek rá ezek az adatok, de meg is állapítottuk, hogy most nem köztűnk kell a tilosban vadásztót keresni. Sorra vettük tehát azokat a reformátusokat, akiknek harmadikosztályos iskolásgyermekük volt s így jutottunk el Keserű Kálmán házába is. Természetesen arra ügyeltünk, hogy sehol se tudják, voltaképpen mi járatban vagyunk, így tettünk Keserűék-nél is.

A gazda nem volt otthon s így a feleségétől kértünk egy pohár vizet, mondván, hogy néhány peckre meg is pihenünk. Beszédbe elegyedtünk az asszonnyal s a beszélgetést abba az irányba tereltük, hogy az egyik község hány kilométernyire is van bizonyos másik községtől. Mi lehetetlen számot mondtunk, arra még az egyszerű asszonynak is fel kellett szisszennie, de ott volt a harmadikosztályos kislánya s az már szaladt is a térképért, hogy bebizonyítsa: nekik van igazuk. Hamarosan azzal jött ki a szobából, hogy a térkép elveszett, nem találja. Ez már most rendben lett volna: itt készült a fojtás a térképből, de ki kellett még ugratni az énekeskönyvet is.

Iskolára, vallásra, templomra, szoltárookra tereltük a beszélgetést. Elmondtuk a véleményünket a régi és az új énekeskönyv előnyeiről, hátrányairól s itt természetesen megint vita keletkezett, amit csak az új énekeskönyv megtekintésével lehetett eldönteni. Keserűné buzgalmában magateltett s hozta a könyvet. Elég volt egy pillantást vetni bele, már láttuk, hogy jó nyomon vagyunk: a 415—416. lap hiányzik. Most már meg kellett mondanunk látogatásunk igazi célját.

Keserűné tiltakozott a gyanúsítás ellen. Azt mondotta, hogy előző este együtt jöttek az urával kocsin s az urának nincs is puskája. A házkutatást bizalmi egyének jelenlétében

tartottuk meg, de eredménytelenül, különben is csak töltényeket találhattunk volna, mert a puskát még az ispán megtalálta az erdőben. Közben hazaérkezett Keserű s tagadta, hogy neki puskája lett volna és egyáltalában tagadta, hogy az orvvadászathoz valami köze lenne.

Mikor azonban a községházán elébetártuk az ellene szóló bizonyítékokat s a lábnyomban sem tagadhatta le a magáét, megtört. Puskáját és a nyulakat azért dobta el, mert tudta, hogy az ispán feljelentést tesz a dolgról a csendőrök-nél s attól tartott, hogy a nyulak és a puska árulói lesznek.

Előkerültek azután a töltények is, Keserűék szomszédja árnyékszékének a padlózata alól. Szóval, nemcsak a gyanúsított-nál, hanem néha a szomszédoknál is ajánlatos kutatni.

III.

Írta: JÓNÁS JÁNOS törzsfőrmester (Dunapataj).

Egyik 1929 novemberi napon a monostorfalvi öregről Gecse József őrmesterrel levéteelővezetés céljából indultunk szolgálatba. Mikor a Monostorfalvától mintegy 7 km távolságra eső tanyához, az elővezetendő Juhász Mátyás lakásához értünk a kora délelőtti órákban, Juhász Mátyást a konyhában találtuk. Éppen akkor pörzsölte le az apró tollakat egy megkopasztott csirkéről.

Mikor azt kérdeztem tőle, hol van az apja, azt felelte, hogy az alsómonostori templomba ment. Tudtam, hogy az illető nem nagyon szokott a templomba járni s miközben ezen gondolkoztam, feltűnt, hogy a csirke igen zömök és gömbölyű. Megkérdeztem Juhászt, hogy van-e még azokból a csirkékből, amelyet ma vágtak, mert én még ilyen furcsa alakú csirkéket elevenen nem láttam.

Kitűnt, hogy csak ez az egy csirkéjük volt. Most már kíváncsi lettem a csirke tollára. Juhász azonban azt mondotta, hogy a tollat elégette. Nyers tollat nem éget el a magyar, hanem a trágyadombra löki, megnézem tehát a trágyadombot. Frissen forrázott tollakat, még pedig fogolytollakat találtam ott. A „csirke” tehát fogoly volt.

A véletlen ebben a pillanatban még közelebb hozott ahhoz, hogy egy friss orvvadászatot leplezzek le. A közeli erdőből lövést hallottam. Juhász apja tehát csakugyan nem templomban járhat most, hanem inkább az erdőben lövöldözi a vadakat. Fontos volt azonban, hogy közben meg ne neszelve a jelenlétünket, mert akkor kereshetjük a puskát. Úgy gondoltam tehát a dolgot, hogy nem megyünk az erdőbe, mert elkerülhetjük egymást, hanem szépen megvárjuk a háznál, persze lesben, amerről az orvvadásznak hazatérnie kellett.

Jó negyedórai várakozás után, tempós léptekkel tartott hazafelé az orvvadász. Hóna alatt puska s a kezében egy lelőtt nyulat lóbal.

Mikor már csak 10 lépésnyire volt a rejtekhelyünk-től, elébe toppantunk s felszólítottam, hogy a puskát tegye le a földre s lépkedjen vagy ötöt oldal felé. Egy pillanatig dermedten állott a meglepetéstől, de azután szó nélkül engedelmkedett. A vadáspuskának mindkét csőve meg volt töltve s volt még hozzá 20 db töltény is. Meg a nyúl s az otthon már megkopasztott fogoly.

Azután a levétét elővezettem s az orvvadászat miatt a feljelentést megtettem.

KI TUDJA?

Melyik a világ legnépesebb állama? Mennyi lakosainak száma?

Kaland az országúton.

Írta: BORSOS JÁNOS törzsörmszer (Nagykőrös).

Fiatalabb csendőrkoromban hallottam erről a kalandról, a szereplő járőr tagjait természetesen nem nevezem meg. Nem azért, mintha mással is éppen így meg nem történhetett volna a dolog, dehát mégis, mindenkinek fáj az, ha nevetnek rajta, kiváltképp, ha alapjában véve nem tehet a dologról. Nevezzük hát a járőr-vezetőt X. örmszternek, a járőrtársát Y. csendőrnek.

Még este kapták meg a parancsot a portyázásra. Korán lefeküdtek, de az ébresztő óra hajnali zakatolása így sem volt a fülüknek túlságosan kellemes zene. Esős őszi idők jártak s ilyenkor bizony a hajnali őrzőjáratba indulásnál ismer a csendőri jobb szórakozást is.

De azért derekasan kiugrottak az ágyból, felöltöztek, felszereltek csendben s lábujjhegyen kiosontak a legénységi szobából, hadd aludjanak a többiek. Csak a záródugattyú csettenése hallatszott kívülről s aztán újra csendes lett a laktanya.

A járőr szófalanul haladt a néma tanyák mentén s közeledett az örskörletet átszelő országúthoz, ahol lest kellett tartania. Odaértek, elhelyezkedtek. Vártak. A járőr-vezető szenvedélyes dohányos volt. Elővette néhányszor a cigarettatárcáját, végigropogtatott egy-egy cigarettát, de aztán mindig győzött a jobbik esze, meg a kötelesség. Nem gyújtott rá.

Félóra telt el ebben a csendben. Egyszerre azonban a járőr-vezető felneszelt. Valami zörejt hallott távolabbról. Mintegy 10 lépésről aztán már ki tudta veni, hogy egy lámpa nélküli kerékpár közeledik. Rákiáltott a kerékpárosra, hogy álljon meg, mire az hirtelen fékezett s leugrott a kerékpárról. A járőr azt hitte, hogy gyalogosan jön most már közelebb, ennek azonban az ellenkezője történt. A kerékpáros megfordult, de nem ült fel, hanem maga mellett tolvaj a kerékpárját, futni kezdett az ellenkező irányba.

A járőr természetesen utána. A kerékpáros jól bírta az iramot, de nem hagyta magát a járőr sem, makacsul a nyomába ragadt a menekülőnek. Végre is látta a kerékpáros, hogy így nem szabadul az üldözőitől, letért az országútról a földekre, ahol ugyan maga is nehezebben mozgott, de nehezebb volt a járőr dolga is. Távolról lámpa fénye csillogott, a kerékpáros kétségbeesett erővel igyekezett a fény felé. Burgonyaöldre került, bukdácsolni kezdett a gödrök között, bukdácsoltak a csendőrök is.

Mikor a lámpát eléggé megközelítették, a járőr-vezető kiabálni kezdett:

— Elébe emberek! Fogják meg!

Erre azonban a kerékpáros kezdett kétségbeesetten ordítani:

— Segítség! Rablók...

A lámpa körül burgonyaszedő emberek voltak s a kétfelől jövő kiáltásoktól egészen megzavarodtak. Egyik részük a csendőrök felé akart futni, hogy a rablókat fogja meg, a másik részük a kerékpáros felé rohant, ezek azt hitték, hogy arról jön a rabló, harmadik részük pedig bölcsen elfutott a harmadik irányba: arra, ahonnan senki sem kiabált, ahol tehát semmiesetre sem lehettek a rablók.

Így a krumpliföldön egész kis csata zűrzavara játszódott le. Mindenki meg akart fogni valakit s mindenki el akart szaladni valaki elől. Legokosabb még a kerékpáros volt, aki befeküdt egy gödörbe s onnan leste: mi lesz? Szerencse, hogy nem volt az embereknél valami löfgyverféle, mert biztosan összelövöldöztek volna egymást.

Az is szerencse, hogy közben derengeni kezdett a regeli világosság, de a céltalan ordítózásba és futkározásba

különben is belefáradt mindenki. Végre megismerték az emberek a kakastollat s erre mindenki a csendőrök köré csoportosult. Legelső volt ebben a kerékpáros — egybéként a községi bíró fia. — Mikor megismerte üldözőiben a csendőröket, lélekszakadva loholt feléjük s már megszűröl kiabált, hogy azt hitte: rablók állították meg az országúton, azért futott el.

Mindenki savanyúan vakargatta a tarkóját: a csendőrök, a kerékpáros, a burgonyaszedő emberek, de végül is mindenki jót nevetett az eseten s ment ki-ki a dolgára. Egyik sem tehetett a másiknak szemrehányást, elvégre mindenkinek igaza volt. Csak a kerékpárosnak nem volt igaza abban, hogy lámpa nélkül haladt az úton. De aztán enyhe bírság árán az is elfelejtette a kalandos éjszakát.

CSENDŐR LEKSZIKON.

13. kérdés. A határőrőrsparancsnokság állomáshelyén egyes határőrök polgári egyénekekkel, kocsmai mulatozásból kifolyólag összeverekednek. A kölcsönös verekedés folyamán egyes polgári egyének is szenvednek sérüléseket. A verekedésben résztvevő határőrök egyike szolgálati fgyveréből két lövést tesz, ezek egyike egy polgári egyént talál s rajta súlyos sérülést ejt. Az esetről a határőrőrsparancsnokság korábban értesülvén, mint a csendőrség, a nyomozást megindítja, a lövöldöző határőrt elfogja és átadja a határőrszármányparancsnokságnak. Mi a csendőrijárőr tennivalója? Megindíthatja-e a nyomozást önállóan, avagy erre az illetékes határőrségi tisztiparancsnokság meghagyását be kell várnia?

Válasz. Mínhogy a verekedésben polgári egyének is résztvettek, tehát a Kbt. 75. §-ába ütköző nyilvános verekedéssel elkövetett, hivatalból üldözendő közrend ellen való kihágás, valamint a Kbt. 301. §-ába ütköző, ugyancsak hivatalból üldözendő súlyos testi sértés vétségét gyanúja fennforog, a csendőrijárőr, tekintet nélkül arra, hogy a verekedésben katonai egyének is résztvettek, a nyomozást megindíthatja, sőt kötelessége is megindítania és az esetet feljelentés tárgyává tenni. Ha a polgári egyéneknek csak 8 napon belül gyógyuló sérülés keletkezett, a testi sértés csak a magánindítványra üldözendő könnyű testi sértés vétségét meríti ki ugyan, ám magánindítvány hiányában sem tehető vita tárgyává a csendőrijárőr hatásköre a nyomozás megindítására, mert ez a körülmény csak a nyomozás folyamán állapítható meg. A járőr a katonai egyéneket természetesen csak mint tanukat kérdezze ki.

14. kérdés. Három gyanúsított együttes tevékenységgel bűncselekmény útján 6—8 P értékű baromfi lop. A baromfi egy közös barátjukhoz viszik, aki nekik a baromfilopás eszméjét felvetette. A lopott baromfi a közös baráttal együtt elkészítik és elfogyasztják. Később kiderül, hogy a lopott baromfi a közös barát tulajdona volt. Forog-e fenn büntelendő cselekmény gyanúja, a baromfi a lopás tudatában elfogyasztotta negyedik egyén ellen?

Válasz. Ahogy saját dolgát senki nem lohatja el, azonképpen saját magának senkinek lehet orgazdája. Az orgazdaság ugyanis csak akkor forog fenn, ha oly lopott tárgyról van szó, amely az orgazdára nézve idegen jószág. A nyomozást tehát csak a három tolvaj ellen kell megindítani a Btk. 336. §-ának 3. pontja szerint, az értéke tekintet nélkül büntetendő minősítő lopás miatt. Ennek a bűnvádi eljárásnak sértettje lesz a negyedik, aki tudtán kívül evett a saját magától ellopott baromfiból. Hogy ez a sértett azt hitte, hogy idegen, lopott baromfi fogyaszt el, közömbös, mivel a törvény a „gonosz szándékot” önmagában nem bünteti.

15. kérdés. A járőr vadászatot ér egy általa személyesen ismert egyént. Vadászejnye felmutatása s szölttja fel. Az

válaszolja a vadász, hogy a jegyet otthon felejtette. A járőr a vadászás abbahagyására szólítja fel. A vadász ezt megtagadja azzal a megokolással, hogy az elkövetett kihágásért helytáll, de a vadászt folytatja. Elfoghatja-e őt a járőr a Szut. 312. B. 12. pontja alapján?

Válasz. Ha valóban van vadászjegye (és ezt a járőr tudja is) a vadászjegye nélkül történt vadászásai az 5007. P. M. 1924. sz. rendelet 22. §-ának a) pontjába ütköző jövődeki kihágást követte el. Ennek elbírálása a pénzügyi hatóság hatáskörébe tartozik s az ily kihágást észlelő csendőr erről az illetékes községi előljáróság útján a pénzügyigazgatóságnak tesz feljelentést. (A befizetett bírság vagy pénzbüntetés fele a feljelentő, fele az államkincstár.) Minthogy tehát itt csak jövődeki kihágásról van szó, ily esetben pedig a Szut. 490--492. pontjainak összevetése szerint a csendőr tevékenységének a legszükségesebb nyomozó cselekményekre kell szorítkoznia, véleményünk szerint az illetőt sem elfogni, sem pedig ellene egyéb intézkedést tenni nem kell, annál kevésbé, mert az idézett pénzügyminiszteri rendelet szerint a vadászjegyet felmutatni nem tudó vadász, ha a vadászt nem hagyja abba, külön kihágást követ el. (22. §. b) pont.)

16. kérdés. Egy három öl szélességű dűlőből az útmenti birtokok két öl szélességű részt elszántanak. Büntetendő cselekmény fennforog-e s joga van-e az érdekelt többi birtokosnak ez ellen az eljárás ellen saját személyében felépnie s ha igen, miként?

Válasz. A cselekmény az 1894. XII. t. c. 94. §-ának d) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás. Elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. Bármely érdekelt birtokos sértettként felléphet. Ha jogerős felmentő ítélet keletkezik, minden további jogi lépés felesleges és céltalan.

17. kérdés. A járőr az országhatár mentén portyázva, észleli, hogy a szomszédos állam területén egy a határvonalon áttévedt magyar állampolgárt az idegen állam közhatalonsági közegei tettelesen bántalmaznak. Beavatkozhatik-e ebbe a magyar állampolgár megvédelmezése végett a járőr?

Válasz. A Szut. 240. pontja megtiltja a csendőrnek, hogy az ország határát akármiféle okból is átlépje. Az átlépés megsértése lenne az idegen állam területi felségjogának, ami a csendőrre súlyos felelősséggel nehezednék. De ezt nem is tekintve, a csendőrt előreláthatatlan bonyodalmakba sodorná a tilalom megszegése. Bármily nehéz is nyugodtan nézni a közvetlen közelünkben lefolyó ilyen jelenetet, nem tehetünk mást, minthogy az észleletről jelentést teszünk felettes parancsnokságunknak s magunknak az ilyesmit jól megjegyezzük.

18. kérdés. Hamis tanúzásra való cábítás (Btk. 222. §.) és erőszakos nemi közösiség büntette (Btk. 232. §. 1. p.) esetén jogos-e a gyanúsított elfogása, ha rendes foglalkozásán és állandó lakhelyén van?

Válasz. Minthogy a gyanúsított oly büntetett követett el, amelyre a törvény öt évet meghaladó szabadságvesztés-büntetést rendel, az elfogás a Szut. 311. A. 1. pontja alapján jogos, tekintet nélkül a foglalkozás rendességére és a lakhelyi állandóságára, mert a várható büntetés egymagában valószínűvé teszi a szökést. A Szut. 339. pontja szerint az erőszakos nemi közösiség büntetével gyanúsított, jóllehet reá 10 évig terjedő fegyházat lehet látszani, nem tekinthető általában veszélyes gonosztevőnek. A hamis tanúzásra való csábítás büntetése pedig a törvény 5 évet meghaladó szabadságvesztés-büntetést szab.

19. kérdés. A bírósági végrehajtó trá ban közli a járőrrel, hogy a végrehajtást szervező a megtartott bírói árverésen eladott 2. lovát, még mielőtt az új tulajdonosának átadhatták volna, az árverés színhelyéről elvezette ismeretlen helyre. A végrehajtó írta így végződik: „Kérem a lovak helyének felkutatásában a járőr közreműködését.” Karhatalmi segédletre irányuló felhívásnak kell-e ezt tekinteni, s ha igen, jogszerű-e ez a felhívás?

Válasz. A végrehajtó irata nem karhatalmi segédletre való felhívást tartalmaz, hanem elkövetett bűncselekményt jelent fel. A végrehajtást szervező jött cselekménye ugyanis lopás, mert az árverésen eladott ingóság azonnal a tulajdonába megy át s az árverés esetleges megsemmisítése a szerzett tulajdonra nincs befolyással. A járőr tehát a végrehajtó közlését feljelentésnek tekintvén, a különben is hivatalból üldözendő bűncselekmény tárgyában a nyomozást azonnal megindítja. A nyomozás feladata körébe vág magától értetődőleg az ellopott lovak felkutatása is.

20. kérdés. A jövődeki kihágással gyanúsítottól a pénzügyőrök őrizetbe vesznek egy kerékpárt, mert a kihágás el-

követésének eszköze volt. A gyanúsított megtudván, hogy a kerékpárt a pénzügyőrök a községi bíró felszerében raktározták el, a nyílt éjszerbe lépőzik és kerékpárját onnan hazaviszi. Mily bűncselekmény gyanúja forog fenn?

Válasz. A cselekmény a Btk. 368. §-ába ütköző jogtalan elsajátítás vétsége, ú. n. birtoklopás. A bírói gyakorlat ugyan általában azt feltételezi, hogy a megtartási jog gyakorlója a magánjog általános szabályai szerint szerezte meg a dolog birtokát, ez esetben pedig a pénzügyi hatóság nem magánjogi alapon, hanem jövődeki kihágási jog szabályai alapján jutott a dolog birtokába, minthogy azonban a törvény szövege nem zárja ki azt a magyarázatot sem, hogy a nem magánjogi jellegű megtartási jog büntetőjogi védelme szintén a Btk. 368. §-a alá tartozik, ennek a bűncselekménynek fennforgását kell megállapítanunk, annyiaval is inkább, mert a jövődeki eljárások gyakran intéztetnek el a pénzügyi kincstár és a kihágást elkövető közt létrejött magánjogi jellegű egységgel. Egyébként a cselekményt a törvény szabadabb magyarázatával az 1914. XL. t. c. 4. §-ának 2. bekezdése alá is vonhatjuk, mert a gyanúsított az őrizetbe vett tárgy elvitelével a hatóság közegét hivatása gyakorlásában erőszakkal akadályozta. Ez esetben tehát az elvitel tényét erőszaknak kell felfognunk.

LEVÉLSZEKRÉNY.

A Csendőrségi Lapok tekintetes Szerkesztőségének

Budapest.

Folyó hó 13-án 9—10 óra közötti időben, a néhai gróf Apponyi Albert ravatalát látogató tömeg között, az Ország-ház kupolacsarnokában, feltűnt egy csendőr törzsermester teljes járőrfelszereléssel, állsij nélkül és a balkarára akasztott puskával. Amikor felért a ravatalhoz, kilépett az ott álló palotaőrökhöz és beszélgetni akart vele, nem törődve azzal a háta mögött lévő nagy tömeggel, amelyben ott állt 8—10 tiszt úr is, akik bizony nem valami előnyös véleményt alkothattak az illetőről.

En, tekintettel arra, hogy kb. 1500 ember szorongott a kupolában, nem tudtam egyebet tenni, minthogy hangosan odaszóltam kb. 20 méter távolságról: „Csendőr menjen tovább!” Ő erre újra beállt a tömeg közé és amire én utána mehettém, már ki is ment a kapun. Az ott álló palotaőrtől azután megtudtam a nevét is, mert ismerős volt.

Csendőrszemmel nézve, de az akkor összegyűlt úri közönség előtt is, valamint az ugyanakkor ott lévő Bárczy államtitkár úr és a többi miniszterelnökségi rendező urak előtt is csunya látvány volt a tömeg közé beszurolt tollaskalapos, fegyveres csendőr, a balkarra akasztott puskával.

Minket, akik szintén csendőrök vagyunk, nagyon kínosan érintett az eset, ezért bátorodom a tekintetes Szerkesztőség szíves türelmét igénybe venni és kérni, hogy ezt az esetet okulás céljából a Csendőrségi Lapokban közölni méltóztassák.

Nevezett bajtársamnak nem akarok ártani s ezért nem írom ki a nevét sem, csak a többi bajtársamat szeretném figyelmeztetni, hogy túlán bár akaratlanul is, ne tegyék az angyi is mindent eltiltani hajlamos budapesti közönség előtt a csendőrtisztületet ferde megítélés tárgyává.

Maradok a tekintetes Szerkesztőségnek

Budapest, 1933 február 15.

alázatos alattosa:

vitéz Vágó tiszthelyettes,
a képviselőházi őrség vezetője.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Három tanulság.

Papp Kálmán törzsrőrmester és Harmath Vendel csendőr, mint a kemendollári őrs egyik járőre, 1925 május 25-én járőrszolgálat közben őrsparancsnokától szolgálati jegyen azt a parancsot kapta, hogy Vöckönd községben Kurucz János* ottani lakos sérelmére elkövetett lopást tegye nyomozás tárgyává. Járőr a sértettet lakásán kereste fel és őt a lopásra vonatkozóan részletesen kikérdezte. Kurucz a következőket adta elő: Apja a vagyont örökségére való tekintettel közte és leánytestvére között megosztotta. Az ingóságok között volt egy pár ökör is, melyen természetben nem tudtak megosztani, ezért a két ökröt ő és sógora, Hajós József vásárra hajtották és két millió koronáért eladták. A vevő 2 darab millió koronással fizetett. A vásár után a pénzen azonnal megosztottak: mindegyiküknek 1 darab egymillió koronás államjegyet jutott. Saját államjegyét hazatérésekor a harctérről magával hozott katonai levéltárcába tette, melyben már volt egy 100.000 koronás államjegye. A levéltárcát az első szobában álló fiókok szekrény egyik fiókjába, az ott levő ruhánemű alá rejtette. A fiók nem volt bezárva. Másnap kivette a tárcából a 100.000 koronás államjegyet, emlékezete szerint a millió koronás államjegy akkor még meg volt. A lopás elkövetésével sógorát gyanúsítja, ki tudott a pénz létezéséről és rejtékhelyéről, továbbá a kérdéses szobában aludt. A lakásban rajtuk kívül más nem fordult meg. Sógora iszákos, kártyás ember. Sértett kikérdezése után a járőr helyszíni szemlét tartott. A szobában és a kérdéses fiókban a legnagyobb rend uralkodott. Erőszakos behatolásnak semmi nyoma. Az eddigi gyanúkok Hajós bűnössége mellett látszottak szóiani. A helyszíni szemle befejeztével a járőrvezető elkérte a kérdéses levéltárcát és azt alapos vizsgálat alá vette. Közönséges, vászonból és papírból készült, középen hajtható, kétfiókos levéltárca volt. Miközben Papp törzsrőrmester a tárcát kezében ide-oda forgatta, azt érezte, hogy a tárca egyik oldala vastagabbnak tűnik fel, mint a másik. Közelebbi vizsgálat során kiderült, hogy a tárca egyik oldala alig észrevehetően kétfelé oszlik. Ebben a titkos fiókban húzódott meg az egy millió koronás államjegy, melyet a járőrvezető kivett és Kurucznak átadott. Kurucz meg volt lepődve, de a pénz nem fogadta el. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy az Papp törzsrőrmesteré, aki csak azért varázsolta azt a tárcából elő, hogy a nyomozás további fáradságaitól megkímélje magát. Midőn a járőr tagjai feltevésének lehetetlenségéről nagynehezen meggyőzték, Kurucznak újabb gyanúja támadt. A pénzt a sógor adta vissza a járőrnek. A járőr csupán azért eszelte ki ezt a jelenetet, hogy Hajóst ne kelljen feljelenteni.

Papp törzsrőrmester ezután megmutatta neki a levél-

* A neveket me változtattuk. (A szerk.)

tárca rejtett fiókját. Kurucz most már belátta, hogy mégis csak a csendőröknek van igaza. Elbeszélte, hogy az egész olaszországi hadjáratot végigküzdte ugyanazzal a tárcával a zsebében anélkül, hogy a tárca harmadik fiókjának létezésére rájött volna.

Tanulság ebből az egyszerű esetből elsősorban az, hogy a nyomozásnál mindenekelőtt a „mi történt” kérdést kell tisztázni. Ha a járőr e téren nem jár elég alaposan el, úgy a sógor bajba kerül, mert a gyanúkok ellene szólnak. Ezért nem szabad a tettes személye után nyulni addig, míg azt sem tudjuk, hogy bűncselekményt egyáltalán elkövettek-e. Hasonló eset történt egy másik helyen. A gávai őrsre 1922. évben beállított egy sármunkás cigány, ki panaszolta, hogy 600 koronáját ellopták. Munkástársait gyanúsította. A panasz felvételénél jelen volt Bokor Mózes alhadnagy, akkori tiszthelyettes járőrsparancsnok helyettes is, ki a cigányokat általában, a feljelentőt pedig különösen jól ismerte. Alig mondta el a cigány mondókáját, Bokor tiszthelyettes megmozdította. A 600 korona előkerült. Kiderült, hogy a cigány a pénzt kardos felesége elől óhajtott biztonságba helyezni és ezért tett lopásért feljelentést.

Jellemző az emberek általában igen gyenge megfigyelőképességére az, hogy valaki hosszú éveken keresztül hord a zsebében egy tárcát és nem jön rá, hogy annak három fiókja van. Ebből következtetni lehet arra, hogy tanukikérdezések alkalmával milyen elővigyázatossággal kell fogadni a tanuknak megfigyeléseikre vonatkozó előadását.

Kemény Gábor békési lakos, fűszerkereskedő üzlet-helyiségébe 1931 december 7-éről 8-ára virradó éjjelen az ajtó felfeszítése után ismeretlen tettesek behatoltak és onnan különböző fűszerárut, élelmiszert, rumot, pálinkát és a kézipénztárból körülbelül 2—3 pengő aprópénzt elloptak.

Veres Sándor, békési lakos, gabonakereskedő irodájába 1931 december 18-án virradóra a cseréptető s padlás kibontása után ismeretlen tettesek behatoltak, a kézipénztárt feltörték és abból néhány pengő aprópénzt és különböző irodai szereket elloptak.

Werner Mihály, békési lakos, kigazda, baromfióljának hátsó falát december 20-ára menő éjjel ismeretlen tettesek kibontották és az ólból 9—10 darab különböző tollazatú tyúkját ellopták.

Mécses Lajos, békési lakos, fűszerkereskedő üzletének befallazott ablakán levő és álszítéssal szolgáló deszkázott részt ismeretlen tettesek 1932 január 8-ára virradó éjjel, valószínűleg azon szándékú, hogy az üzlethelyiségbe behatoljanak, feltörték.

Weiner Zsigmond, békési lakos, fűszerkereskedő üzlethelyiségének hátsó, udvarföldi falát január 8-ára virradóra ismeretlen tettesek kibontották, az így keletkezett lyukon át az üzlethelyiségbe behatoltak és onnan különböző fűszerárut és a kézipénztárból körülbelül 3—4 pengő aprópénzt elloptak.

Az 1931 december hóban elkövetett betöréses lopási esetekben a békési őrs járőrei a nyomozást mindannyiszor lefolytatták, eredményt azonban nem értek el.

Mécses Lajos és Weiner Zsigmond sérelmére 1932 január 8-ára menő éjjel elkövetett falbontásos lopási ügy

Tilly tábornok igen jámbor és méltó életet élt. A breitenfeldi csata előtt (1631) azt mondotta, hogy ő soha idegen nőt meg nem érintett, sohasem játszott szerencsejátékot, viszont sohasem vesztett el csatát.

nyomozására a panasz vétele után Kelemen Antal tiszthelyettes, őrsparancsnok, Vigh Albert, Murvai István tiszthelyetteseket, Bóné Károly, Mihálec Ferenc, Szijártó Gyula és Bartos Lázár törzssörmestereket vezényelte ki. Ezek a csendőrök nyomoztak az előbbi lopási ügyekben is.

A megtartott helyszíni szemle a tettes kilétére vajmi kevés támpontot nyújtott. A Weiner Zsigmond-féle üzletbetörés helyszínén, a falkibontás helyéhez három méterre, a fal tövében a járőr friss emberi ürülékét talált. A megindított puhatolás eredményének alapján arra lehetett következtetni, hogy az ürülék a tettestől, vagy ha többen voltak, azok egyikétől származhat. A tettesre mutató egyéb adatok hiányában a járőrvezető arra az elhatározásra jutott, hogy az ürüléknek szakértői megvizsgáltatásához folyamodik és ezúton igyekszik a tettes kilétére nézve legalább is valamelyes támpontot szerezni. Szakértőként a járőr az egyik orvost kérte fel, ki az ürülék megvizsgálva, annak a véleményének adott kifejezést, hogy az az ember, akitől az ürülék származik, valószínűleg nagyobb mennyiségű állati vért fogyasztott, mert ennek a nyomait fedezte fel a vizsgálat alkalmával. Ez a megállapítás látszólag nem sokat lendített ugyan a nyomozáson, a járőrvezető azonban megkísérelte, hogy ezen a nyomon elindulva, érjen eredményhez.

A járőr azt igyekezett megállapítani, hogy a betörés előtti napon kik ettek állati vért. A helyszíntől alig 5—600 lépés távolságra fekvő vágóhídon az alkalmazottaktól megtudta, hogy a kérdéses napon kik vittek a vágóhídról vért.

Igy jutott el a járőr Vér Pál és Kökeny Lajos békési lakos, fiatalkorú jóbarátok személyéhez, kiket őrizetbe is vett, mégpedig azért, mert az előbbi tagadta, hogy a vágóhídról vért vitt, noha ezt a járőr kétséget kizáróan megállapította. Mindkettő tagadott és alibit igyekezett bizonyítani. Erre a járőrvezető cselhez folyamodott. Egy csendőrt maga mellé véve, mint rendes, portyázó járőr, betért Vér Pál családjához, hol hétköznapi dolgokról kezdett beszélgetni. A beszélgetést a rossz viszonyokra terelte. Vér nővere panaszkodni kezdett, hogy milyen nehéz a megélhetés, még a mindennapi élelemlről való gondoskodás is problémát jelent. Ennek a beszélgetésnek során a járőrvezető megismerte a család egész heti étlapját, megtudta, hogy a betörés előtti napon a vágóhídról hozott vért sütittek meg és azt fogyasztották el, a betörést követő napon pedig üres teát ebédeltek, melyet rendes cukor hiányában kámfors cukorral édesítettek meg. A cukrot Vér Pál hozta valahonnan. Utóbbi újabb bizonyítékot képviselt, mert a Weiner-féle üzletből a tettesek többek között kámfors cukorkát is loptak.

Vér Pál és társa ezen adatok elébüktárása után is tagadtak, mire a járőr Vérék lakását átkutatta. A házkutatás meghozta az eredményt. Előkerült a betörések elkövetésénél használt eszközökön kívül a különböző helyekről ellopott holmik egy része is. Megtalálta a járőr azt a kenderkötelet is, melyen Vér Veres gabonakereskedő üzlethelyiségébe a tetőről leereszkedett.

Gyanúsítottak ezután már felhagytak a tagadással és bűnösségüket beismerték. Kiderült, hogy a Kemény Gábor-féle betörésnél Kuti Béla fiatalkorú személyében harmadik társuk is volt.

Az egyes cselekmények elkövetési módjára nézve a gyanúsítottak a következőket adták elő:

Veres gabonakereskedő üzletébe úgy hatoltak be, hogy, míg Kökeny Lajos őrt állt, addig Vér felmászott a tetőre, néhány cserepet leszedett, majd az így kelet-

kezett nyíláson keresztül a tetőfához erősített kötél segítségével a padlásra ereszkedett. A deszkamennyezetet egy harapófógóval felfeszítette és a padlásról kötélén az üzletbe bocsátkozott le. Ugyancsak a kötél segítségével távozott.

Werner Mihály baromfiótljának hátsó falát azért bontották ki, mert az őljától lakattal volt bezárva és annak leeverése zörejrel járt volna. A tyukokat Vér Pál társaival a békéscsabai hetipiacon értékesítette.

A Mécses Lajosnál megkísérelt lopást Vér Pál és Kökeny Lajos azért nem hajtották végre, mert a befalazott részt igen erősnek találták és így a munkát abbahagyták. Ugyanekkor elhatározták, hogy alkalmasabb üzletet keresnek. Így jutott el Weiner Zsigmond üzletéhez, hol annak hátsó falát így arra alkalmas hegyes vasrúddal kibontották. Munkájukban Vér, a falon keletkezett réstől három méterre, természeti szükségét végezte. A keletkezett résen Vér — miután kabátját levette — bebujt az üzletbe és onnan az ingóságokat kiadogatta.

Ifj. Német Sándorné, mint gyanúsított, szintén belekerült az ügybe, mert öccse, Kökeny Lajos, a lopásból származó fűszerárukat hozzá vitte és azokat még akkor is rejtgette, amikor a járőr azok előadására szolitotta fel.

A nyomozás folyamán kiderült, hogy Vér Pált a gyulai kir. törvényszék, mint fiatalkorúak bírósága, már 1929-ben egy havi fogházra ítélte lopásért.

A gyulai kir. törvényszék Vér Pált, mint fiatalkorú és visszaeső büntettest újabb cselekményeiért hat hónapi fogházra ítélte. Többi társai néhány napi szabadságvesztés büntetést kaptak.

A Szut. 418. pontjában van lefektetve az a tétel, hogy sokszor a legjelentéktelenebb nyomok vagy tárgyak is döntő befolyással lehetnek a nyomozás későbbi menetére és eredményére. A leirt eset elsősorban ennek a tételnek helytállóságára nyújt bizonyítékot. Az ürülék megvizsgáltatása szolgáltatta azt a kiinduló pontot, melynek segítségével sikerült a tettesek személyéhez eljutni.

Jól bevált adatgyűjtési mód a puhatolás is, melyet a járőrvezető ennél a nyomozásnál is alkalmazott, mégpedig igen jó eredménnyel. Formális kikérdezéssel valószínűleg nem jutott volna a gyanúsítottira nézve terhelő adatok birtokába.

1904 november hó 15-én virradóra Nagybjom községhez tartozó, úgynevezett Sápapusztán Bauer Ernő nagybjomi lakos, földbirtokos egyik dohánypajtáját ismeretlen tettesek feltörték és onnan körülbelül 1 métermázsza belföldi simított levelesdohányt elloptak. A feljelentést az egyik portyázó járőrnek tették meg, mely azonban eredményt elérni nem tudott s. bevonult az őrsre. A járőr jelentésének meghallgatása után Kovács Sándor II. alhadnagy, akkori nagybjomi őrsparancsnok Varga Ferenc csendőrral szolgálatba vezényelte magát és a helyszínre indult.

A helyszínen nyomokat már nem lehetett találni, mert, ha ilyenek voltak is, azokat az ott járt dohánymunkások és cselédek már megsemmisítették. Annyit sikerült megállapítani, hogy a dohánypajta ajtaját ekecsoroszlyavassal törték fel. Ez pusztán helyen nem sok támpontot nyújtott. Az őrsparancsnok helyi és személyi ismereteihez folyamodott.

Tudta, hogy a dohánypajtákat az uradalmi gazda őrizte éjjelenként nagy, fehérszőrű, mérges házörző ku-

tyájával. A gazda régi, megbízható ember volt. A portyázó járőrök a gazdát kutyájával mindig a dohánypajták közelében találták örködni. A kutya a csendőrök közeledését már 1 kilométer távolságra észre szokta venni. A cseleedség és a dohánytermelők régi, megbízható emberek voltak. A pusztán évek óta semmiféle lopási eset nem fordult elő. Az egyébként éber kutya a lopás elkövetése idején nem ugatott. Ebből arra lehetett következtetni, hogy a tettest a kutya ismerhette. Az ekecsoroszlya használata földmivesemberre mutatott. Több támpontot a tettes kiletére egyelőre nem lehetett szerezni. Nehezen volt elképzelhető az, hogy a tettes cselekményét el tudta volna követni abban az esetben, ha a gazda — rendes szokásához híven — ezen az éjjelen is örködött. Ezért Kovács alhadnagy erre vonatkozólag kérdést intézett a gazdához, ki előadta, hogy éjjel után egy óra tájban tényleg be ment a lakására pipára gyújtani. Meggyújtotta a lámpát is. Pipázás közben azután az asztal mellett ülve, elnyomta a buzgóság, úgy, hogy csak a hajnali órákban ébredt fel. Ekkor azonban már nem ment a dohányos pajták felé, hanem az istállóba indult a cselédekhez.

A dohánylopást a dohánykertészek vették észre reggel, amikor a dohánypajtákba munkára mentek.

Kovács alhadnagy feltevése az volt, hogy a tettes vagy a tettesek valahonnan a tanya közeléből figyelhették az örködő gazdát. Ha ez a feltevés helytálló, úgy azon a helyen a huzamosabb álldogálás folytán taposási lábnyomoknak kell lenni. A következő célul ezeknek a feltételezett nyomoknak a felkutatását tűzte ki. A járőr ezért a talajt vizsgálva, a dohánypajtát folyton nagybodó körökben körüljárta. A kísérlet sikerrel járt.

A gazda lakásától keletre, 2—300 lépés távolságra az egyik fűzfabokor mellett több lábnyom volt látható. A lábnyomok két férfitől eredtek, kik ott hosszabb ideig álldogáltak. Az egyik jobb lábás cipő nyoma sajátosságát is mutatott fel: talpában 3 darab vasfejű talpszeg volt és sarkáról a fél patkó hiányzott.

A járőr feltételezte, hogy a talált nyomok a tettesektől származnak, mert onnan a gazdát, ki a lakásában lámpavilág mellett az asztalnál aludt, jól meg tudták figyelni.

A felfedezés után a járőr visszatért a pusztára. A gazdát a feltört dohánypajtában találta. Kovács alhadnagy a hosszadalmas nyomkeresés alatt megizzadt és megszomjazott, ezért a gazdától egy pohár vizet kért. Kérését hallotta az egyik dohánykertész Incze György nevű, 19 éves fia, ki az asztalon volt korsót felkapta és futó lépésben vízért indult. Kovács alhadnagy a fiatalember után nézett és figyelmét megragadta annak jobb lábán levő cipője. Úgy látta, hogy a sarokról hiányzik a fél patkó. A gazdától megkérdezte, hogy milyen magaviseletű ember Incze György, nem lehet-e ő a dohánylopás egyik tettese. A gazda azt felelte, hogy Incze György és atyja már ötödik éve dohánykertészek az uradalomban, de mindig tisztességesen viselkedtek. Róla fel sem tételezni, hogy a dohánylopásban részes volna.

A járőr Incze Györgyöt a gazda és még egy tanu jelenlétében a fűzfabokrokhoz kísérté, ott vele a puha talajban lábnyomokat idéztetett elő. Az összehasonlítás teljes méret és alakbeli egyezést mutatott, a sajátossági pontok (talpszegek, hiányos patkó) szintén teljesen egyeztek. Kétségtelen volt, hogy az egyik nyom Inczétől származik. Incze a bizonyíték láttára a lopás elkövetését beismerte és társát is megnevezte. A cselekményt a járőr által feltételezett módon követték el. A dohányt ponyvában vitték társa szüleinek egyik közeli pusztán levő házához, hol azt

a szénáspajtában széna alá rejtették el. Járőr a dohányt a megjelölt helyen meg is találta.

Nagyon sokszor halljuk azt, hogy a járőr alapos helyszíni szemlét tartott, de semmi olyan támpontot nem talált, melyből a tettesre nézve következtetést lehetett volna levonni. Így járt el az a járőr is, mely ezt az esetet először nyomozta. A hiba nem a helyszínben, hanem a járőrben volt. Ez a legtöbb esetben így van. Szabály az, hogy sohasem szabad beérni a szűkebb értelemben vett helyszín átkutatásával, hanem a szemlét a környékre, a távolabbi helyszínre is mindig ki kell terjeszteni. Ennél az esetenél azonban nemcsak ezen szabály betartása vezetett az eredményhez. A nyomokat a járőr elsősorban a cselekmény elkövetési módjára vonatkozó logikus feltevése következtében találta meg.

Dobay Elemér százados.

Tragikus váratlansággal hagyta el az élők sorát fiatal bajtársunk, Dobay Elemér százados gyulai szárnyparancsnok. Február 16-án 23 órakor hirtelen súlyos szívgörcs lepte meg s a roham kioltotta életét.

Február 19-én temették el Gyulán a helyőrség tisztikarának, bajtársainak, alárendeltjeinek, a polgári hatóságoknak s Gyula társadalmának megindító részvéte mellett. A katonai gyászkiírást a m. kir. „Bethlen Gábor” 10. gyalogezred gyulai zászlóaljának egy százada adta, volt

kép: ára 40 fillér, a csendőrségi zsebkönyv megrendelői azonban feláron, 20 fillérért kapják, mely összeget április 1-én a gazdaságai hivatalok fogják levonni.

Dicséretetek. A m. kir. csendő ség Felügyelője dicsérő okirattal látta el: az I. kerület állományából *Kulics Zsigmond* th.-t, mert különleges és felelősségteljes szolgálatát különös éberséggel, kiváló buzgalommal és teljes odaadással látta el; a miskolci VII. kerület állományából: *Orbán János* th.-t, mert egy állami és társadalmi rend ellen irányuló széleskörű szervezkedés ügyében a nyomozást hosszú időn át lankadatlan buzgalommal, kiváló eréllyel és igen eredményesen végezte; *Farkas Sándor* I. törm.-t, mert egy állami és társadalmi rend ellen irányuló széleskörű szervezkedés nyomozásában őrsparancsnokként szívsz kitartással, fáradhatatlan ügybuzgalommal, igen eredményesen támogatta.

A budapesti I. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Hornyik Lajos* törm.-t, mert 1932. évben Ráckeven elkövetett rögtönítélő eljárás alá tartozó gyújtogással párosult rablójlikosság tettesének kiderítésében járőrvezetői minőségben fáradhatatlan odaadással, széleskörű szakutadással igen eredményesen közreműködött; *Kárándi Imre* és *Kemecsei Sándor* törm.-t, mert 1932. évben Ráckeven elkövetett, rögtönítélő eljárás alá tartozó gyújtogattással párosult rablójlikosság tettesének kiderítésében járőrvezetőjét fáradhatatlan odaadással, nagy szakutadással igen eredményesen támogatta. — *Nyilvánosan megdicsérte: Rózsa István* és *Pásztor Károly* cs.-t, mert 1932. évben Ráckeven elkövetett, rögtönítélő eljárás alá tartozó gyújtogattással párosult rablójlikosság tettesének kiderítésében járőrvezetőjüket, járőrtársi minőségben, odaadó készséggel igen eredményesen támogatták.

A miskolci VII. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Bátki Ferenc* és *Zay Károly* törm.-t, mert egy állami és társadalmi rend ellen irányuló széleskörű szervezkedésnek hosszabb időn át tartó nyomozásában a nyomozást irányító őrsparancsnokukat igen nagy szorgalommal és eredményesen támogatták. *Nyilvánosan megdicsérte: Makra Mihály* törm.-t és *Illés Dániel* törm.-t, mert egy állami és társadalmi rend ellen irányuló széleskörű szervezkedés huzamosabb időn át tartó nyomozásában a nyomozást irányító őrsparancsnokukat nagy szorgalommal és hathatósan támogatták.

Egy csendőrtiszthelyettes bátor fellépése. *Boros József* budapesti lakos autóvezető febr. 23-án 16–17 ó. között Budapesten, az Olasz-fasor 25. számú ház előtt beszélgetett különváltan élő feleségével, sz. *Kajlik Margit* háztartási alkalmazottal. A házastársak között szóváltás keletkezett, melynek során az ittas sofőr 6 lövetű, 9 mm űrméretű forgópisztolyt rántott elő. Felesége a pisztolyt észrevéve, az úton át menekülni kezdett. *Boros József* egyfiben felesége után lött. A lövedék átfúrta az asszony kezításkáját, de sérülést nem ejtett rajta. Ezután ismét lövése emelte a pisztolyt. Ebben a pillanatban odaért a szolgálaton kívül álló *Hajdu Kálmán* csendőrtiszthelyettes, a budapesti csendőrtiszti tanfolyam segédmunkása és megragadva, felfelé igyekezett nyomni *Boros* kezét, melyben a pisztoly volt. Dulakodás közben *Boros* kétszer *Hajdu* tiszthelyettesre sütött a pisztolyt. Az első lövés a tiszthelyettes arca előtt süvített el és löporszemcséket sodort a szemébe. A második lövényt nem sült el. A lövés zajára rendőrök érkeztek a helyszínre, kik *Hajdu* tiszthelyettes segítségével a lövöldöző *Boros* ártalmatlanná tették. *Hajdu Kálmán* tiszthelyettes az Új Szent János-kórházba ment, ahol szeméből eltávolították a löporszemcséket. Egyéb sérülése nem történt. Bátor bajtársunkat a járőrelők lelkesen megéljenzék.

A csendőrség 1932. évi közbiztonsági tevékenységének statisztikája. Az elmúlt év folyamán a csendőrség működési területén összesen 106.619 (99.734) büntett és vétség, továbbá 156.884 (163.225) kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások eddig a büntetteknel és vétségeknél 104.993, kihágásoknál 156.647 esetben vezettek eredményre. 1626 büntett és vétség, továbbá 237 kihágási esetben a nyomozás még folyik. A nyomozásokkal kapcsolatban a csendőrség összesen 12.352 egyént fogott el és vélt őrizetbe s 317.246 egyént jelentett fel különböző bűncselekmények miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek között szerepel 32.398 (24.684) lopás, 18.098 (19.429) rázlamazás és hecsietés, 16.552 (17.942) testi sértés, 5682 (6121) csalás, 4766 (4902) gyújtogatás és tüzeset, 5877 (5194) sikkasztás, zár órés és hűtlen kezelés, 3893 (3659) vagyonrongálás, 5011 (3377) orvadács és hűnpártolás, 2188 (2343) macánálkésztés, 1825 (1601) ember élete elleni bűncselekmény, 1448 (1173) okirathamisítás

és 296 (262) pénzhamisítás. A még fennmaradó számok az egyéb büntettek és vétségek között oszlanak meg. A zárójelben lévő számok az 1931. év közbiztonsági tevékenységnek statisztikáját mutatják.

Gyászünnepek. Tizenegy évvel ezelőtt a Pozsonyba vonuló csehek több ártatlan magyart kivégeztek. A Pozsony Város és Vármegye Egyesülete, mint minden évben, az idén is megünnevelte ezt a szomorú évfordulót február 11-én. Dél előtt 10 órakor a budai udvari várkapujában dr. Mészáros János érseki helytartó szentmisét mondott.

Fegyverhasználatok. A mezőkövési őrsparancsnokság *Karácsony József* törzsmester, *Angyal János* őrmester és *Gólya József* csendőrből állott járőrt Tard közsébe vezényelte, több egyén elővezetése végett. *Molnár András* (Fut-ter) ottani lakost a járőr őrizetbe vette. Kísérés közben, február 13-án 8 óra 30 perckor, a járőr *Sisák János* lakása elé ért, akit kihágási ügyből kifolyólag ki akart kérdezni. Az őrizetbe vett *Molnár Angyal* őrmester az utcán őrizte, míg a járőr másik két tagja *Sisák János* házába ment. Ezen időt felhasználva, *Molnár* megrohanta *Angyal* őrmestert és puskájával együtt átnyalabolta. Erre odafutott id. *Sisák István* és még két, eddig meg nem állapított nevű egyén, akik a lefogott *Angyal* őrmester puskáját, kardját és kalapját elvették és menekülni kezdtek. A közelben tartózkodó másik járőr *Angyal* őrmester segítségére sietett és *Vida Márton* tiszthelyettes a fegyverrel menekülő *Molnár Andrást* lőtt. Sem *Molnár*, sem más nem sérült meg. Az őrmester támadói a kardot eldobták, ez megkerült. A puskát és kalapot magukkal vették és ismeretlen helyre menekültek. Nyomozások és a kivizsgálás folyamatban van. — A bácsbokodi őrs állományába tartozó *Kocsis Sándor* tiszthelyettes és *Szilágyi János* törzsmesterből állott járőr február 19-én fél 3 órakor Bácsbokod közsé egyik utcáján 10–12 főből álló csoporttal találkozott, melynek tagjai harmonikaszó mellett hangosan daloltak. A járőr a zajongó csoportot csendreintette, mire a csoport egyik tagja *Szilágyi* törzsmestert bottal megütötte a bal arcán. A törzsmester támadóját ellen eredménytelen löfgyvert használt. *Szilágyi* törzsmester sérülése könnyű. A szertefutott zajongók és a támadó (17.942) testi sértés, 5682 (6121) csalás, 4766 (4902) gyújtogatás megállapítása végett folyik a nyomozás. — Az andocsi őrs állományába tartozó *Németh József* XIV. tiszth. és *Tarnóczy János* őrm.-ből álló járőre febr. 16-án Somogyvács közsé leortyázására indult, hogy ott az idegeneket ellenőrizze és a közsében kiragasztott nem engedélyezett plakátokat eltávolíttassa. Ezen szolgálat teljesítése közben 15 óra tájban *Németh József* (Csibe) ottani lakos házára kiragasztva egy nem engedélyezett röpirotat találtak. A járőr *Németh* (Csibe) fiát felsőlította, hogy a röpirotulát a falról távolítsa el, *Németh* erre kezében vasvillával a járőr közelébe ment s fiának a plakát levételét megtiltotta, majd a járőr felszólítását teljesíteni akaró fiút a szobába beparancsolta. A járőr, hogy az esetleges ellenszegülésnek, vagy a fiú megtámadásának elejét vegye, a gazda kezéből a vasvillát kirántotta, a fiúval a röpirotot levette és eltávozott. Távozása alkalmával *Németh* (Csibe) az utcaajtóban állt, de sérüléssel nem panaszkodott. A járőr csak másnap értesült, hogy távozása után *Németh* (Csibe) Igla ment, hol magát orvossal megvizsgáltatta és azt állította, hogy a csendőrök szúrták meg. Ugyanezt a hírt terjesztette a közsében is. *Németh* (Csibe) mellén — az orvosi vélemény — szerint — jelentéktelen sérülés volt. A sérülés mikénti keletkezésének megállapítása végett nyomozás indult.

Hősök kapuja Veszprémb n. Veszprém város képviselő-testülete elhatározta, hogy a hősi szobor helyett „Hősök kapuját” építtet. A hősök kapuját a vár feljárójának azon a részén építik, ahol valamikor az ősi vár kapuja állott. Ezzel nemcsak a világháborúban, hanem a történelmi folyamán Veszprém vára védelmében elesett más hősöknek is emléket állítanak.

A harmincéves háborúban a kockajáték nagyon el volt terjedve a katonák között. A hamis kockák, melyeknél a csalo a belsejükből rejtett súlyos, vagy viszont könnyű anyag által szabályozta a szerencsét, igen el voltak terjedve. Az ilyen kockáknál fontos volt tudni, hogy magasan „baierische Höhe”-ből kell dobni őket, vagy mint „Niederländer”-t gurítani. Voltak különben nem egészen hamis, csak „szerencsés” kockák, melyeket némelyek egy jó örökséggel felérőnek becsültek.

Fogoly megszökése. *Róth Jenő* tolcsvai lakos, elfogott egyén, vonaton való kísérése közben, február 19-én a tolcsvai őrj járóútól megszökött.

Megtalálták a szegedi vár középkori tornyát. A Tisza vizállása az idén szokatlanul alacsony volt, úgyhogy a rakpart legalsó részei is szárazra kerültek. A Kultúrpalota és a közúti-híd közötti partszakaszon régi falomladék került elő, mire ásatásokat kezdtek. Az iszapréteg alól csakhamar előkerült a régi szegedi vár hatalmas, középkori tornyának alapfala. Ez a torony a XVIII. században még állt, bár falának alsó részét gyakran kikezdte a Tisza jege és így a vár osztrák őrsége többször pótolta a fal leomló részeit. Alapfalának vastagsága 2 öl. A feltárt régiség, sajnos, nem igen tehető hozzáférhetővé, mert a Tisza vizállása általában magasabb és így az omladékok legtöbb esetben víz borítja.

Bajtársi találkozók. Felkérlek a volt losonci cs. és kir. 29. tábori vadász-zászlóalj összes volt tényleges és tartalékos tisztjeit, altisztjeit és legénységét, hogy pontos címüket bajtársi összejövetel céljából közöljék vitéz Vassány Béla ny. századosal, Budapest, Vitézi Szék Főkapitánysága.

A volt soproni 18-as honvéd gyalogezred tényleges, tartalékos tisztjei és önkéntesei március 4-én, este 7 órakor, a Tiszti Kaszinó nyilvános éttermének külön helyiségében (IV. Váci-utca-38.) összejövetelt tartanak, amelyre minden volt bajtársat meghívunk. Az összejövetel célja a Sopronban augusztus hóban leleplezendő hősi halottak szobrának ünnepségén való részvétel megbeszélése.

Vívóverseny. A Honvéd Tiszti Vívó Klub összetett (tör-, párbajtör- és kard-) vívóversenye f. hó 12-én a kardversenyyel befejezést nyert. A döntő szép számú és előkelő közönség előtt folyt le. A kardverseny győztese *Maszlaj főhadnagy* lett, aki ezzel a győzelmével megnyerte az összetett versenyt is. A részletes eredmény a következő: 1. *Maszlaj főhadnagy* 8 győzelemmel, 2. dr. *Gözszy Sándor* 5 győzelemmel, 3. *Klell Kálmán* BSE 5 győzelemmel, 4. *Bay Béla* BEAC 4 győzelemmel, 5. *Zirczy Antal* százados 4 győzelemmel, 6. *Herendi (Hels) Béla* HTVK 4 győzelemmel, 7. *Kovács LÁSE* 4 győ-

zelemmel, 8. vitéz *Somogyi Endre* vkszt. őrnagy, HTVK, 2 győzelemmel, 9. *Kevey János* hadnagy Szegedi VK. — Az összetett verseny végeredménye 44 induló közül: 1. *Maszlaj Lajos* főhadnagy HTVK, 2. *Zirczy Antal* százados HTVK, 3. dr. *Gözszy Sándor* s.-orvos hts. HTVK, 4. *Bay Béla* BEAC, 5. dr. *Hajdu János* BSZKRT, 6. *Herendi (Hels) Béla* HTVK, 7. vitéz *Somogyi Endre* vkszt. őrnagy HTVK, 8. *Káliczkzy Gusztáv* százados HTVK, 9. *Idrányi Ferenc* főhadnagy HTVK, 10. *Eckl Viktor* RAC, 11. *Borovszky Jenő* főhadnagy HTVK, 12. *Meszlényi Egon* HTVK, 13. *Bucskó Jenő* százados HTVK, 14. vitéz *Baky László* csendőrszázados HTVK, 15. *Vályán Béla* főhadnagy HTVK. — A verseny első 15 helyezettjét értékes tiszteletdíjakkal jutalmazták. A verseny a tiszti vívók nagy fölényét mutatta, akik mind a három részversenyt is megnyerték. — Folyó hó 19-én zajlott le Magyarország 1933. évi töréscapatbajnoksága, melyet nagy fölényel, immár ötödször, a Honvéd Tiszti Vívó Klub nyert meg. A döntőben mindkét ellenfelét, a Rendőr AC-ot és a BEAC-ot, 12:4 arányban győzte le. A bajnokság tagjai *Zirczy Antal* százados, dr. *Gözszy Sándor* csendőrszázados helyettes, *Herendi (Hels) Béla*, *Hátszeghy (Hatz) Ottó* főhadnagy és *Meszlényi Egon* voltak.

Az Országos Tiszti Kaszinó tudományos és ismeretterjesztő előadásai. Március hó 7-én: „Menettagozódás — légi felderítés — repülő alacsony támadás.” Előadó: vitéz Szentnemesy Ferenc vkszt. százados. Az előadást vetített képek kísérik. — Március hó 14-én: „Skandináviai utazásom.” Előadó: dr. Cholnoky Jenő, a Magyar Földrajzi Társaság elnöke. Vetített képekkel. — Március hó 21-én: „Újabb kutatások az életről és az életpontosságokról.” (Biológiai előadás.) Előadó: dr. Sudlich Endre egyetemi magántanár. — Március hó 28-án: *Báthory István* emlékest. A fejedelem születésének 400 éves évfordulója alkalmából. „Báthory István mint hadvezér.” Előadó: nemes Erdős László m. kir. százados.

Halálozás. Dr. haralyi és bereczki *Fejér Kálmán* orvos február hó 12-én Szombathelyen, 72 éves korában meghalt. Az elhunytban *Fejér Kálmán* százados a szombathelyi őrsparancsnokképző iskola tanára, édesapját gyászolja.

Csendőrségi Közlöny 1. szám. Személyes ügyek. Kormányzó elhatározások. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága elrendelni méltóztatott, hogy *Sekánina Artúr* őrgy.-nak, kerületi segéd-tiszt minőségben teljesített kiváló és eredményes szolgálataiért dicsérető elismerése tudomásul adassék. — A Kormányzó Úr Ö Főméltósága Monostori Errethi Aladár tábornokot, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettesét, ezen szolgálatai állása alól felmenteni kegyeskedett. — Miniszteri rendelet. Áthelyezettek: *Bárdi Mihály* szds. szárnyparancsnoki minőségben a budapesti 1. szárnyhoz; vitéz *Király Gyula* szds. kerületi előadótiszt minőségben Székesfehérvárra. — Kinevezettek: *Súray (Pein) Radován* szds. osztálysegéd-tiszt, Szolnokon; vitéz *Vass István* szds. a 3. nyomozó osztály parancsnokhelyettesévé. Tartósan vezényeltetett: vitéz *Aghy Zoltán* szds. oktatótiszt minőségben az őrsparancsnokképző iskolához. A végleges nyugállományba helyezettek: *Kiss István* II., VI. és *Király József* I. kerületbeli th.-ek. Ideiglenes nyugállományba helyezték: *Horváth József* III., III. kerületbeli és *Köke Gyúrfás* IV. kerületbeli th.-ek. Várakozási illetményekkel szabadságotlaltak: *Balás Antal* IV., *Baranyai György* IV., *Maszlaj Imre* V. és *Szabados János* VII. kerületbeli th.-ek. Az ideiglenes nyugállományban meghagyatott: *Márkus József* VII. kerületbeli id. ny. th. — *Mildschütz Kálmán* szds. szaládi nevét „Abay”-ra,

Argentera-főpor és toll papír!

Fehér mosó bőrkesztyű, garantált minőség, párja... P 6.—
Néhány száz darab elsőrendű minőségű oxfording kézzel és gallérral 6.80 helyett... P 5.80
Színes alsónadrág minden bőrségben 3.20 helyett... P 2.20

▲ Fenti árak mind a készlet tart. Kedvenc fizetési módjával. ▼

ELITE

divat és egyenruházati felszerelési cikkek áruház

(CÉGTULAJDONOS: ALMÁSI ISTVÁN)

Budapest, VI., Nagymező-utca 38.

Telefon: 214-83. — Postai csekk: 16.909.

Dr. R. P. Bács, I. ker. íja: „Magas korom ellenére buzgó hegymászó és sportoló vagyok. Mint ilyen, lábam teljesítő képességének fokozására és erősítésére Szt. Rókus lábúrdót vettem és azóta egyszerű lapaszalátákat szereztem. Röviddel utána, hogy lábammat a fürdővízbe mártottam, a lábak lárcsaja, a kímárlás, a bokaduzzadások minireg varázslatos utatér megszűntek. Úgy érzem magam, mintha újjászületnék, a lábam szinte kicserélődött és lassú kedvvel vállalkoztam a túrára. Ezen megáldások a Szt. Rókus lábúrdó hatására. A hatás egyenestem meglepő volt. Mintha egész lényemben kicserélődtem volna. Olyan fiatalnak és erőteljesnek érzem magam és eddig nem lamert jóleső megnyugvás fogott el. A bőr rugalmas lett, pulzusom erőteljes, egészségesen ütkölt, egy szótval élettel, csodálatos hűlőm jart át. Azóta amikor csak tehetem, Szt. Rókus teljes lábúrdókat veszek és mondhatom, megfáradtam utána.”

A régi és közkezdelt Szt. Rókus lábúrdó összetételét a v. bási udv. gyógyszerár: ököltetetté annyira, hogy az ezidőszent felül minden hasonló készítményt. — Egy csomag Szt. Rókus lábúrdó ára P 1.28, dupla tükörkésorog ára P 2.—. Budapesti főraktár: Szt. Rókus Gyógyszerár Budapesti Rákóczi utca 70.

Miért éppen Szent Rókus lábúrdó?

Stift József g. szds. „Say”-ra, Valkovszki György örm. „Valló”-ra, Gánd István örm. „Gombai”-ra, Vátrész Dezső th. „Vámosi”-ra, Weber Ádám Sándor alhdgy. „Villány”-ra, Goldfinger Imre th. „Gyarmati”-ra, Petrusovics János th. „Perjési”-re, Pabar Sándor törm. „Pusztai”-ra, Pilipár József törm. „Kincses”-re, Heicz János törm. „Hargitai”-ra változtatta át. — Szabályrendeletek. Gyülekezési jog szabályozását módosító rendelet hatályon kívül helyezése. — Tiszti személyi változások végrehajtása. — Felcsatoló sarkantyú leírása. — Nyut. helyesbítése. — Tananyagbeosztás kiegészítése. — Tollas csendőrkalap leírása. — Havidíjasok, legénységi állományú egyének és egyéb polgári alkalmazottak illetményeinek további csökkentése. — Évezős versenyek és víziünnepélyek engedélyezése. — Országos Társadalombiztosító Intézet keretében a betegségi segélyezési jogosultságnak munkaadói igazolvánnyal igazolása. — Társadalombiztosítás célját szolgáló bejelentésekre vonatkozó rendelkezések módosítása és kiegészítése. — Október 6-ika megünneplésének végleges szabályozása. — Állategészségügyről szóló egyes rendelkezések életbeléptetése és végrehajtása tárgyában kiadott rendelet módosítása. — Mátyásföld önálló községgé, Sarród nagyközséggé alakult. Daszfalu és Egyházásfalú községek Egyházásfalú községgé való egyesítése.

Öngyilkossági kísérlet. Nagy Sándor III. tiszthelyettes, kiskirásági őrsparancsnok február 11-én, 14 óra 15 perckor ismeretlen ok miatt, szolgálati fegyverével a laktanyában mellbelötte magát. Sérülése orvosi vélemény szerint súlyos, de nem életveszélyes. Mentőautón a szentesi kórházba szállították. A kivizsgálás megindult.

Véglegesítve lettek: A budapesti I. kerületben: Halmos (Hermann) József prbcs. A székesfehérvári II. kerületben: László (Lechner) Ignác, Kemény (Kugler) István, Havas (Haffner) József próbasendőrök.

Házasságot kötöttek: A pécsi IV. kerületben: Polgár György th. Pál Máriával, Dióviszlón. A szegedi V. kerületben: Sinka József th. Busai Ilonával, Kunszentmártonban és Rác Sándor törm. Kovács Ilonával, Battonyán. A debreceni VI. kerületben: Szalaknai Ferenc th. Czirják Máriával, Berettyóújfaluban és Váci József törm. Labancz Vilmával, Győrteleken. A miskolci VII. kerületben: Tárnok (Turgán) György g. th. Támba Máriával, Napkór községben, Ferencki István törm. Juhász Borbálával, Mezőcsátón, Kürti Dezső törm. Balog Erzsébettel, Tiszakeszi községben és Mészáros Mátyás th. Varró Jolánnal, Szilvásvár községben.

Ki tud róla? Tóth Gyula törm. Baksáról (Baranya megye) keresi Tóth József törm.-t, — ki 1926-ban Balatonszentgyörgyön volt és Vasboldogasszony községben vannak rokonai, — és kéri, hogy címét vele vagy rokonaival közölje.

Eladó. Egy használt, jó karban levő, látható írású „Smith-Bros” gyártmányú írógép, 150 P készpénzárón. Részletfizetésre megegyezés szerint. Cím: Orbán József törm., Mezőkövesd.

A m. kir. csendőrség i. t. tagjainak

MEGBÍZHATÓ

szállítójává kívánunk lenni,

KÉRJÜK

az Urakat, hogy erről

MEGGYÖZÖDNI

illetőleg nb. rendeléscikkkel bennünkkel megfizetni szíveskedjenek!

HABITUS

RUHÁZATI RT. BUDAPEST, V. KER.,
ARANYJÁNOS-U. 2. (DUNAPARTNÁL)

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kézíratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megegyezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézíratot nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabb kézíratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A ekkéket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda Igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk köthet szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Hozzáink intézett levelek tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. — Kézíratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld he nekünk, kísérvé figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyegyet tehát feleslegesen beküldeni. — Jelgőül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjelző számot választani. Annak, aki jelgőt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrségi Lekszikron” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közgazgatási batóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekszámlájára befizetni. — Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

Több órának. Feihívjuk az őrsparancsnokságok figyelmét arra, hogy az esetleg meg nem érkezett, vagy más módon elveszett lappeldányok pótlását lehetőleg a lap megjelenése utáni napokban mindjárt kérjük, nem pedig hónapok, esetleg évek múlva, mert a szerkesztőségnek nem áll módjában olyan sok tartalékpeldányt nyomatni, hogy azokból mindig álljon megfelelő példány rendelkezésre.

50 éves forduló. 1. zut. 178. pontjában említett háromévi szolgálat nem a csendőri rendfokozatban, hanem a csendőrségi szolgálatban eltöltött időt jelenti, beleszámít tehát a próbaszolgálat is. Az utasításban azonban benne van az is, hogy a csendőrség jól minősítettnek kell lennie. 2. Ha a csendőri idegen őrsre vezényelve, ott felemelt napibetétét fizet, akkor az anyaoerse közgazdálkodása nem kívánhatja tőle, hogy ugyanazokra a napokra ott is napibetétét fizessen. Három napig egyhuzamban tartó távollétet különösen ebből a szempontból feltétlenül vezénylésnek kell tekinteni.

Használjunk **Schmoll Pastát** Magyar gyárlmány

Szabadszállási örs, K. I. I. törm., Zsámbék. Egyetlen tartalékpéldányunk sincs a kért számokból.

Lacháza. 1. Az egyházi adók fizetése alól a csendőrség tagjai mentesek, a kérdést az 1932. évi 10. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 45.495/eln. VI. c. 1932. sz. belügyminiszeri körrendelet rendezte. 2. Örmesteri rendfokozattól felfelé a magasabb fizetési fokozatba sorolásokat a belügyminiszter-úr magának tartotta fenn. Sajnos, nem azokat az időket éljük, amikor az egyes magasabb fokozatokat gyors egymásutánban lehetne elérni. Mindamellett a minisztertáncs úgy intézkedett, hogy a következő költségvetési évben újra meglesz az előrejutása az elvi lehetőség, a mostani évet azonban nem tekintik várakozási időnek s így ezt mindenki elveszítettnek tekintheti.

Zöld F. J. Megszakítása nem nagy s ha igazolni tudja a levélben írt okot, akkor a beszámítást remélheti. Tanukat keressen s azokat a községi elöljáróság által hitelesített jegyzőkönyvből foglalandó nyilatkozattételre kérje meg. Ha az orvos is tud az azidőbeli betegségeről, akkor elegendő az orvosi bizonyítvány. Ha tudja, azt is igazoltassa, hogy felvételre mikor jelentkezett. Általában arra hívjuk fel a figyelmet, hogy a bizonyítás szempontjából nem az a fontos, hogy hatósági okmányokat mutasson fel, helyettesíteni lehet azokat tanunyatkozatokkal s esetleg egyéb rendelkezésre álló iratokkal, adatokkal is. Ez az ön leleményességének és körültekintésének a dolga. A kegyelmi kérvényt a nyilvántartó gazdasági hivatal útján terjessze fel.

Baka—Jk. A keresztretjtvénnyel kapcsolatban külön kap választ a kézirat-üzeneteink között. Többi kérdésére: 1. Ellenőrző szolgálatban a pihenő egyik napról a másikra áterjedhet. 2. Küldje be a Nemzeti Múzeumhoz, vagy legjobban, ha alkalmasan személyesen viszi be megmutatni.

Százados. A keresett úr Gyöngyösön méheskari őrnagy.

77.777. Dohányelárusok joga legelsősorban a hadirokkantak, hadiözvegyek, hadiárvaik az igényjogosultak és csak utánuk a nyugállományú állami alkalmazottak. A gyakorlatban bizonyos eltérések vannak ettől az elvtől, de rövidesen ezeket is megszüntetik, a hadirokkantak javára. Trafikjogot nem lehet megvásárolni, bizonyos méltányos esetekben azonban a pénzügyi hatóságok a jogát ruházáshoz hozzájárulnak. Ha az érdekeltek anyagi ellenszolgáltatásban egyeznek meg, ez szabálytalan, de nem ellenőrizhető. Trafikot nemcsak más városból, de még másik helyiségből sem lehet átköltöztetni, ehhez a pénzügyi hatóság előzetes hozzájárulása szükséges. Szóval igen nehéz trafikhoz jutni, de ha még meg sem próbál az ember segíteni magán, akkor csakugyan nem tud talpra állni. Próbálja meg.

Balaton. Az Andorok is Andráskor tartják a névnapjukat, mert a két név voltaképpen azonos.

Bethlen. 1. Mindenki jelentse az adatait, aki a székeley hadosztályban szolgált, akár mint csendőr, akár mint katoná. 2. Nagyon szép magyar neve van. Mi is azt mondjuk, amit annakidején, nagyon helyesen, az édesapja mondott önmek. Semmi szükség sincs tehát rá, hogy a név eredetét kutassuk, annyira nyilvánvalóan magyar és pedig igen régi magyar név. Hogy rövid? Tass, Kund stb. is elég rövid nevek, már pedig ezek ugyancsak magyar eredetűek és hangzásúkn.

Kassa. Ahol a Szut. mást mond, mint amit a Szolgálati Szabályzat, ott a Szut. az irányadó.

Egy örs. Sajnos, leszerelés után saját költségén lesz

kénytelen gyógykezelgetni magát. Ha nincs kilátása arra, hogy erre meglesz az anyagi lehetősége, akkor a kezelés végét lehetőleg várja itt meg. A felülvizsgálati eljárás során tegyen róla jelentést, hogy a polgári életben a kezelésre nem lesznek meg az anyagi eszközei. Feltétlenül törekedjék arra, hogy a kezelést végig rendesen megkapja, különben később elmaradhatatlanul megbosszulná magát a mulasztás.

Nagyecsed. örs. Az 1932. évi 16., 20., és 21. számot megküldtük, a 23. számból nincs már tartalékpéldányunk.

Haladás. Állandó előleget nem lehet a közzgazdálkodásvezetőnek magánál tartania. Arra nincs is szükség. Ha bevásárlásra kerül a sor, akkor megfelelő összeget kiker a pénztárból s a bevásárlás után nyomban el is számol. Betéve a maradék pénzt a pénztárba. Legtöbb gazdálkodásvezetőnél mindig van annyi pénz, hogy apró-cseprő bevásárlásokra a magából előlegez s aztán a nyugták alapján együttesen számolja el ezeket a kiadásokat a pénztárral. Nem jó az ilyen előleg-ügy, mert van, akire reá lehet bízni, de van olyan is, akire nem.

Keresztretjtvény.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18							19	20				21				
22						23	24	25		26		27		28		
29			30	31	32	33				34	35				36	
37		38	39	40		41				42		43				44
45					46			47				48	49			
50	51	52		53		54				55		56			57	
58	59			60	61					62		63	64			
65	66		67	68	69		70			71						
72				73			74	75	76		77	78			79	
80				81		82		83	84		85				86	87
88		89					90			91		92	93	94		
95		96	97	98		99	100			101	102		103			
104	105				106	107	108	109	110	111	112	113	114	115		
116			117	118			119	120				121		122		
123					124										125	

Vízszintes sorok: 1. A Csendőrségi Lapok minden számának első lapoldalán megtalálható. 18. Ilyen csendőr a testületben nem szolgálhat. — 19. Ázsiából bevándorolt harcias népfaj. — 21. Se . . . se hamva. — 22. Beszédmódor. — 23. Egy ékezzettel felkiáltó szó. — 25. Lábbelik jókarban tartásához használjuk. — 28. A „lim” ikerszava. — 29. Egy más-sa' hangzó hozzáadásával a nagyon okos emberre mondják. — 30. Nem kevés. — 33. Közismert méreg. — 35. Híres török basa. — 36. A csüsz. 167. lapoldalán feltűnő betűkkel frott azonos mássalhangzók. — 37. A csüsz. 6. mellékletében feltűnő betűkkel frott szavak utolsó három betűje. — 38. Idegen uralkodó. — 41. A múlt évi Csendőrségi Zsebkönyv 164. lapoldalán szereplő egyik őrsállomás megnevezése. — 42. Szamárbeszéd. — 43. Hajadon. — 44. A csüsz. 60. lapoldalán előfor-

4 ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemcsa tisztaságáról, hanem a szövet minőségéről is csak az előkészítőben minden közvelelté átvételkor megtehető a posztógyártól közvetlen átvétel után vádalkás nyújtás előnyökét. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mérlegkezelésünk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — letelekion okirattal ellátásban részesült állandó szorzódóssal felruházva. Tekintse meg öreára küldött mintáinkat. Kíváncsagra más mintákat is dímentesen küldünk és kedvező fizetési módokat ajánlunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt.
Budapest, I. Lenke-út 117.

Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára.
Gyemba 1922 óta 300 munkással.

Ha írógépet vásárol, javíttat, vagy
cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest,
VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.

duló rövidítés, amit csak fogalmazványokon használhatunk. — 45. Nem nagy. — 46. Az kétharmadát rabolta el Trianon. — 49. Enélkül nem adunk postára levelet. — 50. Női név. — 53. Visszafelé olvasva, a szarvasnak van. — 55. Egy magánhangzó közbeszúrásával a Gy. Gy. Szab. 2. füzet, III. fejezetében fordul elő. — 57. Egy magánhangzóval figyelőállítás. — 58. Súlymérték rövidítése. — 59. Közlekedési járomű. — 61. Ima. — 63. Egy mássalhangzóval a végén férfinev. — 65. Az „i”-vel végződő nevű egyének hiúságból ezt szokták imni. — 66. A csüsz.-ben is előforduló gép rövidítése. — 67. A gyalog- és lovascsendőr megkülönböztetésének rövidítése. — 68. Visszafelé, ékezettel mézet gyűjt. — 70. Visszafelé, kivételes helyet foglal el a csendőr jogai között. — 72. Ilyen az, akinek hatalma van. — 76. Iparosok tárgyak összezerősítéséhez használják. — 77. Az egyik mássalhangzó elhagyásával ugyanaz, mint a 35. — 79. Ékezetten ugyanaz, mint a 42. — 80. Mássalhangzóval az elején folyóvíz. — 81. Az „ugye” szó magánhangzóit. — 82. Telnek a napok. — 85. Hasznos rovarpusztító erdei madár. (L. 1916. év II. félévi Vasárnapi Könyvek 295. lapoldalát.) — 88. Visszafelé őrizet alá vesz. — 90. Védőtöltés. — 91. Ilyen part is van. — 92. Az iktatókönyv Jegyzet rovatának a jobb alsó sarkába írjuk. — 94. Csendőrségi szerv rövidítése. — 95. Ige. — 96. Egy mássalhangzóval folyékony édes-ség. — 97. Gimnáziumi tantárgy. — 101. Vallásrövidítés. — 103. Felcserélt betűkkel nem minden ember fejében van. — 104. Bolgár uralkodó. — 106. A csüsz. 64. lapoldalán előforduló rövidítés, amit csak iktatásnál használunk. — 107. A csüsz. 59. lapoldalán előforduló rövidítés. — Dr. Preszly alvezredes úr „A bűnözés” c. könyvének 53. lapoldalán a 6. bekezdés 2. sorában is előfordul. — 114. Felcserélt betűkkel a Btk. 336. §. 3. pontjában fordul elő. — 116. Egy mássalhangzóval a végén ima után mondjuk. — 117. Ez is a csendőr jogai közé tartozik. — 121. Ugyanaz, mint a 106. — 122. Súlymérték rövidítése. — 123. Házasság folytán jön létre. — 124. Büntetendő cselekmény (körül a záróvonallal).

Függőleges sorok: 1. A vízszintes 1. folytatása. — 2. Jézusnak volt ilyen hatalma. — 3. A zöld is az. — 4. Zsidó női név. — 5. Egy mássalhangzóval csibész nyelven detektív. — 6. Apaállat. — 7. A földre termékenyítő hatása van. — 8. Egy magánhangzóval gázló madár. — 9. Ugyanaz, mint a vízszintes 65. — 10. A csendőr jelentéseinek csak ezt szabad tartalmaznia. — 11. Régi nemes családi nevek két utolsó betűje. — 12. Első és utolsó betűjétől megfosztott utazó. — 13. Héber... — 14. Mindennap kifrandó szolgálat rövidítése. — 15. Kényszerítő eszköz. — 16. Ékezetten energia. — 17. Közismert és hazafias tiltakozás. — 20. Ékezetten kicsiny. — 21. Majdnem halál. — 24. Ékezetten virágából illatos teát főznek. — 26. A sétának csak fele. — 27. Ékezetten lel. — 31. Európa legnagyobb országa. — 32. Sok embert juttatott kol-

dusbotra már. — 34. Megyei város Hajdú megyében. — 36. A magyarok ősi fegyvere. — 38. Egy magánhangzóval a galambok lakóhelyeül szolgál. — 39. Ezt teszi az ellenőrző járőr, ha egy toból áll és a szolgálat éjjeli időre is kiterjed. — 40. Az „ária” szó magánhangzóit. — 42. Őszinte csendőr mindig ilyet mond. — 47. Honfoglaláskori bolgár fejedelem. — 48. A csüsz. 62. lapoldalának első hasábján előforduló rövidítés. — 61. Iparág. — 62. Rest. — 64. Kérdőszó. — 66. Utolsó betűjét megduplázva fényezésre használjuk. — 60. Ugyanaz, mint a vízszintes 23. — 62. Egy magánhangzóval a „bámul” ikerszáva. — 63. A „fázik” ikerszáva. — 64. Egy mássalhangzóval a végén az első testvérgyilkos. — 69. A gözdaru teszi. — 71. Mely ápol s el.... — 73. Ugyanaz, mint a vízszintes 67. — 74. Halkan mond. — 76. Figyelmeztet. — 78. Fölfelé állatszaporodás. — 81. Megállj kocsis a kas. — 82. Megoitalmaz. — 83. Testrészt. — 84. Nőtülési kérvényt ennek hijján beadni nem lehet. — 85. A csüsz. 62. lapoldalán előforduló rövidítés. — 86. Felcserélt betűkkel a „zeg” ikerszáva. — 87. A szolgálati hafivízet 7. függőleges rovatába írjuk azoknál, akiket kórházba utaltak. — 89. Gazdasági cseleked. — 93. Felcserélt szótagokkal bátor. — 98. Ugyanaz, mint a vízszintes 67. — 99. Hűségess háziállat. — 100. Vallás rövidítés. — 102. Ugyanaz, mint a vízszintes 44. — 106. Alulról fölfelé a szerelem szimbóluma. — 106. Alulról fölfelé meztelen kép. — 108. A jószívú teszi. — 110. Egy mássalhangzóval a legdrágább kincsünk. — 111. Kaszáió. — 112. Felcserélt betűkkel a vasút tartozéka. — 113. Felcserélt betűkkel a csüsz. 61. lapoldalán előforduló aláhúzott rövidítés. — 115. Ugyanaz, mint a 100. — 118. Papíregység. — 119. Alulról fölfelé áparos szerszám. — 120. Mutatónévmás. — 125. Számjegy után írjuk óra helyett.

A keresztrejtvény kockái között egy közismert jelmondat van elrejtve.

Megfejtés csak a csendőrség legénységi egyenétől fogadunk el. Határidő: március 15. A megfejtők között egy csendőrségi tárggy, eredeti művészeti rajzot fogunk kiarsorolni. Az eredményt az április 15. számunkban fogjuk közölni.

Megfejtés.

Lapunk folyó évi 2. számában lovas bajtársaink számára hirdettünk pályázatot „A lovascsendőr járőrszolgálatára” címmel. A beérkezett pályázatok közül legjobb volt Erdei László tiszthelyettes, kúnszentmiklósi őrsparancsnok pályázata, ezért a pályadíjat neki íteltük.

Igen jó pályázatokat küldöttek még be Kalmár Péter őrm. (Hajdúszoboszló), Tóth M. István őrm. (Budaiút) és Gergely Béla őrm. (Kúnszentmárton). A nyertes pályázat után az itt említett három pályázat volt a legjobb. A többi pályázatok túlnyomó része vagy hibás, vagy pedig hiányos volt.

Erdi László tiszthelyettes díjnyertes pályázata a következő:

1. Lovasjárőr szolgálatba vezénylése előtt 2—3 órával — esetleg a szükséghez képest azonnal is — az őrsparancsnok a járőrzetetőnek meghagyja, hogy pl. az X. számú őrsjárat leporfázása, nyomozás vagy az őrsállomás székhelyén kívüli a hatóságoknak zálogtárgyak behordásához segélyszolgálatra X csendőrrel 8 órakor lóháton szolgálatba indul. Ha valamelyik csendőr lova betegségi vagy túlhatás miatt szolgálatba nem mehetne, megnevezi, hogy ki, melyik lóval megy szolgálatba.

2. A járőrzetető, ha a járőrtárs a parancskiadásnál nem volt jelen, a kapott parancsot vele közli, mire mindketten

Hegedű, vargató, harmónika,
RÁDIO, GRAMOFON
cimbalom, az összes hangszerek a
csendőrség tagjainak részére is.
Aránytalanul ingyen kld a csendőrség-
nek 40 év óta megfizethető szállójára

Mogyoróssy Gyula

világírás hangszermester

Budapest, VIII, Rákóczi-út 71.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintarló gyaipju, a legerősebb
strapára, méterje — — — — — 15.— P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.—
Khaki kamgarn, szintarló, tiszta gyaipju — — — — — 18.—
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.— 25.—
Csendőrkulap, toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus
kivitelben van rektáron, tollforgókkal együtt 7.60 —

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p.u. érk. oldalán

Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.

Egyenruha-azobérgom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes
szakképzett vezetésem mellett működik.

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruhaza
Székeshárvár
Bőr- és lakk-műh. zugszerzők,
calzmák, női- és férfiszabás-
legjobb beszerzési forrása
Kérjen képes árjegyzéket

az istálló-, nyerges- és zaboskanirába mennek, hol a loápolónak a járőrzetű tudomására adja, hogy melyik lóval és mikor indulnak szolgálatba.

3. A loápoló, ha elindulás előtt etetni (zabolni) nem kell a lovakat, megatitja azokat, a lópokrócból készült szörtörővel letörölgeti, az időjáráshoz képest a patákból a tompa sarkokat éles sarkokkal kicseréli, de rendszerint csak a paták külső sarkai élesek, mert ha a belső sarkokat is ésszel cseréljük ki, akkor a legnagyobb elővigyázat mellett is megtörténhetik, hogy a ló egyik lábával a másikra lép, vagy a mellette menő lónak a patáját letaposza. A lovak patája, különösen téli időben, a hőmóság, ázás következtében nagyon puha és ha az éles sarkokkal a körömházra lép, súlyos körömházgyulladás fordulhat elő; az ilyen ló hónapokig keszűtől szolgálatképtelen, sőt a patája meg is nyomorodhatik s így mint hátsó hasznavehetetlenné válik. Az éles sarok a lovasra is veszélyes, ha a lovas megfedezkedik, vagy a ló megugrik, megijed és a lábára lép, a csizmán keresztül a lovas lábában is kárt tehet. Ha az út járhatatlan, felülete jeges, akkor a hátsó mindkét első patájába kívül-belül éles sarok jön, míg a hátsóban csak a külső sarok éles, mert a teher jobban az elején van, ezért szükséges az első lábak patáiba 2—2 éles sarok, hogy jobban tudjon támaszkodni.

4. A járőr tagjai, amíg a loápoló a 3. pont alatti munkát végzi, a zabostarisnyába 1—2 etetés zabot készítenek és azt a jobboldali, míg a lábnyügöt, takarmánykötelet és cöveket a baloldali málhatáskára felszerelik, illetve behelyezik. A nyereg baloldalán a patkóstáska-felszerelést ellenőrzik, hogy az előírt tartalépatkó, tompa és éles sarok, sarokkules, patkószeggek és a patatisztító fakés benne van-e. Azután átöltözik, csizmát és kapcát cserélnék, táskaelismiszer készítene, mely szintén a jobboldali málhatáskába lesz elhelyezve. Azután karabélyukat — ha gyalogos módra van szerelve — lovas módra csatolják, a szuronyhüvelyt rejtett szuronnyal a kardhüvelyre szerelik. A polcos állványról a derékszíjról a tölténytáskákat leveszik s előbb a pisztolyt táskába rejtve a derékszíjra s azután a két különálló tölténytáskát felhúzzák s azt az ágy végére teszik úgy, mint a napos. Ezután a vadászkalapot a kalaptakaró alól kiveszik, lekefélik, címerét megtisztítják és tollforgóját a könyvpresből a kalaphoz tűzik s azután a fejevántásra helyezik, úgy, hogy a címer előre nézzen.

5. Az őrsparancsnok ezalatt a szolgálati lapon előírja, a járőrnek kiadandó ügydarabokra rávezeti a járőr nevét, a szolgálati lap számát, a keltet, majd aláírja és címnyomóval ellátja. Mikor a szolgálat a szolgálati füzetben is keszűtül van vezetve, az iratokat a szolgálati lappal együtt a jegyzékkönyveskébe helyezi és egy nyomozókulccsal, valamint a járőrzetű jelvényrel az irodaasztalra helyezi.

6. A járőr az indulási idő előtt 20—25 perccel az istállóba lemegy, a lovak pokrócát a loápoló segítségével megnezik, hogy nem gyűrött-e, nincs-e benne szalma vagy szén, majd a pokróc megigazítása után minden lovas a lovát felnyergeli, az alsó hevedert annyira húzza meg, hogy a hevedercsat a pihenőlyukba essék, azután a lovat kifordítja, balkézrel az üstökét megfogva, a vászon szemtörővel szemét, az ornyilást, szájrészt megtörli és azután a díz-

kötőféket és kantárt a ló fejére helyezi. A kötőfék és kantározásnál a balkézrel, mint a fejtörőnél; ez azért szükséges, hogy a ló kifordításakor a mellette lévő lovat meg ne harapassa, az állásból ki ne ugorjék vagy a dűt és válaszdudak fonásaiban kárt ne tehessen. Kantározás után a lovakat kikötő szárral — ahol ilyen van — kikötik és azután a járőr teljesen felszerel. Loápoló ezidő alatt a lovakat letörölgeti, a szerszerveket lekeféli s a lovak farkait, ha sáros idő van, felkoti.

7. Járőr teljes felszerelése után az irománytáskát, bilincseket és fűzőláncot bilincstartó zacskóban, bal kézben, jobb kézben pedig a karabéllyal az irodába vonul s ott jv. jelenti, hogy készen vannak az előírt szolgálat megkezdésére (esetleg folytatására). Az őrsparancsnok a szolgálati lapon előírt szolgálatot felolvassa, a szolgálatba viendő ügydarabok elintézését megmagyarázza, szabálytalanságok elkövetésétől tartózkodásra és a lovakkal való helyes és kíméletes bánásmódról figyelmezteti a járőrt, az iratokat, jegyzékkönyveskéket, nyomozókulcsot átadja, a jv. jelvényt feltűzi s azután vezényel: „Hátra arc!” „A fegyverek megtöltési helyére indulj!” A karabély megtöltése után a karabélyt hátra véteti, az ismétlőpisztolyt tölteti, de mindkét fegyvert úgy, hogy töltény a töltényürben ne legyen. Ezekután a járőr az őrsparancsnokkal együtt az istállóba megy, az irománytáskát az okmányokkal együtt a bal málhatáskába teszi, a kikötőszárazakat kicsatolja és a hevedereket rendes helyre felszeríti.

Az őrsparancsnok ezalatt a lovak nyergelését, kantározását és az álladzlánc becsatolását ellenőrzi. Azután a lovakat leeresztett csikófékszárral az istállóból az udvarra kivezetik s ott párszor körbe vezetik, hogy a lovak az istálló-merevséget kijárvák, hátukat elereszszék. A járőrtárs a jár-

BÜTOR

t rős, modern kivitelben, kényelmes részlet-
líztetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Minden csendör

saját érdekében cselekszik, ha a

PERL ÁRUHÁZBAN

Budapest, VII., Thököly-út 9. — Telefon : 34-3-43.

vásárol.

Elsőrangú
minőség !

Móltányos árak!

6 havi
folyószámla-
hite!

Leikilemeretes
kiszolgálás !

Alapítva
1885-ben!

Kérjen
árjegyzéket!

Férfi és női gyapjuszövetek.

Selymek, bársonyok.

Női kabátok, kosztümök készen
és rendelésre.

Gyermekekruhák és kabátok készen
és rendelésre.

Vásznak, mosóárúk.

Üri- és női divat.

Női és férfi fehéruemdek.

Cipőosztály.

Kötött- és szövöttárúk.

Szőnyegek, függönyök, paplanok,
takarók és ernyők.

MINDEN CSENDÖR

„KAKAS PASZTÁ”-T
HASZNÁLJON.
MAGYAR GYÁRTMÁNY!

Szőnyegek, bútorok csendőrség részére
előleg nélküli részletfizetésre

Telefon :
271-77.

legolcsóbb árakon.

Recamlék, szőnyegek, szőnyektakarók, ebőlő- és pillező-
nyegek, vashútorok, paplanok stb.

Vidre értesítésre
megbízottai boldok

Központ i Lakásberendező Budapest, VI.,
Liszt Ferenc-tér 5.

Az egész világon
legjobban bevált,
legelterjedtebb írógép a

REMINGTON

örvezetöt figyeli, mikor kész, egyszerre lóra ülnek és az őrsparancsnoknak tisztelegve, elindulnak.

8. Portyázás közben, ha a szolgálat nem sürgős, megfelelő bekötőhely után néznek, hogy a lovakat meg tudják abrakolni. Ilyenkor a lovakkal a kijelölt tanyára vagy helyre mennek s ott a tulajdonostól, vagy ha az nincs ott, hozzátartozóitól engedélyt kérnek a bekötésre, ha azonban rendszeres bekötőhely van s a tulajdonos nincs is jelen, egyenesen az istálló elé állnak, egyszerre lóról szállnak, a kengyelvasakat felhúzzák, a felsőhevedert megereszítik (az alsót is a pihenőlyukig), azután a csikófékszárat a ló fejéről leveszik, a járörvezető lovat megőrzésre a járőrtársnak átadja, ő meg az istállóban a lovak részére helyet néz, választást készít és a járszlat megvizsgálja, hogy nincs-e benne baromfitoll, rothadt répa, tők vagy penészes lótápmaradvány stb. Azután a lovakat a bekötőhelyre vezetik, lekantározzák és megkötik. Ha nagypihenőt tartanak, vagy ha nagyon meleg van, lenyergelnek és a ló hátát és a heveder helyét kézzel megsimítják. Ilyenkor, ha nyeregötörös vagy hevedernyomás van, könnyen észrevehető, mert a ló kézsimítás után, ha törött vagy felnyomott része van, nagyon érzékeny és az a része melegebb is, mint a test többi része. Ha semmi baja nincs, akkor a lovaknak álas ta armányt adnak, laza szalmával lecsutakolják s azután zabolnak. Közben a táská-élelmiszerből ők is fogyasztanak, megítatnak. Ha állandó folyású ártézi víz nincs, a kor a jobboldali málhatáskán lévő rászón itatóvederből itatnak, hogy a lovak ragályos betegséget ne kapjanak. Ha csak löspihenőt tartanak és ha meleg nincs, akkor lenyergelés helyett csak a hevedert eresztik meg.

9. A gyalogszendőr a szolgálatot úgy végzi, mint a lovas, azzal a különbséggel, hogy a gyalogszendőr lassabban megy, a tereptárgyaknál többet időzik, a tereptárgy-tulajdonossal, vagy hozzátartozóival alaposabban érintkezik, mert több ideje van az emberekkel érintkezni, mivel csak magára van gondja, míg a lovasnak előbb a lováról és annak elhelyezéséről kell gondoskodnia, ami téli időszakban, éjjel és kisebb tanya rendszernél sokszor nehezebbé ütközik. Olyan helyeken, ahol uradalom, nagyobb gazdaság nincs, még ha bekötőhely lenne is, akkor meg takarmányozását nem lehet kapni. Szénát járőrszolgálatban rendszeresen vinni nem lehet, mert a lovsjárőr felszerelése anélkül is elég nagy teher. Rendkívüli szolgálat alkalmával azonban a széna kötelekbe fonva, a jobboldali málhatáskára felkötődhet, de ezt csak kivételes alkalmakkor és nem minden nap lehet megtenni.

10. A lovsjárőr előnye szolgálatban az, hogy éjjel-nappal és bármilyen zord időben akárhol gyorsan meg tud járni. A legelhagyatottabb tanyarészekben, hol gyalog, vagy járművel közlekedni nem is lehet, a lovas fennakadás nélkül portyázik. Vizes és mocsaras földrészekben, hol a gyalogos embernek térdigérő víz van, a lovas könnyen jár. Szükség esetén a nyomuldözésben is nagy szerepe jut. Nagyobb ember-tömegekkel szemben való fellelés és csoportok szétszórása lóháton könnyebb, mint gyalog.

11. Járőr a portyázás, illetve a szolgálat befejezése után bevonul, lóról szállnak, a kengyeleket felhúzzák, a csikófékszárat leveszik, a lovakat az állásba bevezetik, lekantározzák és az istállókötőfeket a fejébe húzzák. Lenyergelnek s azután a lovakat úgy, mint a pihenőhelyen, megvizsgálják. Ha na-

gyon izzadt (aminek nem szabad előfordulni, csak nagy meleg és sürgős szolgálat alkalmával), lecsutakolják, vagy a lóápolóval csutakoltatják. Járőr kézbe vett karabéllyal az őrsparancsnokhoz megy, ott, ahol találja, jelenti a bevonulását és a rábízott ügydarabok mikénti elintézését.

12. Az őrsparancsnok töltényt rejtet az arra rendszerezett helyen s azután az istállóba megy és a lovakat megvizsgálja.

13. A lóápoló, ha a lovak izzadtak, míg felváltva csutakolja, addig az egyiket mindig pokróccal letakarja. A kantárvasakat a lovak leszárítása után, mivel azok a ló szájában megnedvesedtek, hogy meg ne rozsdásodjanak, szárazra törli. A lóápoló a lovaknak szálaskarmányt ad, azután megítatja s ha ideje van, zabol is. Zabolás és itatás után — ami kb. két órát vesz igénybe — a lovak patáit a patatisztító fakéssel megtisztítja és kimossa, ezután a patát száraz gyapotröngyvel letörli és utána pataszírral lehelleszorúen becsírozza. A lovak ápolása után a lószerelevényeket megtisztítja és a helyekre, a nyeregkamrába kihordja.

14. A lovascsendőr a töltényrojtás után fegyverzetét megtisztogatja, a csövet tisztítószinnórral kihúzza, a faalkatrészeket faolajjal, a vasalkatrészeket pedig fegyverolajjal beolajozza, a szuronyhüvelyt vaslakkal belakkozza, a szerelevényeket megtisztogatja, a töltényeket zsíros kefével megkeféli s azután a ruházatát és magát is rendbehozza.

15. Járőrvezető a szolgálatban elintézett ügydarabok és feljelentések fogalmazványát megszerkeszti, ha ebben belső szolgálat miatt akadályozva nincs, ellenkező esetben foglalkozás után szerkeszti meg és az őrsparancsnoknak bemutatja, ki azt felülbírálás után letisztázás végett a járőrtársnak kiadja.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI.,

Rózsa-u. 111. — Felelős üzemenvezető: Győry Aladár.

Magyar Királyi Osztálysorsjáték

A XXX. M. Kir. Osztálysorsjátékra az elsőosztályú sorsjegyeket már kibocsátották. Kísérlelje meg a szerencséjét Ön is és vásároljon osztálysorsjegyet

Töröknél

Elérhető legnagyobb nyeremény

P 500.000

(ötszáz ezer pengő)

Hivatalos sorsjegyárak:

Egész sorsjegy
P 24.—

Fél sorsjegy
P 12.—

Negyed sorsjegy
P 6.—

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

Bankház Rt.

Budapest, IV., Szervita-tér 3.

Kényeszerből 18 kisl. aróstól átvett prima hálók, ebédlők, úrlezobák
BÚTORTERMELO ÉS
ÉRTÉKESÍTŐ RT. Dohány-u. 27. és 31.

REFORM RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., VII. MOS CSÁSZÁR-ÚT 5. SZÁM
TELEFON: Aut. 13-0-98 és 13-2-98.

Az 4. üszlet a kir. csendőrségi testület szíves figyelmébe felhívjuk, hogy a közepén megjelenő képek árnyékúknak, amely a raklárunkon és a választékban lévő mindennemű ruházati cikkeknek legelőször ábrát tartalmazza.

Olcsó beszerzéseink következőiben

a legutóbbi felvásárlásokról egy rendkívül kárpótolni látnak, bízunk!

Kedvező fizetési feltételeinket

az 1. csendőrségi testület részére továbbra is érvényben tartjuk, mint a választékaideménnyel készséggel szolgálunk!